

Hållbarhetskonspekvensbedömning inklusive miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

för Bromölla kommuns nya översiktsplan ÖP2045

Sweco Sverige AB	556767-9849
Uppdrag	Hållbarhetskonsekvensbedömning inklusive miljökonsekvensbeskrivning för Bromölla kommuns nya översiktsplan ÖP2045
Uppdragsnummer	30076193
Kund	Bromölla kommun
Upprättad av	Teresia Sibo Lindberg, Linda Netz och Martyna Mikusinska
Datum	2024-11-25
Dokumentreferens	hkb för bromölla öp2045 leverans 241125

Sammanfattning.....	5
Bakgrund	5
Resultat hållbarhetskonskvensbedömning.....	5
Miljökonsekvenser enligt 6 kap Miljöbalken	7
1 Inledning och nulägesbeskrivning	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Bromölla kommun idag	8
1.3 Hållbarhetskonskvensbedömning	9
1.4 Krav på miljöbedömning.....	10
2 Metodbeskrivning och läsanvisning.....	11
2.1 Process för genomförande av hållbarhetsbedömningen	11
2.2 Bedömningsskala	12
2.3 Läsanvisning	13
3 Avgränsning av miljö- och hållbarhetsaspekter.....	15
3.1 Tidsmässig avgränsning	15
3.2 Geografisk avgränsning	15
3.3 Avgränsning av miljöbedömning (MKB).....	15
3.4 Avgränsning av hållbarhetsaspekter och hållbarhetsmål	16
4 Beskrivning av planförslag och nollalternativ	18
4.1 Planförslaget ÖP2045.....	18
4.2 Nollalternativet.....	20
4.3 Fokus på skillnader mellan planförslag och nollalternativ.....	22
4.4 Kommunens beskrivning av den interna processen med ÖP2045.....	23
5 Naturmiljövärden och biologisk mångfald	26
5.1 Relevanta mål och delmål.....	26
5.2 Bakgrund och förutsättningar	26
5.3 Konsekvenser av planförslaget	28
5.4 Konsekvenser av nollalternativet	30
5.5 Förslag till förbättringar	31
6 Vattenkvalitet och vattenförsörjning	32
6.1 Relevanta mål och delmål.....	32
6.2 Bakgrund och förutsättningar	33
6.3 Konsekvenser av planförslaget	34
6.4 Konsekvenser av nollalternativet	36
6.5 Förslag till förbättringar	37
7 Klimatpåverkan och klimatanpassning	38
7.1 Relevanta mål och delmål.....	38
7.2 Bakgrund och förutsättningar	39
7.3 Konsekvenser av planförslaget	40
7.4 Konsekvenser av nollalternativet	43
7.5 Förslag till förbättringar	43
8 Hälsa och välbefinnande	44
8.1 Relevanta mål och delmål.....	44
8.2 Bakgrund och förutsättningar	45
8.3 Konsekvenser av planförslaget	48
8.4 Konsekvenser av nollalternativet	53

8.5	Förslag till förbättringar	53
9	Landskapsbild och kulturmiljövärden	54
9.1	Relevanta mål och delmål	54
9.2	Bakgrund och förutsättningar	54
9.3	Konsekvenser av planförslaget	55
9.4	Konsekvenser av nollalternativet	56
9.5	Förslag till förbättringar	56
10	Hållbar resurshantering, energitillgång och en cirkulär ekonomi	57
10.1	Relevanta mål och delmål	57
10.2	Bakgrund och förutsättningar	58
10.3	Konsekvenser av planförslaget	60
10.4	Konsekvenser av nollalternativet	63
10.5	Förslag till förbättringar	64
11	Bostadsförsörjning och lika rätt till grundläggande tjänster	65
11.1	Relevanta mål och delmål	65
11.2	Bakgrund och förutsättningar	66
11.3	Konsekvenser av planförslaget	67
11.4	Konsekvenser av nollalternativet	70
11.5	Förslag till förbättringar	70
12	Hållbart transportsystem och en hållbar verksamhetsetablering	71
12.1	Relevanta mål och delmål	71
12.2	Bakgrund och förutsättningar	73
12.3	Konsekvenser av planförslaget	74
12.4	Konsekvenser av nollalternativet	76
12.5	Förslag till förbättringar	77
13	Inkludering och delaktighet	78
13.1	Relevanta mål och delmål	78
13.2	Bakgrund och förutsättningar	79
13.3	Konsekvenser av planförslaget	80
13.4	Konsekvenser av nollalternativet	83
13.5	Förslag till förbättringar	83
14	Samlad bedömning	84
14.1	Övergripande hållbarhetsbedömning	84
14.2	Samlad bedömning av betydande miljöpåverkan	86
14.3	Kumulativa effekter	88
14.4	Påverkan på de nationella miljökvalitetsmålen	89
15	Uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan	90
16	Referenser	91

Sammanfattning

Bakgrund

Bromölla kommun har beslutat att upprätta en ny översiktsplan (ÖP2045) för hela kommunen, med fokus på centralorten Bromölla och fem mindre tätorter inom kommunen. I denna hållbarhetskonnekvensbedömning (HKB), inklusive MKB, görs en bedömning av hur den nya översiktsplanen förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 samt görs konsekvensbedömningar gällande planens påverkan på miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Bromölla kommun ligger i nordöstra Skåne och är den tredje minsta kommunen i Skåne, sett till befolkning. Kommunen har goda kommunikationer mot övriga Skåne och Blekinge.

I Bromölla är naturen omväxlande med allt ifrån öppna landskap till bokskogar och stränder vid Östersjökusten. Det finns mycket jordbruksmark i kommunen. En stor del av kommunen berörs av olika typer av riksintressen; för naturvård, friluftsliv samt högexploaterad kust samt övriga områdesskydd såsom Natura 2000, biotopskyddsområde, naturreservat vattenskyddsområden.

Arbetet med denna HKB har utgått från de globala hållbarhetsmålen (inklusive 56 utvalda delmål) och resultatet har presenterats i Swecos verktyg Hållbarhetsolen™. Processen för hållbarhetsbedömning har skett integrerat med kommunens arbete med framtagande av översiktsplanen, vilket har gett god möjlighet till löpande återkoppling och förslag gällande planens konsekvenser. En hållbarhetsworkshop hölls i början av september 2024 i Bromölla kommun som har gett värdefull input till HKB:n.

Bedömningarna i denna rapport har utgått från ett utkast av ÖP som är daterat 2024-11-08. I ett senare skede ska all text, samtliga kartor och alla ställningstaganden läggas in den digitala plattformen Storymap. ÖP2045 pekar ut sammanlagt 16 utvecklingsområden för sammanhängande bostadsbebyggelse, mångfunktionell bebyggelse och för verksamheter och industri. Det finns många kommunövergripande ställningstaganden som anger hur olika värden ska hanteras och vad som är viktigt vid kommande planskede.

Resultat hållbarhetskonnekvensbedömning

För varje hållbarhetsmål enligt Agenda 2030 har en sammanvägd bedömning gjorts mot bakgrund av de konsekvensbedömningar som har presenterats i avsnitt 5 – 13 i denna rapport.

I hållbarhetsolen nedan presenteras den samlade hållbarhetsbedömningen för den nya översiktsplanen (ÖP2045) för Bromölla kommun. Solen visar både risker för negativa konsekvenser och potential för målpuppfyllnad. Den starkare färgen visar på den huvudsakliga bedömningen av risker och negativa konsekvenser för respektive mål, medan den svagare färgen längst ut i strålarna på solen, visar på den potential till målpuppfyllnad som bedöms finnas. Potentialen till ökad hållbarhet beror dels på hur redan angivna ställningstaganden i ÖP2045 kommer att hanteras i kommande planskeden och dels på huruvida de åtgärdsförslag som presenteras i rapporten kommer att införas i planen.

För mål 2 och mål 15 har bedömningen gjorts att negativa konsekvenser kan förväntas med anledning av att flera av utvecklingsområdena tar värdefulla naturmiljöer och brukningsbar jordbruksmark i anspråk, vilket har illustrerats

genom inåtvända grå pilar i hållbarhetsolen. För ytterligare några mål har det identifierats risker för negativa konsekvenser kopplat till de miljöaspekter som ingår i målen (något kortare grå inåtvända strålar i hållbarhetsolen). Det gäller de mål som hanterar frågorna vattenkvalitet, vattenmiljö och vattenförsörjning (mål 6 och mål 14).

Ställningstagandet att kommunen i sin fysiska planering ska beakta och arbeta mot det nationella klimatmålet om att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, är en mycket positiv markering och möjliggör att klimatarbetet får en ökad tyngd i den fortsatta planeringsprocessen. För mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna har potential till måluppfyllelse bedömts finnas. Här ingår även klimatanpassning, vilket det finns många konkreta ställningstaganden kring i ÖP2045.

ÖP2045 har bedömts ge potential för måluppfyllelse kopplat till följande mål inom social hållbarhet: mål 5 – Jämställdhet, mål 10 – Minskad ojämlikhet samt mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen. Det finns flera ställningstaganden i planen som ger god möjlighet till måluppfyllelse inom dessa områden samt det har även bedömts finnas potential till än mer måluppfyllnad för dessa mål om vissa ställningstaganden förtydligas och kompletteras. Även mål 4 – God utbildning för alla bedöms ha god möjlighet till måluppfyllnad i och med flera ställningstaganden kopplat till barn och unga. Vad gäller god samhällsplanering med tillgång till grundläggande tjänster, bostadsförsörjning, hållbara transportsystem och hållbar verksamhetsetablering med mera finns också god möjlighet till måluppfyllnad, vilket omfattar mål 1, mål 8, mål 9 samt mål 11. För samtliga av de målen har det samtidigt bedömts finnas potential till än mer måluppfyllnad.

Vad gäller mål 3 – Hälsa och välbefinnande så innehåller det målet en mängd miljöaspekter (buller, luftkvalitet, förorenad mark, friluftsliv och folkhälsa). Bedömningen är att ÖP245 varken kan sägas uppfylla målet eller motverka målet.

Miljökonsekvenser enligt 6 kap Miljöbalken

ÖP2045 bedöms ge risk för betydande miljöpåverkan, genom förväntade negativa konsekvenser för miljöaspekterna naturmiljövärden och biologisk mångfald samt hushållning med jordbruksmark. Det finns utpekade utvecklingsområden i och i anslutning till höga naturmiljövärden samt på brukningsbar jordbruksmark, vilket förväntas ge negativa konsekvenser. För att undvika betydande miljöpåverkan behöver enligt bedömningen i denna HKB några utvecklingsområden strykas samt vissa skadeförebyggande åtgärder införas i planen, vilket preciseras i rapporten.

Risk för negativa konsekvenser har även identifierats för flera andra miljöaspekter. Dessa är vattenkvalitet, vattenförsörjning, klimatpåverkan samt kulturmiljövärden och landskapsbild. För dessa aspekter finns det möjlighet att minska risken för negativa konsekvenser genom de åtgärdsförslag som återfinns i respektive avsnitt.

I tabellen nedan illustreras att de flesta aspekter, utöver den huvudsakliga bedömningen (markerad med kryss), även kan ge möjlighet till minskad negativ påverkan eller till och med möjlighet till positiva konsekvenser (fält med svagare färg). Denna flexibilitet i bedömningen speglar den osäkerhet som följer av att en ÖP är ett vägledande strategiskt dokument och att det är hur frågorna hanteras i den efterföljande planprocessen (detaljplan och bygglov) som avgör vilka konsekvenser som uppstår och hur omfattande de blir.

Miljöaspekter	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga / neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Naturmiljövärden och biologisk mångfald	X				
Vattenkvalitet		X			
Vattenförsörjning		X			
Klimatpåverkan			X		
Klimatanpassning				X	
Rekreation och friluftsliv			X		
Förorenad mark och radon			X		
Buller			X		
Luftkvalitet			X		
Farligt gods			X		
Kulturmiljövärden och landskapsbild		X			
Hushållning med jordbruksmark	X				

1 Inledning och nulägesbeskrivning

1.1 Bakgrund

Bromölla kommun har beslutat att upprätta en ny översiktsplan (ÖP2024) för hela kommunen, med fokus på centralorten Bromölla och fem mindre tätorter inom kommunen. Syftet med att ta fram en kommuntäckande översiktsplan är att uppdatera den långsiktiga planeringen av mark- och vattenanvändningen, kopplat till nationella och regionala mål, planer och program, kommunens vision och utvecklingen i regionen. Samtidigt behöver planeringen bemöta globala utmaningar med klimatförändringar, miljöpåverkan och andra samhällstrender samt för att möta lokala önskemål, behov och se till förutsättningarna på platsen.

Översiktsplanen är ett vägledande dokument ska spegla den rådande politiska majoritetens uppfattning om byggande, mark- och vattenanvändning och hushållning med naturresurser. Översiktsplanen ska ge Bromölla kommun ett aktuellt politiskt styrdokument för hur kommunen ska utvecklas på kort och lång sikt.

Bromölla kommuns nu gällande översiktsplan heter Översiktsplan 2014 - med sikte på 2030 (Bromölla kommun, 2014) och den antogs av kommunfullmäktige den 25 augusti 2014. Översiktsplanen genomgick en aktualitetsprövning 2018 där den i sin helhet bedömdes vara aktuell. I samband med lagändringen i plan- och bygglagen från första april 2020 ersattes aktualitetsprövningen med en planeringsstrategi, vilken antogs av kommunfullmäktige den 11 december 2023. Beslutet om att en ny översiktsplan skulle tas fram fattades av kommunfullmäktige den 31 maj 2022.

I denna hållbarhetskonsekvensbedömning, inklusive MKB, görs en bedömning av hur den nya översiktsplanen (ÖP2045) förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 samt görs konsekvensbedömningar gällande planens påverkan på miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

1.2 Bromölla kommun idag

Bromölla kommun ligger i nordöstra Skåne. Kommunen har goda kommunikationer mot övriga Skåne och Blekinge. Genom kommunen går E22 i öst-västlig riktning tillsammans med Blekinge kustbana. I nordsydlig riktning går väg 116.

Bromölla är den tredje minsta kommunen i Skåne, sett till befolkning. Kommunen har cirka 12 500 invånare (jan 2024) varav cirka 7 500 bor i centralorten Bromölla. Kommunen är även liten till ytan, markytan uppgår till cirka 165 km² och med vattenytor inkluderat till cirka 195 km².

Samhällsstrukturen inom Bromölla kommun är småskalig och relativt utspridd. Centralorten Bromölla utgör tillsammans med de mindre orterna Näsrum, Gualöv, Nymölla, Valje och Edenryd tätorterna i Bromölla kommun. Fyra av fem tätorter ligger mer eller mindre kopplade till kustlinjen vid Hanöbukten eller den större Ivösjön.

Bromölla kommun angränsar till tre kommuner: Kristianstad, Olofström och Sölvesborg.

Ryssberget med omfattande bokbestånd bildar gräns mot Blekinge i öst. Kommunens västra del utgörs av Ivösjön med sin sönderskurna strandlinje, vilken är Skånes största sjö. Ett smalt näs med öppna odlingsfält och

betesmarker skiljer Ivösjön från Levräsjön. Holjeån med dess tillflöde Lillån samt Skräbeån utgör de större vattendragen.

I Bromölla är naturen omväxlande med allt ifrån öppna landskap till bokskogar och stränder vid Östersjökusten. I norr är kommunen till stora delar skogbevuxen och kraftigt kuperad. I söder blir landskapet flackare och övergår vid kusten i ett skärgårdslandskap med öppna blockrika strandängar. Cirka en fjärdedel av kommunens yta utgörs av jordbruksmark och närmare 60 procent utgörs av skog.

Kommunen har flera naturreservat som förvaltas av Länsstyrelsen, samt flera Natura 2000-områden, bland annat vattendraget Holjeån. Det finns även ett skogligt biotopskyddsområde, många små nyckelbiotoper samt flera vattenskyddsområden inom kommunen, varav det största befinner sig kring Bromölla tätort.

En stor del av kommunen berörs av olika typer av riksintressen; för naturvård, friluftsliv samt högexploaterad kust.

1.3 Hållbarhetskonsekvensbedömning

En hållbarhetskonsekvensbedömning (HKB) kan betraktas som ett verktyg för att kartlägga den samlade miljöpåverkan och hållbarhetspåverkan som en översiktsplan kan antas medföra vid genomförande av planen. Den bidrar även med en helhetssyn över översiktsplanens ställningstaganden och utpekanden ur ett konsekvens- och målpuffylleseperspektiv.

Denna hållbarhetskonsekvensbedömning för Bromöllas nya ÖP har genomförts mot bakgrund av de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 (Globala målen, u.d.). Det innebär att, utöver det som normalt ingår i en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, så görs även bedömningar gällande social och ekonomisk hållbarhet.

Det finns inga krav enligt PBL eller Miljöbalken om att en hållbarhetsbedömning måste genomföras för en översiktsplan, till skillnad från en miljöbedömning, se avsnitt 1.4 nedan.

Figur 1 De globala hållbarhetsmålen som är utgångspunkt i hållbarhetsbedömningen

1.4 Krav på miljöbedömning

När en ny plan tas fram, eller en befintlig plan ändras, ska kommunen enligt 6 kap. 5 § Miljöbalken (MB) undersöka om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (BMP). Undersökningen syftar till att identifiera och dokumentera planens potentiella miljöpåverkan, så långt som det är möjligt i ett tidigt skede. Enligt 2 § punkt 2c Miljöbedömningsförordningen, ska en översiktsplan (ÖP) alltid antas medföra BMP.

Då en plan bedöms medföra BMP ska en strategisk miljöbedömning genomföras och en MKB tas fram. Miljöbedömningen ska löpa parallellt med planprocessen, med syfte att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas (6 kapitlet 1 § MB) (Naturvårdsverket, 2023). MKB:n omfattar därmed inte bara bedömningen av de aspekter som utgör BMP, utan är även en beskrivning av den miljöbedömningsprocess som genomförts.

I 6 kap. 2 § MB finns en uppräknning av olika delar av miljön där miljöeffekter kan uppstå. Dessa delar av miljön kan kallas miljöaspekter (Naturvårdsverket, 2023). Med miljöeffekter menas effekter på befolkning och dess hälsa, biologisk mångfald (skyddade växt- och djurarter enligt 8 kapitlet MB samt biologisk mångfald i övrigt), mark, vatten, landskap, klimat, bebyggelse, kulturmiljö, hushållning med mark och vatten samt hushållning med råvaror och energi (6 kap. 2 § MB).

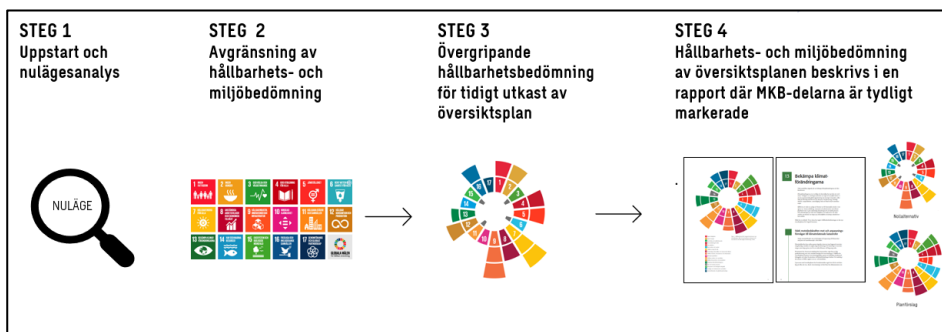
Effekterna kan vara direkta eller indirekta, positiva eller negativa, tillfälliga eller bestående, kumulativa eller inte kumulativa samt uppstå på kort, medellång eller lång sikt.

2 Metodbeskrivning och läsanvisning

2.1 Process för genomförande av hållbarhetsbedömningen

Arbetet med hållbarhetskonsekvensbedömningen (HKB) och miljöbedömningen har utförts integrerat med varandra och i nära samarbete med Bromölla kommuns översiktsplanegrupp.

Inledningsvis genomfördes en nulägesanalys och förutsättningar gällande kommunen sammanställdes. Därefter togs underlag fram inför avgränsningssamråd med Länsstyrelsen gällande betydande miljöaspekter och själva avgränsningssamrådet genomfördes.

Figur 2 Beskrivning av processen för att ta fram hållbarhetskonsekvensbedömningen, som består av fyra steg.

Processen för hållbarhetsbedömning har skett integrerat med kommunens arbete med framtagande av översiktsplanen. Regelbunden dialog med kommunen, både genom arbetsmöten och enklare avstämningar har förts, vilket har gett möjlighet till snabb återkoppling när viktiga hållbarhetsfrågor och förslag till åtgärder har identifierats.

En workshop hölls i början av september 2024 tillsammans med cirka 20 tjänstepersoner och chefer inom Bromölla kommun samt VD för Bromöllabolagen. Där analyserades ett tidigt utkast till ÖP översiktligt med avseende på ställningstaganden och deras risk/möjlighet att påverka olika hållbarhetsaspekter. Fokus låg på att identifiera förslag till förbättringar av ställningstagandena i ÖP i syfte att öka hållbarheten och minska risk för negativa konsekvenser.

Swecos verktyg Hållbarhetsolen™, som baseras på de globala hållbarhetsmålen, användes som utgångspunkt vid workshoppen och har även använts för att presentera resultatet av hållbarhetsbedömningen i denna rapport (se kap 14.1, Samlad hållbarhetsbedömning utifrån Agenda 2030). Resultatet från workshoppen togs vidare och utgjorde ett underlag inför det fortsatta arbetet med hållbarhetskonsekvensbedömningen.

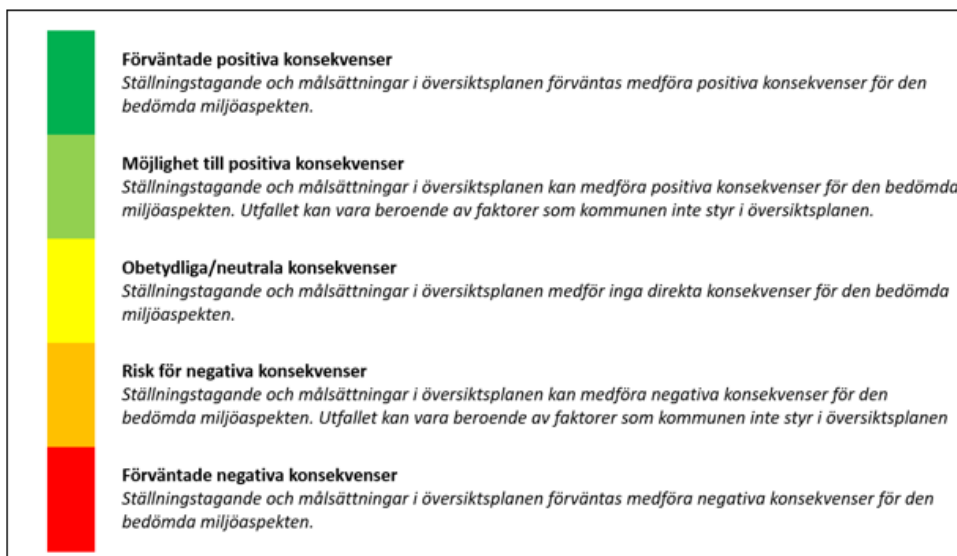
För att kraven i Miljöbalkens 6 kap ska uppfyllas har de delar av hållbarhetskonsekvensbedömningen som omfattas av kraven på MKB i Miljöbalkens 6 kap samlats i avsnitt 5-10 i rapporten, se även Tabell 1 under avsnitt 3.4. Riksintressen, andra skyddade områden samt miljökvalitetsnormer redovisas i Bilaga 1.

Bedömningarna i denna rapport har genomförts på ett ÖP-dokument, daterat 2024-11-08, som utgör ett utkast av översiktsplanen. Bedömningarna har gjorts utifrån ställningstaganden i ÖP-dokumentet samt i förhållande till de markanspråk som har redovisats i den digitala plattformen Storymap under november månad 2024. I ett senare skede avser kommunen att lägga in all text och alla ställningstaganden från ÖP-dokumentet i Storymap.

I ett något tidigare skede har bedömningar och förslag till förbättringar genomförts på en tidigare version av ÖP:n från 2024-09-24. Många av de förslag till förbättringar som har identifierats och framförts under arbetet med HKB:n har sedan dess införlivats i ÖP2045 och lagts till där i form av ställningstaganden. Läs mer om denna iterativa process under avsnitt 4.4.

2.2 Bedömningskala

En bedömningskala används för att värdera konsekvenserna, se Figur 3. Med hänsyn till översiktsplanens mer övergripande karaktär är de direkta konsekvenserna ibland mycket svåra att bedöma. Därför görs bedömningarna utifrån om översiktsplanen medför möjlighet till positiva konsekvenser och/eller risk för negativa konsekvenser. I de fall ställningstagandena i planförslaget medför tydligare konsekvenser bedöms de som förväntade positiva eller förväntade negativa konsekvenser.

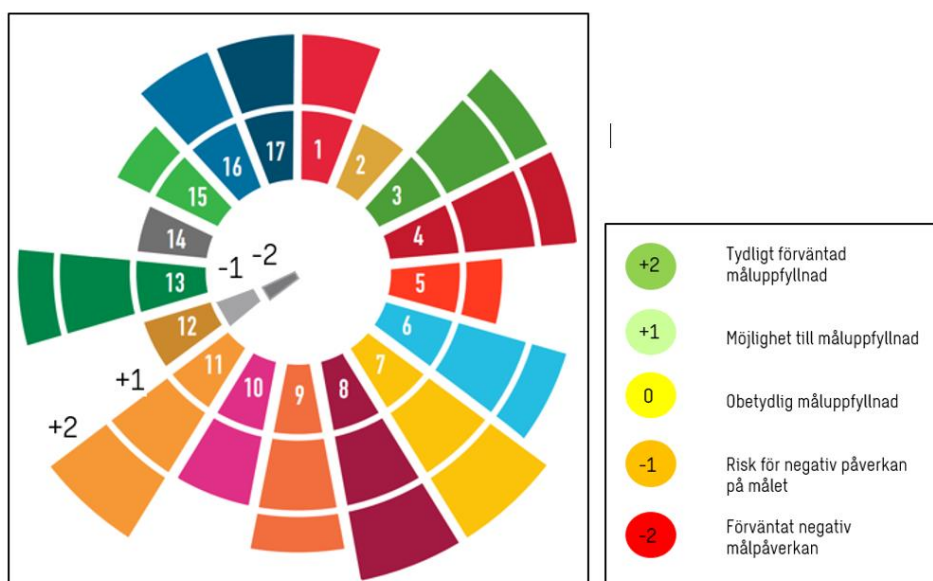

Figur 3 Bedömningskalan som används i denna hållbarhetskonsekvensbedömning för att beskriva och värdera förväntade konsekvenser av översiktsplanens genomförande.

Möjlighet till positiva och risk för negativa konsekvenser av planförslaget och nollalternativet bedöms och redovisas i text för varje hållbarhetsaspekt i kap 5 - 13. I slutet av rapporten, under avsnitt 14.1 presenteras en samlad hållbarhetsbedömning av översiktsplanen i förhållande till de globala hållbarhetsmålen. Där har en direkt översättning av bedömningskalan i Figur 3 gjorts kopplat till hållbarhets-solens™ utåtvända respektive inåtvända strålar. De utåtvända strålarna visar på översiktsplanens potentiella till måluppfyllnad och de inåtvända grå strålarna visar på risker för negativ påverkan på målet. Se Figur 4.

För flera av aspekterna har både potential till positiva konsekvenser och risk för negativa konsekvenser identifierats samtidigt. I 14.2 där den samlade miljöbedömningen beskrivs, har detta spann illustrerats i en matris. I hållbarhetssolen i Figur 12 i avsnitt 14.1 har spannet illustrerats genom att två hållbarhetssolar har lagts ovanpå varandra så att de överlappar, där strålarna i den ena solen (starkare i färg) visar en bedömning av översiktsplanen utifrån de risker som har identifierats av planförslaget (starkare färg) och den andra (svagare i färg) på potentialen till ökad måluppfyllnad om de föreslagna ändringarna/

kompletteringarna som ges under respektive avsnitt 5–13 i denna HKB genomförs.

Figur 4 Bedömningsskalans förhållande till hållbarhetssolen™ och dess strålar. Utåtgående strålar indikerar positiva konsekvenser och god måluppfyllnad, medan inåtgående grå strålar visar på risk för negativa konsekvenser och otillfredsställande måluppfyllelse.

2.3 Läsanvisning

Miljöbedömningens samt hållbarhetskonsekvensbedömningens avgränsning i förhållande till de globala målen, inklusive delmålen, beskrivs i Tabell 1 i avsnitt 3.4 – Avgränsning av hållbarhetsaspekter och hållbarhetsmål. Där har miljöaspekter och mål grupperats i olika kategorier och där markeras även vilka avsnitt som berörs av 6 kap Miljöbalken och som alltså är att betrakta som MKB-avsnitt.

En beskrivning av planförslaget, det vill säga ÖP2045 samt nollalternativet ges i avsnitt 4. Där finns en tabell som visar de huvudsakliga skillnaderna mellan alternativen, vilket utgör grunden för bedömningen av konsekvenser av nollalternativet.

De hållbarhetsaspekter som har ansetts vara relevanta i arbetet, har grupperats i olika kategorier, där konsekvenser beskrivs för respektive aspekt. Under varje hållbarhetskategori i avsnitt 5 - 13 redovisas bakgrund och förutsättningar kopplat till de aspekter som beskrivs under avsnittet, samt en beskrivning och bedömning av planförslagets påverkan och konsekvenser. Dessutom beskrivs konsekvenser

av nollalternativet (se avsnitt 4.2) översiktligt med fokus på skillnader i förhållande till planförslaget. Under respektive miljöaspekt redovisas även förslag till åtgärder och förslag till fortsatt arbete för att stärka positiva konsekvenser eller mildra negativa konsekvenser av planförslaget.

En samlad bedömning utifrån de globala hållbarhetsmålen presenteras i kapitel 14 och presenteras i hållbarhetssolen^{TM}. Där diskuteras även kumulativa effekter samt görs en samlad beskrivning av konsekvenserna för miljö och hälsa (MKB-aspekterna).

Där det inte finns referenser angivna i denna rapport är informationen hämtad från utkast till ÖP2045, daterat 2024-11-08 eller planeringsstrategin (Bromölla kommun, 2023).

Övrigt innehåll som är obligatoriskt enligt MKB-förordningen presenteras i Bilaga 1 – Riksintressen, skyddade områden och MKN.

3 Avgränsning av miljö- och hållbarhetsaspekter

3.1 Tidsmässig avgränsning

Översiktsplanen har en planeringshorisont till år 2045. Det är en planeringshorisont som sträcker sig längre än de flesta regionala planeringsunderlag, däribland regionplanen som sträcker sig till 2040.

Planeringshorisonten 2045 är mer som ett riktningmål än en tidpunkt där allt förväntas vara utbyggt. Konsekvenserna av översiktsplanen beskrivs utifrån tidshorisonten 2045. En del konsekvenser som exempelvis klimatanpassning och klimatpåverkan förväntas infalla senare än så.

3.2 Geografisk avgränsning

Miljöeffekterna kommer att omfatta en översyn av hela kommunen; land respektive vattenmiljöer. Vid behov kommer även mellankommunala frågor att hanteras, utifall att miljöeffektens geografiska avgränsning inte enbart omfattar Bromölla kommun. Påverkan som kan överskrida kommungränsen kan exempelvis gälla vattenförekomster, riksintressen, klimatpåverkan och grön infrastruktur.

3.3 Avgränsning av miljöbedömning (MKB)

Som ett första steg i miljöbedömningsprocessen ska de miljöaspekter som kan medföra betydande miljöpåverkan och som därmed ska hanteras i MKB:n avgränsas. Avgränsningen ska i vanliga fall samrådas med berörda kommuner, länsstyrelsen och andra myndigheter enligt 6 kapitlet 10 § MB. I avgränsningssamrådet undersöks vilken betydande miljöpåverkan (BMP) planen kan innebära, vilka aspekter som berörs och vilka miljöeffekter och konsekvenser som kan ske om planen genomförs.

Översiktsplanens övergripande karaktär både avseende markanspråk och genom riktlinjer innebär att de flesta miljöaspekter kan påverkas i någon mån, varvid det är svårt att avgränsa bort aspekter.

Ett avgränsningssamråd hölls med Länsstyrelsens 28 augusti 2024. Ett skriftligt samråd (via mail) hölls även med omkringliggande kommuner. Följande miljöaspekter har Bromölla kommun beslutat ska ingå i den strategiska miljöbedömningen som är en del av HKB:n:

- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Klimatpåverkan
- Klimatanpassning
- Hälsa och säkerhet
- Friluftsliv
- Stads-och landskapsbild
- Kulturmiljövärden
- Hushållning med naturresurser

3.4 Avgränsning av hållbarhetsaspekter och hållbarhetsmål

Samtliga huvudmål inom Agenda 2030 ingår i denna hållbarhetskonsekvensbedömning och illustreras i hållbarhetssolen i avsnitt 14.1 under samlad bedömning, med undantag för mål 17 som huvudsakligen fokuserar på samarbete kopplat till utvecklingsländer. Ett delmål 17.4 hanteras dock under avsnitt 13 – Inkludering och delaktighet.

Avgränsningen genomfördes tillsammans med representanter från Bromölla kommun och resulterade i att 56 delmål ansågs vara relevanta för översiktsplanens genomförande, se Tabell 1 nedan.

Tabell 1 Avgränsningen av hållbarhetskonsekvensbedömningen redovisas i denna tabell kopplat till huvudmål och delmål inom Agenda 2030.

Omfattas av kap 6 Miljöbalken	Avsnitt i rapporten och kategorier	Miljö- och hållbarhetsaspekter som ingår i kategorin	Koppling till globalt hållbarhetsmål och delmål
Ja	5 - Naturmiljövärden och biologisk mångfald	Naturmiljövärden Biologisk mångfald	Mål 15 Delmål 15.1, 15.2, 15.5, 15.8, 15.9
Ja	6 - Vattenkvalitet och vattenförsörjning	Vattenkvalitet Vattenförsörjning	Mål 6, mål 14 Delmål 6.1, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 14.1, 14.2, 14.3, 14.5
Ja	7 - Klimatpåverkan och klimatanpassning	Klimatpåverkan Klimatanpassning	Mål 13, mål 1, mål 11 Delmål 13.1, 13.2, 13.3, 1.5, 11.5
Ja	8 - Hälsa och välbefinnande	Rekreation, friluftsliv och folkhälsa Buller Luftkvalitet Förorenad mark och radon Farligt gods	Mål 3, mål 11, mål 4 Delmål 3.4, 3.9, 11.6, 11.7, 4.1, 4.2
Ja	9 - Landskapsbild och kulturmiljövärden	Landskapsbild Kulturmiljövärden	Mål 11 Delmål 11.4
Ja, delvis	10 - Hållbar resurshantering, energitillgång och en cirkulär ekonomi	Jordbruk (och betesmark) Masshantering, avfallshantering och cirkulär ekonomi Hållbar energi Beredskap elförsörjning och bredband	Mål 2, mål 7, mål 12, mål 8 Delmål 2.1, 2.4, 12.2, 12.4, 12.8, 8.1, 8.4, 7.1, 7.2, 7.3

Omfattas av kap 6 Miljöbalken	Avsnitt i rapporten och kategorier	Miljö- och hållbarhetsaspekter som ingår i kategorin	Koppling till globalt hållbarhetsmål och delmål
Nej	11 - Bostadsförsörjning och tillgång till grundläggande tjänster	Hållbar samhällsplanering med god tillgång till grundläggande tjänster Tillgång till bostäder för alla Arbetsstillfällen och ökad företagsamhet	Mål 11, mål 1, mål 8 Delmål 11.1, 11.3, 1.4, 8.3
Nej	12 - Hållbart transportsystem och en hållbar verksamhetsetablering	Hållbara transportsystem och hållbar mobilitet Hållbar verksamhetsetablering	Mål 9, mål 11, mål 3, mål 4, mål 8 Delmål 9.1, 9.2, 9.4, 11.2, 3.6, 4.1, 4.2, 8.9
Nej	13 - Inkludering och delaktighet	Jämlikhet och jämställdhet i den fysiska miljön Delaktighet i planprocessen	Mål 5, mål 10, mål 16, mål 17 Delmål 5.1, 5.2, 5.5, 10.2, 10.3, 16.1, 16.2, 16.7, 17.4

4 Beskrivning av planförslag och nollalternativ

4.1 Planförslaget ÖP2045

Bedömningarna i denna rapport har genomförts på ett dokument som utgör ett utkast av ÖP som är daterat 2024-11-08. I ett senare skede ska all text, samtliga kartor och alla ställningstaganden läggas in den digitala plattformen Storymap.

Den övergripande visionen beslutades av kommunfullmäktige i november 2021. Visionen som lyder "Bromölla, nära och överraskande bra", omfattar hela samhället Bromölla kommun.

Utvecklingsinriktningen för ÖP2045 lyfter prioriteringar mellan de viktigaste strategiska sambanden som påverkar kommunens långsiktiga utveckling, se Figur 5. Utvecklingsinriktningen pekar ut kommunens övergripande avsikter för framtiden om bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer. För dessa tre kategorier finns övergripande ställningstaganden som gäller för hela kommunen.

Bebyggelse - I Bromölla kommun finns attraktiva boendemiljöer med stor variation och ett gott företagsklimat med framåtanda.

Natur och friluftsliv - De skogsklädda bergen i nordost och nordväst, sjöarna, åarna och kusten utgör stora och sammanhängande gröna och blå strukturer i kommunen. Naturen är en viktig del av Bromölla kommuns identitet.

Kommunikationer - Bromölla kommun har ett bra strategiskt läge med närhet till stora kommunikationsstråk och pendlingsavstånd till större regioncentra, till resten av Skåne, till Blekinge och till Kronoberg.

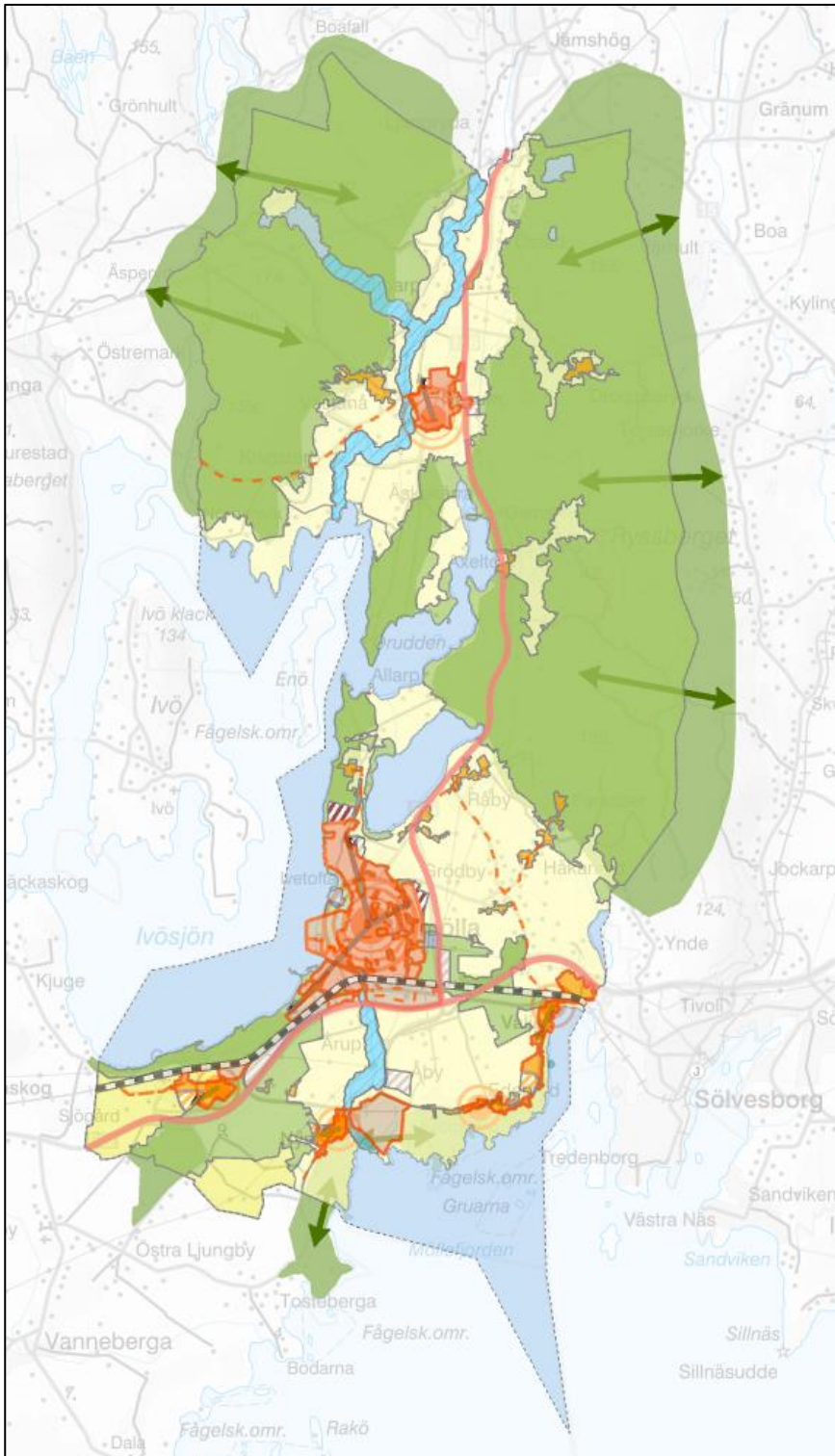
I mark- och vattenanvändningskartan finns olika markanvändningskategorier utpekade med tillhörande kommunövergripande ställningstaganden. Sammanlagt 16 utvecklingsområden är utpekade för mångfunktionell bebyggelse, sammanhängande bostadsbebyggelse samt verksamhet och industri. Se Figur 6 för den södra delen av kommunen där alla utom två av utvecklingsområdena är lokaliserade.

De utpekade utvecklingsområdena inom kommunen ligger i och i anslutning till Bromölla tätort samt i anslutning till kransorterna Gualöv, Edenryd, Valje, Nymölla och Näsrum.

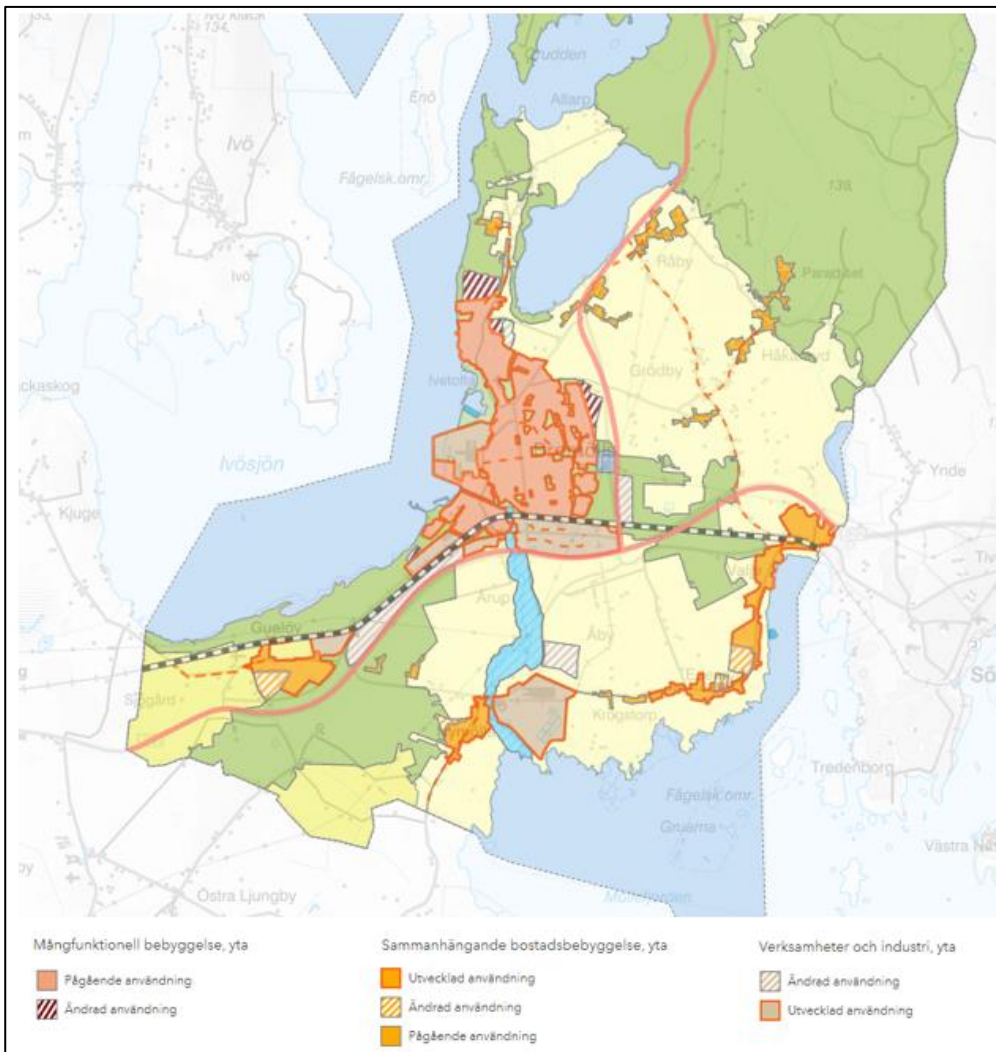
Dessutom föreslås att en före detta deponi (Smedåkradeponin) blir område för rekreation och tätortsnära natur, när deponin har sluttäckts.

Kommunövergripande ställningstaganden finns även angivna för olika värden inom kommunen, såsom riksintressen, areella näringar, naturmiljövärden, förorenade områden med mera.

Det finns även lokala ställningstaganden som är knutna till olika geografiska platser/tätorter.

Figur 5 Utvecklingsriktningen för ÖP2045 med föreslagna utvecklingsområden (streckade områden) utpekade.

Figur 6 Utpekade utvecklingsområden (streckade områden) för mångfunktionell bebyggelse, sammanhängande bostadsbebyggelse samt verksamheter och industri i ÖP2045 / planförslaget. Kartan visar enbart den södra halvan av kommunen. I Näsrum i norra delen av kommunen finns två utvecklingsområden utpekade (de syns ej i denna karta); ett verksamhetsområde och ett för mångfunktionell bebyggelse.

4.2 Nollalternativet

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Detta alternativ utgör ett så kallat nollalternativ, eller framskrivet nuläge, som planförslaget ska jämföras mot, för att tydliggöra planförslagets konsekvenser (Boverket, 2023).

Nollalternativet antas vara att nuvarande översiktsplan från 2014 fortsätter att gälla. Nollalternativet pekar ut ett något färre antal utvecklingsområden än planförslaget. Utvecklingsområden som pekas ut är för bostäder, verksamheter, grönområden, utredningsområden, badplatser och friluftsliv, se Figur 7. Utvecklingsområden för bostäder och verksamheter är främst utpekade i anslutning till tätorterna.

De flesta av utvecklingsområden för bostäder och verksamheter som finns i ÖP2014 ska vara kvar i den nya översiktsplanen. Utöver detta så finns ett antal utvecklingsområden för bostäder och ett för verksamheter som tillkommer i ÖP2045.

Både nollalternativet och planförslaget föreslår en förtätning i tätorterna i befintlig bebyggelse, utöver de utpekade utvecklingsområdena.

Inget av de utvecklingsområden som pekas ut i nuvarande översiktsplan (ÖP2014) är utbyggt idag. Det pågår ett arbete med att ta fram en detaljplan för området B6 i ÖP2014.

Nollalternativet, det vill säga ÖP2014 innehåller många områdesvisa ställningstaganden. Det finns även många kommunövergripande ställningstaganden gällande olika frågor såsom Kommunikationer och infrastruktur, Teknisk försörjning, Arbete och näringsliv, Boende och service med mera. Dessa ställningstaganden har inte granskats i detalj vid konsekvensbedömningen av nollalternativet.

I avsnitt 4.3 nedan har planförslaget och nollalternativet jämförts i syfte att identifiera de viktigaste skillnaderna mellan förslagen.

Figur 7 Utpekade utvecklingsområden i nollalternativet (ÖP2014).

4.3 Fokus på skillnader mellan planförslag och nollalternativ

De flesta av de utpekade utvecklingsområdena för bostäder och verksamheter som finns i ÖP2014 är kvar i den nya översiktsplanen. Det innebär att planförslaget och nollalternativet till stora delar är lika.

Både nollalternativet och planförslaget föreslår, utöver utvecklingsområdena, en förtätning i tätorterna inom befintlig bebyggelse. I ÖP2045, det vill säga planförslaget, möjliggörs förtätning i anslutning till alla befintliga bebyggelseområden i tätorterna.

Följande konkreta skillnader mellan nu gällande ÖP2014 och den nya översiktsplanen (ÖP2045) har identifierats. Fokus kommer att ligga på dessa skillnader i bedömningarna av nollalternativet i kommande kapitel.

ÖP2014 / nollalternativ	ÖP2045 / planförslag
Utvecklingsområden för bostäder i orterna	
<p>I orterna Bromölla, Näsrum och Nymölla pekas utvecklingsområden för bostäder ut, medan övriga orter saknar utpekade utvecklingsområden</p> <p>Förtätning i befintlig bebyggelse tillåts. Förtätning bör i första hand ske på höjden för att skona befintlig mark.</p>	<p>I eller i anslutning till varje ort; Nymölla, Näsrum, Gualöv, Edenryd och Bromölla finns ett eller flera utvecklingsområden för sammanhängande bostadsbebyggelse och för mångfunktionell bebyggelse utpekade.</p> <p>Jämfört med nollalternativet finns ett eller fler nya områden utpekade i Gualöv och Edenryd/Valje.</p> <p>I anslutning till Bromölla tätort pekas fler utvecklingsområden ut för mångfunktionell bebyggelse än i nollalternativet, bl.a. direkt norr om centralorten (mellan Ivösjön och Levräsjön), söder om centralorten vid Gualövs strandskog samt i östra delen av Bromölla centralort.</p> <p>Förtätning i tätorterna ska främst ske i centrumnära lägen, stationsnära lägen och kollektivtrafikstråk med god tillgång till service, infrastruktur och kollektivtrafik. Förtätning ska i första hand ske på höjden, för att säkerställa en god markanvändning. Förtätning ska i första hand ske på redan hårdgjorda ytor.</p>
Utvecklingsområden för verksamheter	
<p>Tre utvecklingsområden för verksamheter pekas ut, vilka även pekas ut i ÖP2045.</p>	<p>I ÖP2045 pekas utöver de tre som nämns i kolumnen till vänster, även ett nytt verksamhetsområde ut, öster om järnvägsstationen i Bromölla tätort.</p>
Besöksnäring och friluftsliv	
<p>Fb-områden (för friluftsliv och besöksnäring) pekas ut i anslutning till kommunens vandrings-, cykel- och båtleder, i första hand på landsbygden. (Klackabacken, Sibbarpsdalen, Åsen samt Grundsjön och Ryssberget)</p>	<p>Inga utvecklingsområden pekas ut för ändamålet, men det finns ställningstaganden som berör frågan i viss utsträckning.</p>

ÖP2014 / nollalternativ	ÖP2045 / planförslag
Transporter och infrastruktur	
<p>Nya cykelvägar i tätorterna.</p> <p>Supercykelvägen som beslut togs om år 2021 bedöms ingå i nollalternativet även om den inte finns markerad i ÖP2014.</p> <p>Supercykelvägen är därmed inte alternativskiljande.</p>	<p>Samma utpekade nya cykelvägar i tätorterna som i ÖP2014. ÖP2045 har dock ett par nya gång- och cykelvägar utpekade på landsbygden.</p> <p>Även supercykelvägen mot Kristianstad finns utpekad i ÖP2045.</p> <p>Tågstopp föreslås i Gualöv och Valje.</p>
Hästgårdar	
<p>Öster om Levrasjön pekas två områden (B4, B5) ut som utvecklingsområden för djurgårdar/hästgårdar och i viss mån lägenheter.</p>	<p>Mer tillåtande gällande djurgårdar över hela landsbygden i och med att det finns ställningstagande om att tillkommande av djurgårdar kan ske där det bedöms som lämpligt och möjligt i kommunen. Inga utvecklingsområden pekas ut specifikt för djur/hästgårdar.</p>
Grönområden/naturområden	
<p>I ÖP2014 pekas ett område (G4) ut för bevarande av betesmark och det anges att området bör utvecklas till naturreservat.</p> <p>Ytterligare ett område (G5) pekas ut som utredningsområde för natur och kompensationsyta där man ska utreda möjligheten till klimatanpassning.</p>	<p>Ungefär samma ytor som i ÖP2014 pekas ut för natur och betesmark m.m. (se kolumnen till vänster) pekas istället ut som utvecklingsområden för mångfunktionell bebyggelse samt för sammanhängande bostadsbebyggelse i planförslaget.</p>
Besöksnäring och friluftsliv	
<p>Fb-områden pekas ut i anslutning till kommunens vandrings-, cykel- och båtleder, i första hand på landsbygden. (Klackabacken, Sibbarpsdalen, Åsen samt Grundsjön och Ryssberget)</p>	<p>Inga utvecklingsområden pekas ut för ändamålet, men det finns ställningstaganden som hanterar frågan i viss utsträckning.</p>

4.4 Kommunens beskrivning av den interna processen med ÖP2045

Utgångspunkten i kommunens arbete med ÖP2045 var att den grupp tjänstepersoner och politiker som jobbade med planen skulle planera för utveckling av hela kommunen, oavsett vem som äger marken. Tjänstepersoner, medarbetare och chefer, som jobbat direkt med framtagning av olika alternativ har varit kopplade till antingen tekniska enheten eller utvecklingsenheten. På olika sätt har även andra verksamhetsområden blivit delaktiga i processen, inte bara vid workshop för hållbarhetsbedömning utan också genom intern avstämning, exempelvis vid ledningsgruppträffar och andra föredragningar av utkast och förslag till kartor och ställningstagande. Hela ÖP-utkastet har också varit på en bred intern remissrunda till i princip företrädare för alla verksamhetsområden i kommunen, inkluderat de kommunala bolagen. Vad gäller den politiska delaktigheten så har kommunfullmäktige tillsatt en särskild tillfällig beredning, ÖP-beredningen, med representanter från samtliga partier undantaget KD och MP (saknar mandat).

Ursprungligen diskuterades en "bruttolista" med 29 utvecklingsområden för bostadsbebyggelse med en total yta på ungefär 336 hektar. Underlaget var framtaget med intentionen att följande orter; Bromölla, Näsrum, Nymölla, Gualöv, Edenryd och Valje, skulle ges förutsättningar att växa på något sätt, någonstans. De utvecklingsområden för bostäder som fanns i ÖP2014 integrerades i det ursprungliga underlaget, undantaget hästgårdar och liknande. Utvecklingsområden för hästgårdar eller liknande från ÖP2014 togs inte med som utvecklingsområden eftersom dessa i Boverkets ÖP-modell, som i så stor utsträckning som möjligt har följts, kategoriseras lämpligast under markanvändningen landsbygd.

Det ursprungliga underlaget innehöll 5 utvecklingsområden för verksamheter med en total yta på ungefär 146 hektar. Dessa låg intill eller nära E22:an och/eller väg 116 samt bedömdes inte dra in någon tung trafik till orterna. Hänsyn togs till goda logistiska förutsättningar och goda skyltlägen.

När utkast till "bruttolista" presenterades för ledande cheftjänstepersoner, kollegor inom förvaltningen och för politisk beredning för ÖP-arbetet kom mycket tydliga signaler på att den innehöll alldeles för många förslag på utvecklingsområden. Vid avgränsningssamrådet med Länsstyrelsen aktualiserades detta igen, då Länsstyrelsen tydligt poängterade att antalet områden behöver reduceras. Hållningen att den orörda marken är otroligt värdefull och dyrbar rådde det också bred politisk enighet kring. Likaså inställningen att jordbruksmark ska fredas i stor utsträckning.

Att minska den ursprungliga bruttolistan vad gäller antalet utvecklingsområden, var en process i flera led, där den politiska beredningen vid ett par olika tillfällen gick igenom samtliga områden och bedömde dess lämplighet utifrån exempelvis olika hänsyn, påverkan för människor, djur och natur, omkringliggande bebyggelse, grönområden, kommunikationer men också efterfrågan/marknadsförutsättningar. Det sistnämnda tillskrevs stor betydelse, särskilt i avseendet demografiska förändringar och åldersstrukturer för kommunens invånare. I detta perspektiv blev kunskaps- och analysmaterial inför framtagning av riktlinjer för bostadsförsörjning relevant att luta sig mot. Med en kraftig befolkningsminskning, redan idag stort bestånd av icke-uthyrda bostäder och en instabil finansiell marknad gavs heller inga statistiska incitament att ta så pass mycket orörd mark i anspråk för bebyggelse.

Efter att den politiska beredningen hade avgränsat antalet områden för såväl bostadsbebyggelse som verksamhetsmark samt angett hur de utsållade områdena ska hanteras för framtiden, har dessa områden samlats i ett avgränsningsdokument och sorterats in med avseende på genomförbarhet och aktualitet för framtiden.

Att inte släppa områdena helt känns viktigt för processen samt för möjligheten att titta tillbaka och reflektera över de alternativ till utvecklingsområden som varit uppe för diskussion, men som av olika anledningar inte anammats som reella förslag vid tillfället. I samtalet har såväl tjänstepersoner som politiker också lyft upp det faktum att kommunen i december 2023 antog en ny planeringsstrategi för arbetet med översiktsplaneringen och att det i samma beslut inbegrips att arbetet framåt ska hanteras inom ramen för en kontinuerlig, rullande process.

Från kommunens sida kommer även det så kallade avgränsningsdokumentet vara till hjälp vid planering i olika scenarioarbeten, exempelvis för att säkerställa energiförsörjning framåt eller i form av beredskapsplanering.

Den strategiska miljöbedömningen ska enligt miljöbalken vara en process där syftet är att integrera miljöaspekter i framtagandet och antagandet av översiktsplanen. I Bromölla kommuns arbete med att ta fram ÖP2045 har ett

bredare hållbarhetsgrepp tagits, utifrån de globala hållbarhetsmålen, i syfte att utvärdera ÖP:ns konsekvenser på miljö, människors hälsa, sociala aspekter samt ekonomiska aspekter. Att ta hänsyn till miljö- och hållbarhetsbedömningen innebär att kommunen i arbetet med att ta fram översiktsplanen aktivt och löpande har tagit ställning till de bedömningar och de förbättringsförslag som har framkommit. Under hösten 2024 har Sweco och kommunen haft en mycket tät dialog kring vilka effekter och konsekvenser den föreslagna mark- och vattenanvändningen skulle kunna innebära. I arbetet med planförslaget har förutsättningar och miljöaspekter integrerats och avvägningar gjorts löpande. Under processens gång har arbetsgruppen på förvaltningsnivå och den politiska beredningen tagit fram underlag som löpande diskuterats och bearbetats utifrån den återkoppling som Sweco tillsänt kommunen. Det har exempelvis handlat om hushållning med jordbruksmark men också effekter på naturmiljövärden och biologisk mångfald.

Ambitionen är att de samlade konsekvenserna av planen ska ha fått en lämplig behandling i framtagning av samrådshandling och tillåtits påverka planens utformning.

5 Naturmiljövården och biologisk mångfald

5.1 Relevanta mål och delmål

5.1.1 Ekosystem och biologisk mångfald (mål 15)

Målbekrivning: Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

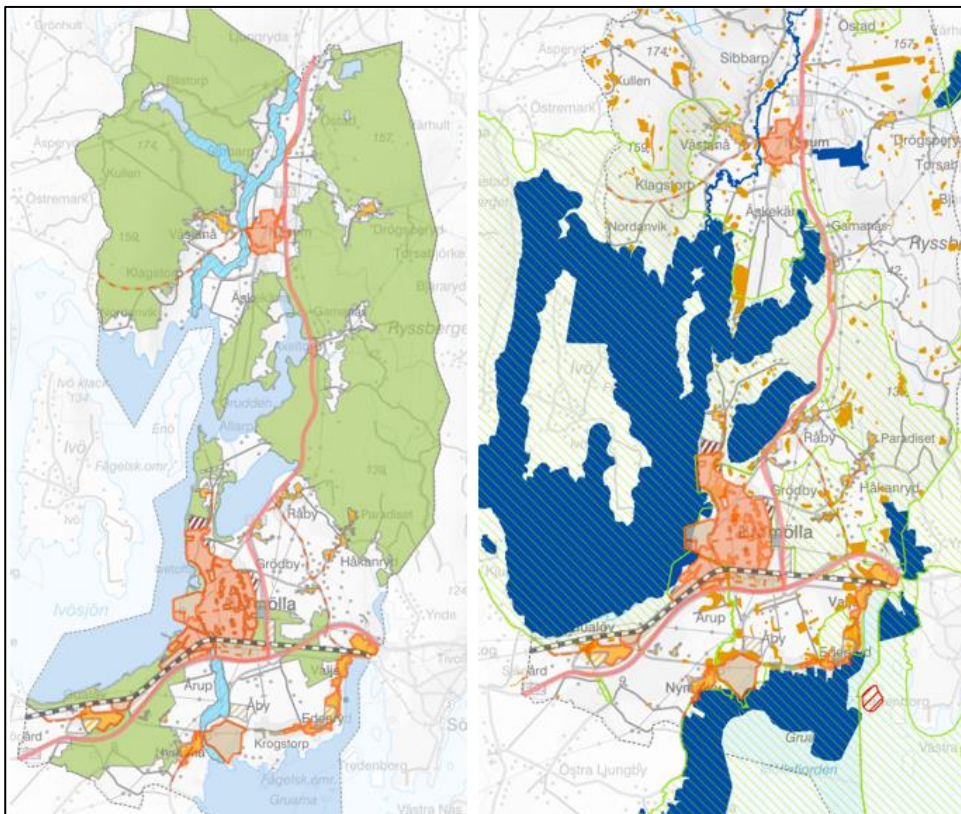
Relevans för detta avsnitt: Målet har direkt koppling till bevarande och utveckling av naturmiljö, ekosystem, grön infrastruktur och biologisk mångfald.

Relevanta delmål:

- 15.1 Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten
- 15.2 Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ
- 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer
- 15.8 Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattensystem
- 15.9 Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning

5.2 Bakgrund och förutsättningar

I kommunen finns ett flertal områden utpekade som riksintresse för naturvården samt Natura 2000, se Figur 8 (Naturvårdsverket, 2024). Kommunen har mycket natur på en liten yta, med olika naturskyddsområden som reservat, djur- och växtskyddsområde, strandskydd, nyckelbiotop med mera. Det finns inga kommunala naturreservat, men Länsstyrelsen har utsett 5 naturreservatsområden.

Figur 8 Bilden till vänster visar de områden (i grönt) som är utpekade för Natur och friluftsliv i ÖP2045. Kartan till höger visar Natura 2000 områden (blå ytor) och riksintresse för naturvård (grönskrafferade ytor) (Bromölla kommun, 2024).

Det finns torrlagda våtmarker runt Ivösjön, Blistorpasjön och Holjeån, som kan återställas för att jämna ut vattenflöden. Ryssberget och Västanåberget har identifierats som stora, opåverkade områden, även om de har viss bebyggelse och infrastruktur. Det planeras även ett nytt Natura 2000-område för Skräbeån.

Bromölla har en hög andel grönytor jämfört med andra tätorter i Skåne, vilket är positivt för att utveckla en bra grönstruktur. Ryssberget är ett stort grönområde som sträcker sig över kommungränserna till Olofström och Sölvesborg.

Bromölla kommun har en rik biologisk mångfald med olika naturtyper, som bokskogar och ekdungar. Det finns också betesmarker och ängar med hotad flora då många riskerar att växa igen. Enligt Jordbruksverkets och Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering finns ett stort antal värdefulla naturbetesmarker i kommunen, exempelvis i Holjeåns dalgång samt runt Bromölla tätort.

Kommunen har två betydande vattendrag: Holjeån och Skräbeån, som är viktiga för natur- och kulturvärden.

Kuststräckan och sjöarna i kommunen, som Ivösjön, är rika på fiskliv och utgör en del av Sveriges sydligaste skärgård. Dessa områden är viktiga för både natur och friluftsliv. Det finns en del utmaningar i Hanöbukts ekosystem. Observationer visar bland annat på en ökad frekvens av sårskador på fisk, att kustnära fisk flyttat till djupare vattenområden och döda fåglar (Sveriges vattenmiljö, 2020). Situationen i Hanöbukten är av stor regional betydelse, men

en del av de effekter som har upptäckts i Hanöbukten har även noterats längs med andra kustområden i Östersjön och i Västerhavet.

Bromölla har rapporterat omkring 2000 fynd av rödlistade arter, många av dessa i Ivetofta socken. Några arter är hotade och skyddade enligt nationella program, som till exempel strandpadda, tjockskalig målarmussla och kärnocka. Det finns även naturreservat och naturvårdsavtal som skyddar olika typer av skogar och ängar i kommunen.

Naturvårdsavtal är frivilliga avtal som kan tecknas mellan Länsstyrelse eller Skogsstyrelse och markägare. I Bromölla kommun finns naturvårdsavtal företrädesvis upprättade för alsumpskogar, bokskogar, branter och ädellöv.

I Bromölla kommun finns ett naturminne utpekade, Västanå grusås. Det är en rullstensås som bildats över högsta kustlinjen och därigenom bevarat sin ursprungliga form.

I Bromölla kommun finns flera sumpskogar utpekade, exempelvis strandområden vid Ivösjön och Levräsjön samt på Ryssberget.

Skogsnäringen är huvudsakligen koncentrerad till Ryssberget och Västanå-berget, där ett ståndsortsanpassat skogsbruk bedrivs. Detta innebär kort att olika trädslag väljs med hänsyn till platsens (ståndortens) biologiska och historiska förutsättningar. Resultatet är en varierad och olikåldrig skog med partier av till exempel våtmarker och gammelskog insprängda som oaser.

5.3 Konsekvenser av planförslaget

Det finns mycket skyddad natur i kommunen och flera utvecklingsområden som pekas ut kolliderar med höga naturvärden eller värdefull mark av olika slag. Utvecklingsområdet för industri öster om Bromölla tätort gränsar i norr till riksintresse för naturvård. Utvecklingsområdena för bostäder i Edenryd ligger inom riksintresse för naturvård samt angränsar i vissa delar till Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet. Det samma gäller utvecklingsområdet för mångfunktionell bebyggelse i Gualöv strandskog. Vidare finns två utvecklingsområden norr om Bromölla centralort, mellan Ivösjön och Levräsjön som också är belägna inom riksintresse för naturvård. Det ena området omfattas också till viss del av strandskydd. Natura 2000-område finns nära även dessa utvecklingsområden. Enligt värdebeskrivningarna för de aktuella riksintressena kan bebyggelse skada dessa. Vid detaljplaneläggning inom dessa utvecklingsområden behöver dessa frågor utredas, så att påtaglig skada inte riskerar att ske på riksintressena samt att skada inte sker på Natura 2000-områdena, eller de arter och naturtyper som Natura 2000-områdena avser skydda, då dessa arter eller naturtyper även kan finnas utanför själva Natura 2000-områdena.

Det finns ett utvecklingsområde öster om Bromölla tätort som sammanfaller med ängs- och hagmarker som hyser naturmiljövärden. Utvecklingen av detta område riskerar att påverka naturmiljövärden negativt.

Det är positivt att stora delar av Bromölla kommun är utpekade som områden för natur och friluftsliv i ÖP2045 och därmed mestadels undantagen från ny bebyggelse. Dock tillåter ÖP2045 enstaka ny bebyggelse även inom dessa områden, vilket medför risk för negativa konsekvenser för naturmiljön. Dock finns olika områdesspecifika ställningstaganden angivna för dessa natur- och friluftslivsområden. Ofta anges att landskapskaraktären och naturområdets värden ska beaktas samt att planläggning och nybyggnation av bostäder som riskerar att hindra ett rationellt skogsbruk ska undvikas.

För det område som är utpekad för natur och friluftsliv utmed Ivösjön i Gualöv anges att naturområdet utgör en grön förbindelse mellan Gualöv och Bromölla samt att skogen bör förbli orörd som strövområde. Dock finns ett litet område för mångfunktionell bebyggelse utpekad inom detta känsliga område (Gualövs strandskog). Det anges att innan en möjlig exploatering av platsen sker bör det utredas hur exploatering kan genomföras utan att påtagligt skada på riksintresset för friluftsliv. Det anges också att innan exploatering sker bör det även undersökas vilka eventuella konsekvenser som kan fås på de art- och naturtyper som Natura 2000-området avser att skydda. Trots detta bedöms det finnas stora risker för negativa konsekvenser vid en utbyggnad av området.

På Ryssberget och Västanåberget som är stora opåverkade områden, tillåts planläggning och nybyggnation av bostäder som inte riskerar att hindra ett rationellt skogsbruk samt som (för Västanåberget) inte påtagligt kan påverka områdets karaktär. Det finns alltså vissa risker för negativ påverkan på naturmiljövärden även inom dessa stora opåverkade områden. Det anges dock som ett kommunövergripande ställningstagande i planförslaget att kommunen ska verka för att värdena på Västanåberget och Ryssberget ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada områdenas karaktär. Det innebär att risken minskar något.

Även om det finns ett ställningstagande kring att byggnation som riskerar utrota rödlistade arter ska undvikas, så saknas vägledning kring hur kommunen ska planera nybyggnationer och ombyggnationer för att undvika detta samt hur och när kommunen ska återställa ekosystem, som exempelvis våtmarker.

Det bedöms finnas vissa risker relaterade till att lämna mycket av arbetet att utreda exempelvis prioritering av mark, till efterföljande planering, även om det finnas många vägledande riktlinjer som minskar eller mildrar risken för negativa konsekvenser. Exempel på sådana riktlinjer är att planläggning, byggande eller annan exploatering ska så långt som möjligt ske med hänsyn till naturvärden samt att förtätning i första hand ska ske på redan hårdgjorda ytor. Om mycket arbete lämnas till detaljplaneskedena kan det innebära större risk för konflikter med olika värden.

ÖP2045 anger att kommunen ska verka för att bevara värdefulla naturmiljöer, exempelvis Skräbeån, Fäbrobäcken, Lillån, Åsen och Branthalla. Det finns dock inga förslag om stärkta skydd för dessa områden, såsom att utreda möjligheten att bilda naturreservat.

Det finns några ställningstaganden gällande hur grönstruktur ska tas hänsyn till i planeringen, exempelvis genom att planläggning, byggande eller annan exploatering så långt som möjligt ska ske med hänsyn till naturvärden samt att exploatering bör lokaliseras intill eller i närheten av redan exploaterade områden. Kommunen ska verka för att det finns grön- och blåområden som svarar upp till biologiska och sociala behov samt behöver för klimatanpassning.

ÖP2045 anger att mellan 80–90 % av alla blöta eller fuktiga ängar i Skåne har dikats ur vilket lett till att flera våtmarksberoende växter och djur idag hotas av utrotning. Detta gäller flera fågelarter, grodarter och växter. Det anges som ett ställningstagande att kommunen ska verka för att det ska finnas våtmarker på lämpliga platser för dagens och framtida generationers behov, med tanke på exempelvis biologisk mångfald, utjämnade höga flöden och klimatanpassning.

I Bromölla kommun finns numera torrlagda våtmarker främst runt Ivösjön, Blistorpasjön och Holjeån. ÖP2045 anger att dessa områden kan ligga till grund för en eventuell återställning av våtmarker för att till exempel utjämnade höga flöden, vilket är positivt för att uppnå målet om naturmiljö och biologisk mångfald,

men för att tydliggöra ambitionen skulle områden som bör återställas med fördel kunna pekas ut i mark- och vattenanvändningskartan.

Det saknas ett ekosystemtjänstperspektiv i ÖP2045, som skulle kunna vara fördelaktigt för framtida planeringsskeden. Exempelvis kan naturbaserade klimatanpassningsåtgärder ge möjlighet till ökad biologisk mångfald och även sociala och kulturella ekosystemtjänster.

Det finns ett ställningstagande i ÖP2045 som anger att kommunen ska verka för att minska spridningen av invasiva arter, vilket är positivt även om det är oklart hur arbetet ska ske.

Sammanfattningsvis bedöms ÖP2045 innebära förväntade negativa konsekvenser för naturmiljön på grund av utpekade utvecklingsområden i vissa känsliga naturmiljöer. Det är positivt för biologisk mångfald och spridningssamband att ÖP2045 har många riktlinjer kring att hänsyn ska tas till naturmiljö vid bebyggelse, att förtätning i första hand ska ske på redan hårdgjorda ytor och att ÖP2045 pekar ut de skyddade miljöer som finns och beskriver risker, samt beskriver olika miljöer som kan återställas, exempelvis några före detta våtmarker. För att bidra mer positivt bör ÖP2045 tydliggöra åtgärder för att restaurera och skydda mer mark, exempelvis genom utredningsområden för detta eller tydligare ställningstaganden kring detta.

Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045					
Bedömning av konsekvens	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Naturmiljövärden och biologisk mångfald	x				

5.4 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet innebär liknande markanspråk och riktlinjer som planförslaget med liknande risker för negativa konsekvenser, dock är färre områden utpekade för bebyggelse inom känsliga naturmiljöer. I ÖP2014 pekas ett område (G4) ut för bevarande av betesmark och det anges att området bör utvecklas till naturreservat. Ytterligare ett område (G5) pekas ut som utredningsområde för natur och kompensationsyta där möjligheten till klimatanpassning ska utredas. Dessa ytor pekas ut som utvecklingsområden för mångfunktionell bebyggelse samt bostäder i planförslaget. Gualövs strandskog är i nollalternativet utpekad som grönområde och ska förbli orörd, medan planförslaget pekar ut ett område för mångfunktionell bebyggelse där.

Liksom i planförslaget tillåts i nollalternativet förtätning i befintlig bebyggelse och det anges att förtätning i första hand bör ske på höjden för att skona befintlig mark.

För så kallade stora opåverkade områden finns i nollalternativet bestämmelser som syftar till att bevara större sammanhängande mark- och vattenområden samt skydda dessa mot större strukturbildande exploateringsföretag, vilka påtagligt påverkar ett områdes karaktär genom till exempel buller, utsläpp eller störningar på landskapsbilden. Föreslagna utvecklingsområden står inte i konflikt med de opåverkade områdena.

Nollalternativet bedöms, liksom planförslaget, innebära förväntade negativa konsekvenser för naturmiljön eftersom intrång riskerar att ske i känsliga naturmiljöer. Konsekvenserna bedöms dock bli mindre än för planförslaget

eftersom färre utvecklingsområden planeras i känsliga områden. Dessutom avsätts nya områden för bevarande i större utsträckning än i planförslaget.

5.5 Förslag till förbättringar

En stor anledning till att kommuner, inklusive Bromölla, redan nu bör arbeta med restaurering av mark är EU:s nya restaureringslag, som innebär att EU-länderna måste återställa minst 30 procent av de livsmiljöer som är i dåligt skick senast 2030, 60 procent senast 2040 och 90 procent senast 2050.

Bland annat bör det för Bromölla handla om exempelvis nedan åtgärder som kan tydliggöras i översiktsplanen eller kartan:

- Restaurering av miljöer längs kusten, då det för Hanöbukten finns utmaningar i ekosystem kopplat till sårskador på fisk och att kustnära fisk flyttat till djupare vattenområden och döda fåglar.
- Utreda om det finns behov av återförande av sten i marin miljö, enligt Skåne Läns regionala åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025.
- Restaurering av våtmarker, exempelvis peka ut de torrlagda våtmarkerna runt Ivösjön, Blistorpasjön och Holjeån i ÖP-kartan. Alternativt kan ÖP2045 beskriva att det behövs en utredning som redogör för vilka våtmarker som ska återställas.
- Skyddsåtgärder och restaurering vid Ivetofta där det har rapporterats över hälften av de fynd av rödlistade arter som gjorts inom kommunen. Exempelvis rör det sig om arterna strandpadda, tjockskalig målarmussla och kärnrocka.
- Skydda eller sköta de stora arealer av betesmarker som riskerar att växa igen, exempelvis i Holjeåns dalgång samt runt Bromölla tätort.

Vid befintligt industriområde vid Nymölla skulle de ekologiska sambanden längs kusten förslagsvis kunna förstärkas, eftersom det är ett utpekat viktigt grönt samband i utvecklingsinriktningen.

För en bättre biologisk mångfald i lekplatser kan lekotoper anläggas istället för dagens moderna temalekplatser. Lekotoper är en naturbaserad lekmiljö som består mer av enkla och naturbaserade material. Lekotop har visat sig vara mest ekonomisk att anlägga och drifta, har bäst lekvärde, bidrar mer till ekosystemtjänster och orsakar minst klimatavtryck (Arkitekten, 2024).

ÖP2045 skulle också kunna trycka på att kommunen bör ha en dialog med skogsbolag om att skydda mer värdefull natur på Västanåberget och Ryssberget där det förekommer skogsbruk, exempelvis genom att avsätta mer mark genom avtal.

Ytterligare förslag på åtgärder och ställningstaganden som kan ge större potential till positiv påverkan är:

- Peka ut områden där biologisk mångfald i parkytor/grönytor bör förstärkas, exempelvis i Bromölla tätort, alternativt ha ställningstagande att detta ska tas fram i en plan.
- Förtätning ska ske med hänsyn till grönområden, så att inte värdefulla funktioner går förlorade, exempelvis genom att i första hand spara höga och påtagliga naturvärden, att inte skapa nya barriärer för spridnings-samband i naturen samt att arbeta med kompensationsåtgärder och förstärkande åtgärder där naturmark eller ekosystemtjänster försvagas.

6 Vattenkvalitet och vattenförsörjning

6.1 Relevanta mål och delmål

6.1.1 Rent vatten och sanitet (mål 6)

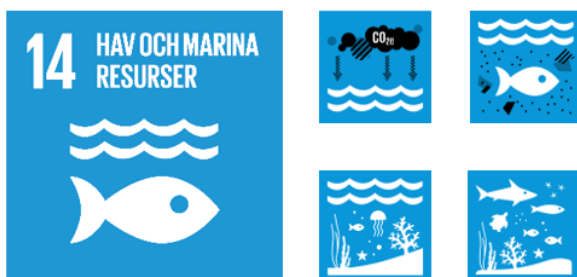
Målbekrivning: Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Relevans för detta avsnitt: Målet har direkt koppling till vattenkvalitet, vattenförsörjning, avloppshantering och bevarande och utvecklande av vattenrelaterade ekosystem.

Relevanta delmål:

- 6.1 Säkert dricksvatten för alla
- 6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning
- 6.4 Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning
- 6.5 Integrerad förvaltning av vattenresurser
- 6.6 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem

6.1.2 Hav och marina resurser (mål 14)

Målbekrivning: Bevaka och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

Relevans för detta avsnitt: Målet har direkt koppling till påverkan på och återställande av marina ekosystem.

Relevanta delmål:

- 14.1 Minska föroreningarna i haven
- 14.2 Skydda och återställ ekosystem
- 14.3 Minska havsförsurningen
- 14.5 Bevara kust – och havsområden

6.2 Bakgrund och förutsättningar

Bromölla kommun utmärker sig genom sina många blå miljöer, inklusive hav, sjöar, vattendrag och våtmarker. Dessa vattenmiljöer är avgörande för både biologisk mångfald och rekreation, då de fungerar som spridningskorridorer för växt- och djurliv samt erbjuder gemensamma platser där människor kan njuta av naturen.

I den västra delen av kommunen ligger de stora sjöarna Ivösjön och Levräsjön, medan den mindre Siesjön finns i öster. Det finns även flera mindre sjöar inom skogsområdena, som Kroksjön och Moagylet. Viktiga vattendrag inkluderar Lillån och Holjeån, och kommunen ligger huvudsakligen inom Skräbeåns avrinningsområde.

I Skåne är nederbörden jämnt fördelad, vilket gör att vattenbrist i grundvatten och ytvatten är sällsynt. Dagvatten i Bromölla når flera olika recipienter, inklusive mark, grundvatten och vattendrag. Det finns också småbåtshamnar vid Ivösjön och Valjeviken.

Tyvärn har ett stort antal våtmarker i Skåne dikats ur, vilket hotar många växt- och djurarter. I Bromölla finns torrlagda våtmarker främst runt Ivösjön, Blistorpasjön och Holjeån, vilket öppnar möjligheter för framtida återställande.

Bromölla kommun har 16 vattenförekomster, inklusive både ytvatten och grundvatten. Det finns flera vattenskyddsområden, och tre av kommunens vattentäkter har nyligen fått nya skyddsområden. De äldre skyddsområdena behöver ses över för att följa nya riktlinjer.

En dagvattenplan från 2023 och en strategi från 2015 beskriver hur dagvattnet hanteras och identifierar behov och risker, särskilt vid skyfall (Bromölla kommun, 2023), (Bromölla kommun, 2015).

Kommunen har tidigare haft två avloppsreningsverk men numera är endast ett av dessa i drift. Det finns även cirka 650 hushåll med enskilda avloppsanläggningar. Kommunens dricksvatten kommer främst från Kristianstadslättens grundvattenakvifer och flera vattenverk distribuerar vatten till olika byar.

Trots goda grundvattenresurser finns det en risk för saltvatteninträngning nära havet och behov av att förnya ledningsnätet i olika delar av Bromölla, där många delar är gamla. Ledningsnätet är föråldrade och har problem med in- och utläckage trots att ledningssanering pågår fortlöpande. Ett bra ledningssystem säkerställer distribution av vatten, förorenar inte samt bidrar till att hushålla med naturresurser. Det finns idag inga kända problem med saltvatteninträngning i de kommunala vattentäkterna eller enskilda vattentäkterna inom kommunen. En av de kommunala vattentäkterna är belägen nära havet och skulle kunna löpa risk för saltvatteninträngning om uttaget skulle utökas. Ett nytt vattenverk ska byggas i kommunen för att försörja delar av kommunen samt Sölvesborg. Till det nya vattenverket planeras även ett nytt brunnsområde.

En ökad temperatur och förändrat klimat kan påverka vattenförsörjningen negativt genom ökad avdunstning och därmed minskad grundvattenbildning. Med varmare och längre somrar är det dessutom sannolikt att behovet av

jordbruksbevattning kommer att öka vilket medför att även uttagen ur grundvattenmagasinen kan komma att öka påtagligt.

Bromölla kommun arbetar för att hantera risker kopplat till utsläpp av föroreningar till vattenresurser och säkerställa en hållbar vattenförsörjning för framtiden.

Den största dricksvattentillgången i kommunen är Kristianstadslättens grundvattenakvifär som sträcker sig in i kommunens södra delar. Dricksvattnet i Bromölla kommun pumpas upp ur bergborrade grundvattenbrunnar i närheten av vattenverken. Dricksvatten framställs idag i tre vattenverk inom kommunen och ett nytt vattenverk kommer att byggas.

Recipienter för bräddat avloppsvatten och dagvatten är Holjeån, Sissebäck, Skräbeån, Ivösjön, Levräsjön och havet.

Vattentillgångarna i kommunen är sedan länge utsatta för påverkan från mänsklig verksamhet både lokalt och från omvärlden. Vattnen tillförs näringsämnen från transporter, industrier, skogs- och jordbruk, bebyggelse samt från läckande marker. Vattendragen tar emot och transporterar ut stora mängder näringsämnen till Hanöbukten.

Grundvatten i Bromölla löper risk att försämrats genom utsläpp av nitrat, bekämpningsmedel eller infiltration av andra skadliga ämnen.

6.3 Konsekvenser av planförslaget

6.3.1 Vattenkvalitet

Vattentillgångarna i kommunen är sedan länge utsatta för påverkan från mänsklig verksamhet, både lokalt och från omvärlden. Vattnet tillförs näringsämnen från transporter, industrier, skogs- och jordbruk, golfbanor, bebyggelse samt från läckande marker. Vattendragen tar emot och transporterar ut stora mängder näringsämnen till Hanöbukten.

Kvaliteten på grund- och ytvatten i Bromölla är dock generellt sett god. Risken för att påverka denna kvalitet och MKN (miljökvalitetsnormer) negativt minskar i och med de många riktlinjer som finns kring dagvattenhantering och att ÖP2045-kartan pekar ut prioriterade översvämningsytor och rinnvägar i Näsrum och Bromölla centralort. Översvämningsytorna kan minska risken för bräddning av avloppsvatten. Det finns problem med bräddning av avloppssystem vid kraftig nederbörd, vilket kan påverka Ivösjön, grundvatten och andra recipienter negativt. Det är positivt att det finns utpekade översvämningsytor i tätorten och att det finns en ambition att bygga ut och förnya nätet.

Det kvarstår dock några risker eftersom flera av de föreslagna utvecklingsområdena är placerade inom vattenskyddsområden (dessa vill dock kommunen inte ska namnges i denna rapport, av säkerhetsskäl), vilket innebär att det blir extra viktigt med hantering och rening av dagvatten i dessa områden. Det finns risk för att vattenkvaliteten påverkas negativt inom vattenskyddsområde om kommunen inte tydliggör hur hänsyn ska tas till detta vid byggnation.

Det kan även förväntas ske fler tunga transporter inom vattenskyddsområden i kommunen vid en utbyggnad enligt planförslaget, vilket även detta kan medföra risker för negativa konsekvenser för vattenkvaliteten. Det är viktigt att det finns riktlinjer kring hur risker kopplat till läckage och olyckor som kan påverka vattenkvaliteten negativt ska undvikas.

Det faktum att kommunen (av säkerhetsskäl) inte pekar ut befintliga vattenskyddsområden på mark- och vattenanvändningskartan och/eller beskriver

dessa i text i ÖP2045 innebär en risk att tillräcklig hänsyn inte tas till vattenskyddet i kommande planeringsskeden. Det anges visserligen som ett ställningstagande att hänsyn alltid ska tas till grundvattentillgångarna så att kvaliteten på grundvattnet inte äventyras, men risken bedöms ändå vara påtaglig att negativa konsekvenser för vattenkvaliteten kan uppkomma med anledning av detta.

Risker kopplat till avloppshanteringen kvarstår, men bedöms kunna minskas av de riktlinjer som finns och de översvämningssytor som pekas ut.

Kommunen har 12 nedlagda deponier enligt kommunens avfallsplan (Bromölla kommun, 2017), varav många inte är riskklassade, som också kan innebära att eventuella markföroreningar fortfarande kan utgöra ett hot mot vattenresurser. Det är viktigt att riskbedömningar genomförs för samtliga av dessa deponier för att undvika negativa konsekvenser för vattenkvaliteten.

Det är positivt att det i ÖP2045 finns ställningstaganden kring att kommunen ska verka för att jord- och skogsbruk inom kommunens yta inte ska öka belastningen på miljön, utan att kommunen ska arbeta aktivt för att utjämna flöden och minska läckage av näringsämnen och föroreningar till yt- och grundvatten.

Det är positivt med många vägledande riktlinjer kring dagvattenhantering och prioritering av lokalt omhändertagande av dagvatten. Det anges bland annat att dagvattenhantering ska göras på ett sätt så att påverkan på recipienterna minimeras samt att de ytor som pekas ut som lämpliga för fördröjning eller annan behandling av dagvatten inte bör planeras för annat syfte.

Det anges som ett ställningstagande att kommunen ska verka för att det ska finnas våtmarker på lämpliga platser, med tanke på biologisk mångfald, utjämna höga flöden och klimatanpassning. Det anges som ett ställningstagande att kommunen, för att möta klimaförändringarna, ska verka för att före detta våtmarksområden och översvämningssytor kan ligga till grund för att utjämna flöden och möjliggöra naturliga variationer i vattenståndet. Det saknas dock tydliga anvisningar kring återställande av våtmarker, exempelvis genom att peka ut de som prioriteras för detta i kartan, såsom de torrlagda våtmarkerna främst runt Ivösjön, Blistorpasjön och Holjeån.

6.3.2 Dricksvattenförsörjning

Kommunen har generellt god tillgång på dricksvatten.

Det saknas tydliga ställningstaganden eller information om hur dricksvattenförsörjningen sker i en krissituation. Av säkerhetsskäl anges inte sådan information i ÖP:n.

Det finns en riktlinje kring att kunskapen om grundvattenströmningen i berggrunden samt sårbarheten hos inströmningsområden inför ökade framtida uttag ska förstärkas. Det finns också en riktlinje kring att jordbruket inte ska bidra till ökat dricksvattenuttag utan att det istället ska prioriteras andra lösningar för bevattning, som från dammar. Detta tillsammans med att det föreslås ett begränsat antal nya utvecklingsområden minskar riskerna för att påverka grundvattnets kvantitet.

Exploatering och ökat grundvattenuttag i anslutning till en vattentäkt inom kommunen innebär att det blir viktigt med noggranna undersökningar av detta innan nytt vattenverk byggs ut, och det bör förtydligas, för att minska negativa risker för vattenförsörjningen.

Det är positivt att det finns ställningstaganden kring att kommunen ska arbeta för att dagvatten, istället för dricksvatten, ska användas för bevattning av både

grönytor och jordbruk, i syfte att minska vattenförbrukning. Det finns dock risker med detta som bör lyftas, exempelvis att det kan bli problematiskt om dagvattendammarna lockar till sig groddjur eller liknande. För att undvika negativa effekter på groddjuren är det viktigt att ha kontroll på hur och när vattnet samlas in för bevattningssyfte.

6.3.3 Samlad bedömning

ÖP2045 bedöms sammanfattningsvis kunna innebära risk för negativa konsekvenser för vattenkvalitet och MKN (se bilaga för mer diskussion kring MKN) på grund av exempelvis utpekade utvecklingsområden inom vattenskyddsområde samt ytterligare ökade risker för bräddning av befintliga avloppssystem. Det bedöms också finnas potential till positiva konsekvenser eftersom ÖP2045 beskriver att olika hänsyn ska tas för att minska föroreningar genom noggrann och i första hand naturbaserad dagvattenrening och att översvämningsytor i delar av kommunen pekas ut. Om det blir tydligare hur hänsyn ska tas till vattenskyddsområde samt om och vilka ekosystem som ska återställas samt skyddas mer, skulle risken för negativa konsekvenser minska.

ÖP2045 bedöms sammanfattningsvis kunna innebära risk för negativa konsekvenser på vattenförsörjningen på grund av risker för exempelvis saltvatteninträngning vid kusten, där nytt vattenverk planeras byggas i framtiden. Det bedöms också finnas möjlighet till positiva konsekvenser på grund av riktlinjer kring hushållning med vatten och för hur påverkan på vatten ska minska.

Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045					
Bedömning av konsekvens	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Vattenkvalitet		x			
Vattenförsörjning		x			

6.4 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet innebär en liknande risk för negativ påverkan som planförslaget. I nollalternativet pekas det dock inte ut lika många utvecklingsområden inom vattenskyddsområde som i planförslaget. Vidare pekas det ut naturområden i två områden i östra delen av Bromölla tätort där det i planförslaget pekas ut utvecklingsområden.

Nollalternativet förespråkar lokalt omhändertagande av dagvatten. Denna typ av dagvattenhantering minskar belastningen på befintliga dagvattensystem samtidigt som infiltrationen minskar andelen föroreningar och minskar risken för översvämnningar.

Utvecklingsområden som möjliggör djurhållning kan komma att påverka vattenkvaliteten i Levräsjön negativt.

Sammantaget bedöms nollalternativet innebära risk för negativa konsekvenser, som dock bedöms som något mindre jämfört med planförslaget.

6.5 Förslag till förbättringar

Eftersom nya utvecklingsområden föreslås inom vattenskyddsområde inom kommunen samt eftersom det sker tunga transporter inom vattenskyddsområde bör det tydliggöras hur hänsyn ska tas till vattenskyddsområdet vid byggnation och vid eventuella läckage från transporter för att inte påverka detta. Att peka ut vilka skyddsområden som finns och ange ställningstaganden kopplat till dessa områden skulle minska riskerna för negativ påverkan på vattenkvaliteten.

Det vore positivt för vattenkvaliteten samt att minska risken för bräddning från avloppsledningsnätet att också peka ut översvämningsytor i andra delar av Bromölla än enbart centralorten samt Nåsrum. Åtminstone bör det påpekas var behov finns av nya sådana ytor.

Ett nytt vattenverk ska byggas inom kommunen för att försörja delar av kommunen samt även Sölvesborg. Det planeras ett nytt brunnsområde kopplat till detta. Det kan tillsammans med klimatförändringar innebära risk för minskade grundvattennivåer och saltvatteninträngning. Det innebär att det blir viktigt med noggranna undersökningar av detta innan nytt vattenverk byggs ut, vilket bör tydliggöras i riktlinjer.

Riktlinjen om att samla in vatten i dammar för bevattningssyfte bör kompletteras med att det är viktigt att ha koll på hur och när vattnet samlas in för bevattningssyfte så att groddjur inte riskerar att påverkas negativt. För detta finns riktlinje från Länsstyrelsen i Skåne. Länsstyrelsen i Skåne har beslutat om riktlinjer för bevattningsuttag, som även gäller påfyllnad av bevattningsdammar och våtmarker. Riktlinjen är att flödet måste vara högre än 30 procent av årsmedelflödet (Länsstyrelsen Skåne).

Det skulle med fördel kunna pekas ut områden för miljöstationer vid hamnar och båtbottnvättar, för att minska risken för spridning av föroreningar och gifter till vatten.

Enligt Skånes regionala åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025 (Länsstyrelsen i Skåne Län, 2021) finns det generellt behov av restaurering av marina miljöer genom återföring av sten. Bromölla kan enligt programmet göra insatser för att kartlägga historisk förekomst av stenfiske för att därefter identifiera och prioritera lämpliga områden där återföring av sten kan bli aktuellt. Åtgärden bidrar till att återställa havsbottnar i områden där block och sten tidigare har tagits bort och återskapa viktiga livsmiljöer för hårbottenlevande arter.

Vid områden med djurhållning kan särskilda skyddsbestämmelser för att begränsa avrinning till recipienter och grundvatten behövas.

7 Klimatpåverkan och klimatanpassning

7.1 Relevanta mål och delmål

7.1.1 Bekämpa klimatförändringen (mål 13)

Målbekrivning: Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser.

Relevans för detta avsnitt: Målet kopplar till hur klimatförändringarna ska kunna begränsas samt hur samhället ska anpassa sig till förändringarna.

Relevanta delmål:

- 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer
- 13.2 Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering
- 13.3 Öka kunskap och kapacitet för att hantera klimatförändringar

7.1.2 Ingen fattigdom (mål 1)

Målbekrivning: Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt. Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Relevans för detta avsnitt: Målet kopplar till den beredskap som behövs i form av klimatanpassningar, som exempelvis risker för minskad livsmedelsproduktion och elförsörjning.

Relevant delmål:

- 1.5 Bygg motståndskraft mot ekonomiska, sociala och miljömässiga katastrofer

7.1.3 Hållbara städer och samhällen (mål 11)

Målbeskrivning: Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Relevans för detta avsnitt: Målet kopplar till den beredskap som behövs i form av klimatanpassningar, som exempelvis risker för minskad livsmedelsproduktion och elförsörjning.

Relevant delmål:

11.5 Mildra de negativa effekterna av naturkatastrofer

7.2 Bakgrund och förutsättningar

Både befintlig och ny bebyggelse samt infrastruktur påverkas av klimatförändringar, vilket kan innebära påverkan från översvämningar, stormar, ras och skred, samt värmeböljor och torka. Kommunen har enligt plan- och bygglagen ansvar för att bedöma riskerna för skador på den byggda miljön och hur dessa risker kan minskas. Skåne har dessutom regionala mål kopplade till miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, med ett åtgärdsprogram för 2022–2025.

Klimatförändringarna påverkar även vattenförsörjningen, med minskad grundvattenbildning på grund av kortare vintrar och ökad avdunstning samt ökat behov av bevattning inom jordbruket. Särskilt i områden som Bromölla förutspås grundvattenbildningen minska med upp till 20 procent fram till nästa sekelskifte enligt en rapport från SGU (SGU, 2017). Detta tillsammans med översvämningar från stigande havsnivåer kan leda till brist på dricksvatten och saltvatteninträngning i brunnar nära kusten, exempelvis i Nymölla.

Bromölla kommun har en trafikstrategi från 2006 som syftar till att öka andelen gång-, cykel- och kollektivresor, men strategin är år 2024 18 år gammal och inte helt aktuell. ÖP2045:s inriktning är ännu mer att satsa på cykelvägar och kollektivtrafik samt att korta bilresor ska minska.

För energiproduktion finns det en anläggning som producerar fjärrvärme från biobränslen, samt ett planerat område för solcellsanläggning. Området som ska byggas ut för solcellsanläggning ligger intill ställverket vid väg 116, öster om Bromölla tätort. Området är redan detaljplanlagt som detta och gäller alltså både för nollalternativ och planförslag.

Inga vindkraftverk har uppförts i kommunen. Kommunen har gjort bedömningen att storskaliga vindkraftsanläggningar inte är möjliga inom kommunen med hänsyn till nationella, regionala och mellankommunala intressen för friluftsliv, natur och kulturmiljö, ställningstagande om stora opåverkade områden, totalförsvarets intresse, fågelskydd och landskapets tålighet mot förändringar och större ingrepp. Småskalig vindkraft kan dock vara möjlig i flera områden. Det finns underlag för vindbruk från 2012 och Energiplan från 2003. Vindbruksplanen pekar ut några få områden i södra delen av Bromölla som lämpliga för vindkraft, men att en del av dessa områden samtidigt är områden där hänsyn behöver tas

till fåglar. Däremot ser kommunen att det kan finnas mer möjligheter för gårdsverk, alltså småskaliga vindkraftverk.

I Skåne är sju områden längs Skånes kust utpekade som riskområden enligt översvämningdirektivet, se MSB:s risk- och hotkartor Översvämningssportalen (msb.se). Länsstyrelsen Skåne har haft i uppdrag att ta fram riskhanteringsplaner för de sju områdena. Bromölla kommun berörs inte av dem men föreslagna åtgärder kan vara ett underlag för inspiration att hantera risker utifrån översvämningar även för kommuner som inte omfattas av planerna. Kommunen förväntas ändå drabbas av höjda havsnivåer, vilket ökar risken för översvämningar och erosion. Kuststräcken längs med havet i Bromölla kommun är i huvudsak en stabil strand. Det finns obetydliga, eller inga indikationer på erosion. Längs strandremsan mellan Nymölla och Skräbeån finns växelvis indikationer på erosion, men är i huvudsak i balans. Det finns förutsättningar för skred i finkornig jordart i delar av Näsrum samt Gualöv där utvecklingsområden planeras. Det finns förutsättningar för erosion längs kusten och sjöar. Det finns enligt MSB:s värmekartering (MSB, 2024) områden i Bromölla, Nymölla och Näsrum som kan drabbas av höga temperaturer.

Klimatomställningen kommer leda till ökad elförbrukning. Även om vissa förändringar kan vara positiva, såsom ökad produktion inom jord- och skogsbruk, måste noggrann planering göras för att hantera vattenförsörjning och bevattning.

Slutligen är ledningsnätet i Bromölla främst dimensionerat för normal nederbörd, upp till 10-årsregn, och måste anpassas för att klara kraftigare regn, vilket annars kan leda till översvämningar.

7.3 Konsekvenser av planförslaget

7.3.1 Klimatpåverkan

Klimatpåverkan blir olika stor beroende på hur bebyggelseutvecklingen planeras med avseende på kollektivtrafikförsörjning samt hur avfall omhändertas som en resurs, exempelvis om byggnader rivs eller bevaras och byggs om. Möjligheten att peka ut mark för generering av förnybar energi är en annan fråga som kopplar översiktsplanen till klimatpåverkan.

Ställningstagandet att kommunen i sin fysiska planering ska beakta och arbeta mot det nationella klimatmålet om att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, är en mycket positiv markering och möjliggör att klimatarbetet får en ökad tyngd i den fortsatta planeringsprocessen.

ÖP2045 innebär ett antal föreslagna utvecklingsområden som tar jordbruksmark och skogsmark i anspråk för bebyggelse och för hårdgjorda ytor, vilket innebär att naturliga kolsänkor kommer försvinna, vilket därmed orsakar utsläpp, och bebyggelse som i sin tur också orsakar utsläpp kommer uppföras.

Samtidigt är det positivt att Bromöllas nya översiktsplan föreslår till viss del förtätning och nya utvecklingsområden i anslutning till befintlig bebyggelse, och att dessa ska ta hänsyn till grönstruktur och naturbaserade lösningar som kan minska klimatpåverkan genom mer effektiv användning av resurser och energi, samt till viss del bilda nya kolsänkor och medföra en viss överföring av resor från bil till kollektivtrafik. Det är också positivt ur klimatsynpunkt att förtätning ska ske på höjden snarare än att ta större markytor i anspråk i Bromölla tätort samt att förtätning i första hand ska ske på redan hårdgjorda ytor.

ÖP2045 innehåller flera ställningstaganden kring att utveckla och förbättra gång- och cykelvägar, vilket ger möjlighet till positiva konsekvenser med avseende på

klimatet. Exempel på ställningstaganden kring detta är att Bromölla kommun ska stärkas som cykelkommun, att kommunen ska bli en plats där cykeln är det enkla valet för korta och lite längre resor, att viktiga målpunkter inne i tätorterna knyts samman med trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar samt ett extra fokus på säkra skolvägar. Det är positivt att några nya gång- och cykelvägar på landsbygden pekas ut i markanvändningskartan, för att säkerställa att ambitionen i ställningstagandena kan realiseras. Ställningstagande om att förbättra och utveckla cykelvägar mellan kransorterna saknas dock i planförslaget.

I översiktsplanen finns även riktlinjer kring att utveckla och förbättra kollektivtrafiken, där de flesta handlar om att dialog ska ske med berörda parter i syfte att järnvägen ska bli dubbelspårig, att skapa tågstationer i Gualöv och Valje, att restiden mellan orter ska minskas, att turer med kollektivtrafiken ska spridas över dygnet, att det ska finnas bussturer till samtliga av kommunens orter med mera.

En annan positiv påverkan är ställningstagandena kring hantering av avfall. Riktlinjen om återbruk skulle dock kunna kompletteras med utpekad plats i kartan för utredningsområde för återbruk, exempelvis på någon redan ianspråktagen eller hårdgjord yta. Det är också positivt att kommunen i sin lokalplanering ska sikta på att ha ett långsiktigt och övergripande perspektiv för samutnyttjande av lokaler mellan olika typer av verksamheter.

Inga nya områden för utveckling av vindkraft eller solkraft pekas ut i kommunen, vilket riskerar att innebära både negativa ekonomiska och klimatmässiga konsekvenser i kommunen kopplat till energiförsörjning. Elbehovet förväntas öka i hela Sverige i och med omställningen från fossila bränslen till förnybara och mer elberoende. Om elbehovet inte kan tillgodoses finns det risk för att större andel fossila bränslen som medför klimatpåverkan används. Detta beskrivs mer under kapitel 10 om Hållbar resurshantering.

7.3.2 Klimatanpassning

Påverkan från klimatförändringarna blir olika stor beroende på hur klimatanpassningen sker, alltså hur planeringen av bebyggelse och åtgärder sker avseende risker för saltvatteninträngning i grundvatten, minskad grundvattenbildning på grund av ökad avdunstning, översvämningar från skyfall och förhöjda havsnivåer, hur torra och värmeöar planeras bort, samt hur hänsyn tas till risker för ras, skred och erosion.

Grönska, vatten, parker och skuggande träd kan sänka temperaturer. Det är positivt med de ställningstaganden som finns gällande att byggnader ska placeras på ett sätt som minskar uppvärmningen av dem samt att gröna och blå element ska beaktas vid planering av den fysiska miljön, för att mildra framtida värmeböljors effekt.

Det är positivt med ställningstagandet att det vid fortsatt planering ska, om det finns indikationer, utföras en bedömning av ras, skred och erosion samt att det inte bör tillåtas ny bebyggelse i områden med risk för översvämning, erosion, ras och skred. Det är dock motsägelsefullt att det finns ett utpekat utvecklingsområde (verksamhetsområdet norr om Nymölla) i ÖP2045 som befinner sig i område där det finns risk för översvämning. Det anges att kommunen ska verka för att skydda bebyggelse och känsliga områden vid kusten mot stigande havsnivåer och erosion. Det anges även som ett ställningstagande att planläggning och nybyggnation av bostäder, infrastruktur och andra samhällsviktiga funktioner i första hand ska undvikas inom områden som kan påverkas av översvämning eller höjd grundvattennivå. Det pekas ut prioriterade översvämningssytor och rinnvägar för Bromölla centralort och för Näsrum, i mark- och vattenanvändningskartan i

ÖP2045. Det saknas dock sådana utpekade ytor i övriga tätorter inom kommunen. För att minska risken för skador på byggnader och människor vid översvämningar är det positivt med riktlinjen om att *nybyggnation av bostadshus, riskobjekt och samhällsfunktioner av betydande vikt ska lokaliseras med lägsta golvhöjd om minst 3,3 meter över medelvattennivå för havet.*

Att det finns en riktlinje kring att förtätning i första hand ska ske på redan hårdgjorda ytor är positivt avseende klimatanpassning. Det anges i ÖP2045 att kommunen ska verka för att det finns grön- och blåområden som svarar upp till biologiska och sociala behov samt behov för klimatanpassning. Ytor som är lämpligast för klimatanpassning ska användas för detta. Det anges även att alla grönytor i tätorterna, där en förändrad markanvändning diskuteras eller planeras, bör betraktas som en möjlig klimatanpassningsyta samt att klimatanpassningsytorna löpande bör reserveras i detaljplan.

Det finns ställningstagande kring att klimatanpassningsytorna ska identifieras, säkerställas och skapas, för att hantera förhöjda vattennivåer och ökade vattenflöden i landskapet samt i kransorterna. Det anges också att kommunen, för att möta klimatförändringarna, ska verka för att före detta våtmarksområden och översvämningssytor kan ligga till grund för att utjämna flöden och möjliggöra naturliga variationer i vattenståndet.

7.3.3 Samlad bedömning

Sammantaget bedöms konsekvenserna för klimatpåverkan riskera att bli negativa dels på grund av själva exploateringen och ökade transporter kopplat till denna samt dels eftersom natur- och jordbruksmark, som idag utgör kolsänkor, tas i anspråk för bebyggelse. Dessa negativa konsekvenser bedöms dock kunna kompenseras för genom klimatsmart förtätning, utbyggnad av kollektivtrafik och gång- och cykelvägar samt genom nyskapande av kolsänkor som naturbaserade lösningar eller våtmarker för hantering av dagvatten och skyfall. Ställningstagandet att kommunen i sin fysiska planering ska beakta och arbeta mot det nationella klimatmålet om att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, är en mycket positiv markering och möjliggör att klimatarbetet får en ökad tyngd i den fortsatta planeringsprocessen.

Sammantaget bedöms konsekvenserna för klimatanpassning ha potential att bli positiva, exempelvis finns det många kommunövergripande ställningstaganden för hur klimatanpassning ska ske generellt i kommunen och det finns utpekade prioriterade översvämningssytor i Bromölla och Näsrum. Det finns dock vissa risker kopplat till att översvämningssytor inte pekas ut överallt där ny bebyggelse pekas ut utan endast i Näsrum och Bromölla centralort. Det finns utpekade risker för översvämning i Nymölla från havsnivåhöjning.

	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
Bedömning av konsekvens	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Klimatpåverkan			x		
Klimatanpassning				x	

7.4 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet innebär en liknande påverkan på klimatet och klimatanpassning som planförslaget. Vad gäller klimatpåverkan är färre gång- och cykelvägar utpekade i nollalternativet än i planförslaget, även om det uttrycks flera ställningstaganden som främjar både gång, cykel och kollektivtrafik.

Vad gäller klimatanpassning så föreslås i nollalternativet, liksom i planförslaget, etablering inom det planerade utvecklingsområdet för verksamheter norr om Nymölla, vilket på lång sikt skulle kunna komma att beröras av kommande förhöjda vattennivåer.

Sammantaget bedöms nollalternativet innebära risk för negativa konsekvenser för klimatpåverkan samt möjlighet till positiva konsekvenser kopplat till klimatanpassning.

7.5 Förslag till förbättringar

Riktlinjen om att det inte bör tillåtas byggelse i områden med risk för översvämning och erosion går delvis emot utpekade utvecklingsområden där det finns risk för översvämning, som exempelvis i Nymölla. Det bör bli tydligare i riktlinjer eller i ÖP-kartan att prioriterade översvämningsytor ska pekas ut på dessa ställen och att det ska säkerställas att dessa kan ta omhand vatten från översvämningar.

ÖP2045 bör kompletteras med ett ställningstagande om att förbättra och utveckla cykelvägar mellan kransorterna.

Det vore bra om ÖP2045 anger i mark- och vattenanvändningskartan var det exempelvis är lämpligt att restaurera våtmarker samt var det inte är lämpligt att förtäta, istället för att ange att avvägningen ska ske i senare skeden.

ÖP2045 skulle med fördel också kunna hänvisa till Klimatsamverkan Skånes utredning om att återskapande av våtmark och större arealer med fleråriga grödor på torvmarker och annan mullrik mark bör stimuleras för minskade växthusgasutsläpp från dessa marker (Klimatsamverkan Skåne, 2018).

Det är positivt att det finns flera riktlinjer kring avfallshantering som exempelvis *"För att återbruk ska kunna utvecklas ska platser för insamling, omhändertagande och försäljning skapas."* Dock skulle denna kunna förtydligas genom att peka ut lämpligt område i kartan.

ÖP2045 skulle med fördel kunna hänvisa till Skåne Läns regionala åtgärdsprogram för att nå miljömålen som exempelvis anger mål om att främja kolinlagring i jordbruksmark, genom exempelvis att främja odlingsmetoder som ökar kolinlagringen i jordbruksmarken och samtidigt minskar förlusterna av kol till atmosfären (Länsstyrelsen i Skåne Län, 2021).

Klimatsamverkan Skånes utredning anger också åtgärder som tillämpning av hyggesfritt skogsbruk för minskad sårbarhet och utveckling av andra naturvårdsåtgärder, att aska återförs till skogsmark för bevarande av näringsbalans och syrabuffring för ökad skogstillväxt (Klimatsamverkan Skåne, 2018). Sådana åtgärder kan med fördel lyftas med skogsnäringen inom kommunen.

8 Hälsa och välbefinnande

8.1 Relevanta mål och delmål

8.1.1 Hälsa och välbefinnande (mål 3)

Målbekrivning: Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Relevans för detta avsnitt: Främja folkhälsa, minska buller samt minska hälsorisker kopplat till föroreningar både i luft, vatten och mark. Minska risker kopplat till farligt gods. (Trafiksäkerhet i övrigt hanteras i avsnitt 13 – Hållbar infrastruktur och mobilitet)

Relevanta delmål:

3.4 Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa

3.9 Minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier och föroreningar

8.1.2 Hållbara städer och samhällen (mål 11)

Målbekrivning: Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Relevans för detta avsnitt: Närhet till grönområden för alla samt luftkvalitet. (avfallsfrågan tas upp i avsnitt 9. Hållbar resurshantering)

Relevanta delmål:

11.6 Minska städers miljöpåverkan

11.7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla

8.1.3 God utbildning för alla (mål 4)

Målbeskrivning: Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Relevans för detta avsnitt: Målet är relevant med koppling till hälsosamma utemiljöer på skol- och förskolegårdar samt närhet till grönområden och lekplatser.

Relevanta delmål:

4.1 Avgiftsfri- och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet

4.2 Lika tillgång till förskola av god kvalitet

8.1.4 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Målbeskrivning: Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Relevans för detta avsnitt: Rekreation och friluftsliv för en hållbar turism.

Relevant delmål:

Delmål 8.9 Främja gynnsam och hållbar turism

8.2 Bakgrund och förutsättningar

8.2.1 Rekreation, friluftsliv och folkhälsa

Begreppet folkhälsa gäller både nivån på hälsa, exempelvis medellivslängden hos befolkningen, och fördelningen av hälsa, exempelvis medellivslängden i olika grupper av befolkningen (Folkhälsomyndigheten, u.d.). En god folkhälsa innebär, enligt WHO, att hälsan är så god och så jämnt fördelad som möjligt bland olika grupper i samhället. För samhällsplaneringen kan detta handla om att begränsa risker och störningar, så som buller, kemikalier och luftföroreningar. Men också god tillgång till grönområden samt trygga och säkra gång- och cykelvägar, vilket främjar en hälsosam livsstil.

Bromölla kommun erbjuder god tillgång till naturområden, leder och grönområden. Kommunen erbjuder många möjligheter till fritidsaktiviteter, såsom utomhusgym, Ivöstrands idrottspark, simhall, vandringsleder samt motionsspår

som inbjuder till spontanidrott. Friluftslivet bidrar också till arbetstillfällen, särskilt inom naturturism. Dessutom rankas Bromölla bland de bästa friluftslivs- och fritidsfiskekommunerna i Skåne och i hela Sverige.

Det finns flera viktiga rekreationsområden och leder för cykling och paddling, som Banvallsleden och Holjeåleden, som också korsar kommungränser.

Rekreativmöjligheterna baseras i stor utsträckning på olika typer av naturupplevelser och varierar från skog och slätt till hav och sjö. Bromölla har även en kollektivverkstad och flera gallerier, både i föreningsform och privat regi, där årligen flera konstutställningar anordnas av olika aktörer. Kommunens unika keramiska industrihistoria, främst kopplad till Ifö-verken, präglar den offentliga konsten med över hundra konstverk, inklusive världens största stengodsfontän och ett utomhusgalleri av högsta klass.

Kustlinjen är särskilt viktig för Bromöllaborna, dels som närrekreativområde och dels för turismen. Kusten erbjuder spännande naturmiljöer, kulturvärden, en tilltalande landskapsbild samt goda förutsättningar för aktiviteter som rörelse, motion, observation och avslappning. Trots detta upplevs tillgängligheten till kusten som problematisk, med få småvägar från Östersjövägen ner mot havet. Vissa fysiska element, såsom stengården, stängsel och privat mark, kan också fungera som barriärer.

Bromöllaborna har en unik närhet till naturområden i det småskaliga bebyggelselandskapet, där gröna stråk leder till och från småorterna längs med vattendrag, parker och naturmarker. Kommunen har identifierat och utvecklat en rad rekreationsleder som erbjuder en stor variation av natur- och kulturupplevelser.

Utöver detta finns det en mängd andra anläggningar och verksamheter för fritidsändamål, såsom vattenskidsport i Levräsjön, Wetlandi för kanotuthyrning, modellbåtsanläggning, wakeboard, scoutverksamhet, skjutbana och ridklubb.

Särskilt utmärkta områden för friluftsliv inkluderar Lillesjöområdet, Djupadal, Garnanäs, Siesjöområdet, Branthalla och Tostebergakusten. Dessutom finns två områden i kommunen som är utpekade som områden av riksintresse för friluftslivet, enligt miljöbalkens kapitel 3. Dessa områden omfattar delar av kommunens yta, inklusive områden i anslutning till Näsrum, Råby, Bromölla och Gualöv. Rekreationsmöjligheterna är goda för alla dessa orter. Det finns också två områden som av kommunen är utpekade som stora opåverkade områden: Ryssberget och Västanåberget.

En fritidsstrategi från 2021 (Bromölla kommun, 2021) ligger också till grund för utvecklingen av dessa möjligheter. Syftet med strategin är att stödja utvecklingen av ett fritidsutbud med stor valfrihet för boende och besökare i Bromölla. En handlingsplan med konkreta åtgärder ska enligt fritidsstrategin kopplas till denna. Det finns även en lekplatsstrategi för Bromölla kommun som beslutades under 2024 (Bromölla kommun, 2024). Där anges utvecklingsförslag för de olika orterna samt en genomförandeplan anges och kopplas till budget.

8.2.2 Förorenad mark och radon

Inom kommunen finns flera potentiellt förorenade områden i form av nedlagda och pågående verksamheter och deponier, vissa med riskklass 2.

Smedåkratippen är en deponi som kommunen har för avsikt att sluttäcka. Den har sedan början av 1900-talet använts för hushållssopor samt på senare år för trädgårdsavfall.

Geologins sammansättning utgör grunden för om radon bildas, och dessa förutsättningar varierar inom kommunen. I kommunen utgörs marken i huvudsak av normalriskområden avseende radon. Inom vissa lokala områden i norra delen av kommunen, i Näsrum, är högriskområden för radon utmarkerade.

8.2.3 Buller

De bostäder som är mest påverkade av vägtrafikbuller ligger utmed väg E22 i Gualöv och längs med Tians väg och Storgatan i Bromölla.

De bostäder som utsätts för bullerstörning från järnvägstrafiken ligger främst utmed Bangårdsgatan, Stationsgatan, Segervägen, Brahegatan och Ågatan i Bromölla men även i Valje och Gualöv.

I kommunen finns flera industriområden som är lokaliserade centrumnära och i närheten av bostäder. Skyddsområden runt verksamheter kan säkerställa ett betryggande avstånd mellan störningskällan och omgivande miljöer.

Även skjutbanor kan orsaka buller. Öster om väg 116 och ställverket utanför centralorten finns en skjutbana.

Bromölla kommun omfattas inte av miljö kvalitetsnormen för buller då invånarantalet understiger 100 000 invånare och även andelen väg-, tåg och flygtrafik understiger den nivå som krävs för kartläggning av omgivningsbuller.

8.2.4 Luftkvalitet och luktproblematik

Luftkvaliteten i kommunen är generellt god och uppnår miljö kvalitetsnormer.

Av de luftföroreningar som kan uppmätas i Bromölla kommun har en stor andel bildats utanför landets gränser, men även lokala källor som trafik (främst däckslitage), industrier och småskalig vedeldning har en betydande påverkan på luftkvaliteten. Resultatet av mätningar och modellberäkningar inom kommunen de senaste åren visar att halter för samtliga parametrar ligger under normen. I områden kring Nymölla pappersbruk och motorvägen E22 söder om centralorten, ligger beräknade halter högre än i andra delar av kommunen, men underskrider fortfarande den nedre utvärderingströskeln.

Lukten från pappersbruket i Nymölla kan upplevas i Nymölla men även i andra delar av södra Bromölla. Beroende på vindriktning kan lukt upplevas i Valje, Edenryd, Gualöv och i de södra delarna av centralorten.

8.2.5 Transporter med farligt gods

I Bromölla kommun är E22, länsväg 116 och väg 2083 utpekade som primära transportleder för farligt gods. Norr om Bromölla tätort finns en rekommenderad parkering för transporter med farligt gods.

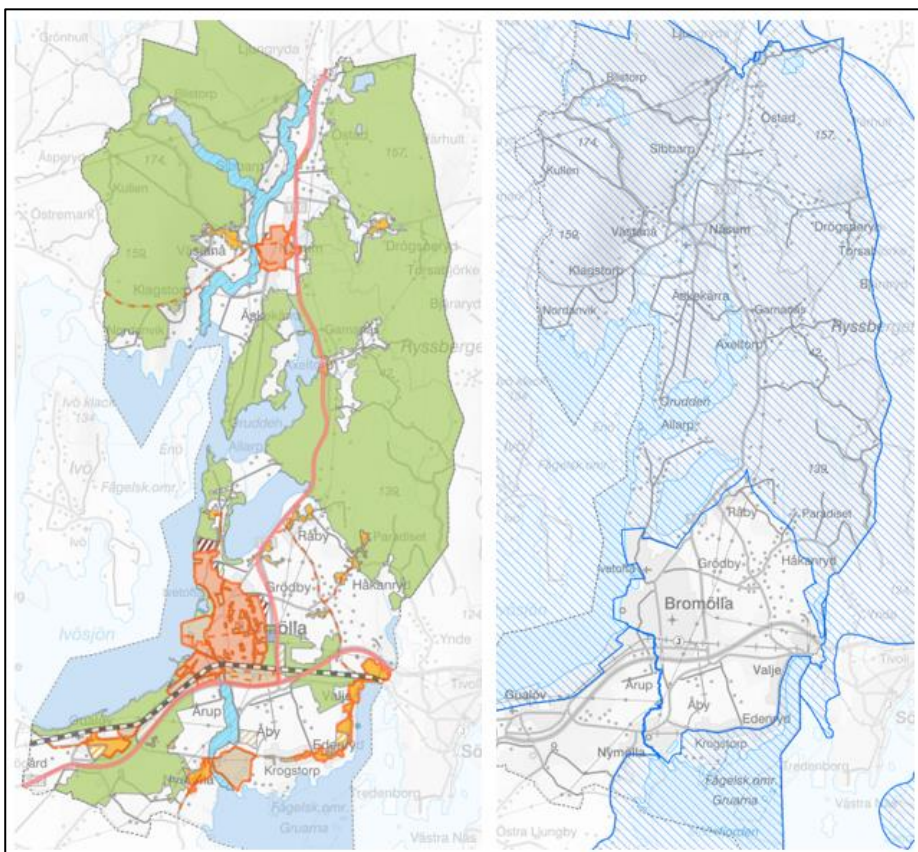
Väg E22 är utpekad som nationell väg och Väg 116 som kompletterande regionalt viktig väg i det funktionellt prioriterade vägnätet (FPV) för godstransporter.

Farligt gods transporteras även på Blekinge kustbana. De nordöstra delarna av Bromölla kommun är utpekade som riksintresse för totalförsvaret som MSA-område. En del tung trafik tar en genväg till Nymölla via Trafikplats Gualöv, trots rekommendationer om att använda Trafikplats Bromölla.

Inom Bromölla finns flera större industrier, bland annat Stora Enso Nymölla AB, som är den enda verksamheten klassad som A-verksamhet. IFÖ Sanitär AB som är lokaliserad vid Iföverket i centrala Bromölla är liksom pappersbruket i Nymölla klassad som en Sevesoverksamhet.

Väg E22 är en nationellt viktig väg och ingår i TEN-t, det transeuropeiska transportnätet, som syftar till att skapa ett effektivt och hållbart transportnät i Europa. Närliggande hamnar, såsom Åhus hamn och Karlshamns hamn, är också viktiga för transport av farligt gods, som även sker längs Blekinge kustbana.

Riskerna vid transport av farligt gods inkluderar olyckor under transport, såsom kollisioner eller urspårningar, liksom risker vid lastning och lossning.

Figur 9 De gröna ytorna i den vänstra bilden visar på de områden inom kommunen som är angivna som Natur och friluftsliv i markanvändningskartan i ÖP2045. Den högra bilden visar att en stor del av ytan i Bromölla kommun omfattas av riksintresse för friluftsliv.

8.3 Konsekvenser av planförslaget

8.3.1 Rekreation och friluftsliv

De flesta av de nya utvecklingsområden som pekats ut i ÖP2045 ligger inom riksintresse för friluftsliv eller i direkt anslutning till riksintresset (se Figur 9 ovan). Riksintresse för högexploaterad kust angränsar till utvecklingsområden vid Valje, Edenryd och till viss del även Nymölla. Det finns ett ställningstagande som anger att kommunen ska verka för att värdena i de utpekade områdena skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur och kulturmiljövärden, med hänsyn till friluftslivet. Det anges att anläggning, byggande eller andra exploateringsföretag så långt som möjligt ska ske med hänsyn till friluftslivet.

Stora områden i kommunen pekats i mark- och vattenanvändningskartan ut för natur och friluftsliv och det finns många ställningstaganden kopplat till dessa områden, både kommunövergripande och lokala, vilket är positivt för bevarande av friluftslivet. I de tätortsnära naturområdena öppnar ÖP2045 upp för uppkomst av enstaka ny bebyggelse. Även i de stora opåverkade områdena Ryssberget och Västanåberget öppnar ÖP2045 upp för viss exploatering, men med begränsande riktlinjer som att planläggning och nybyggnation av bostäder som riskerar att hindra ett rationellt skogsbruk ska undvikas. Ryssberget och Västanåberget är stora relativt opåverkade områden, vilket innebär att de ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär. Det är viktigt att eventuell exploatering i dessa natur- och friluftslivsområden sker med stor försiktighet och att tillräcklig hänsyn tas till riksintressena, så att påverkan på friluftslivet blir så liten som möjligt.

Det är viktigt för rekreativsmöjligheterna att skapa en lättillgänglighet i de gröna stråken inom kommunen samt att förbättra informationen gällande möjligheterna att ta sig ut i landskapet. Det finns många bra ställningstaganden i ÖP2045 gällande rekreation, såsom att kommunen ska öppna upp för en vandringsled som går längs hela Skräbeån, mellan Ivösjön i centralorten till havet i Nymölla samt att mötesplatser för kultur- och friluftaktiviteter ska ha god tillgänglighet. Det skulle dock vara positivt att peka ut fler områden för utveckling av friluftslivet samt att konkretisera hur tillgängligheten till dessa områden ska förbättras.

Några av de ställningstaganden som anges för rekreation och friluftsliv skulle kunna konkretiseras. Exempel på detta är ställningstagandena att "bibehålla attraktiva motionsspår, vandrings- och cykelleder så att så många som möjligt har tillgång till dem" och att "arbeta för att kusten fortsatt är attraktiv och tillgänglig för friluftsliv". Det senare ställningstagandet är extra viktigt att tillgodose i och med det föreslagna utvecklingsområdet för mångfunktionell bebyggelse norr om Bromölla tätort, som ligger nära Ivösjön samt inom riksintresse för friluftsliv. Det finns motstridiga intressen i att tillåta exploatering i strandnära lägen. Ekonomiskt för kommunen kan det vara bra men det kan också hamna i konflikt med rörligt friluftsliv längs kusten samt stora ekosystem. Samtidigt kan det i samband med utbyggnad finnas god möjlighet att förbättra tillgängligheten till vattnet, med strandpromenad och liknande.

ÖP2045 fokuserar på barn och ungas tillgång till närrekreation och lekplatser, med ett avstånd på max 300 meter mellan grönområden och bostäder, skolor och förskolor. Närlekplatser ska finnas inom 300 meter från bostaden och på säkert gångavstånd. På strategiska platser, i orter med fler än 1000 invånare ska större områdeslekplatser anläggas med lekfunktioner även för äldre barn. Det ska vara säkert och tillgängligt för barn att nå lekplatserna själva, och delar ska vara tillgänglighetsanpassade för barn med funktionsnedsättningar. Kommunen ska även verka för att barn och ungdomar har säkra, trygga GC-vägar med bra belysning till viktiga målpunkter såsom idrottsplatser, rekreativsområden, lekplatser m.m.

Det finns också ställningstagande om att lokaliseringen av skolor och förskolor ska utgå från närhet till bostäder, kollektivtrafik och grönområden, vilket ger möjlighet till positiva konsekvenser för folkhälsan med fokus på barn och unga.

Inne i centralorten Bromölla utgör Storgatan en barriär som separerar rekreativsområdena vid Ivetofta från övriga samhället. Det är därför viktigt att skapa säkra och trygga övergångar över vägen, inte minst eftersom det finns flera rekreativa målpunkter för barn- och ungdomar vid Ivösjön.

Ett antal nya cykelvägar planeras i ÖP2045 inom tätorterna samt även ute på landsbygden exempelvis mellan Råby och Valje. Detta är positivt ur rekreativ-

synpunkt samt ur ett folkhälsoperspektiv. Det finns dessutom i ÖP2045 ett ställningstagande om att viktiga målpunkter inne i tätorterna ska knytas samman med trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar så att så många som möjligt har möjlighet att gå eller cykla i sin vardag.

Sammantaget bedöms ÖP2045 medföra neutrala konsekvenser för friluftslivet, men med risk för negativa konsekvenser i och med att flera utvecklingsområden är placerade inom riksintresse för friluftsliv samt att konkreta ställningstaganden för hur frågan ska hanteras i kommande detaljplanearbete saknas. Inga områden pekas ut specifikt för utveckling av friluftslivet och besöksnäringen, vilket finns i nollalternativet, med undantag för vandringsleden längs med Skråbeån. Positivt är dock att det finns ställningstaganden som fokuserar på barn och ungas tillgång till och närhet till närrecreation och lekplatser samt att det finns många ställningstaganden kring tillgänglighet.

8.3.2 Förorenad mark och radon

Inga utvecklingsområden är utpekade i de områden som finns med i Länsstyrelsens EBH-portal och som är klassade som potentiellt förorenade. Det finns dock ett par utvecklingsområden som ligger intill eller på områden som är potentiellt förorenade men ej klassade.

Smedåkratippen föreslås i ÖP2045 efter sluttäckning utvecklas för rekreation och tätortsnära natur och ska skapa en grön förbindelse mellan centralorten och Levräsjön. Det är viktigt att dagvattenhantering och täckning sker på ett säkert sätt, så att deponin inte medför negativa konsekvenser för vattenkvaliteten eller miljön i området. Riskklassningen behöver även ta hänsyn till PFAS och bromerade flamskyddsmedel, vilket enligt uppgift från kommunen inte har genomförts för tippen. Intill deponiområdet planeras även för mångfunktionell bebyggelse.

Det anges som ett kommunövergripande ställningstagande att risken för att ett område kan vara förorenat ska beaktas i ett tidigt stadium av planering och i samband med bygglovsprövning, vilket är positivt. Det anges även att risker för spridning av föroreningar ska utredas i samband med planering för ändrad markanvändning samt att förorenad mark ska återställas där det är lämpligt och möjligt.

Det finns ett högriskområde för radon i exempelvis Näsrum. Hur mycket radon som kommer in i ett hus beror på markens genomsläpplighet och hur tät husgrunden är. Även vissa byggmaterial kan ha höga radonhalter. Rådande radonförekomster utgör grunden för hänsynstagande vid uppförande av byggnader. Kommunen har upprättat en radonöversikt i syfte att kunna klassificera riskområden i kommunen. Det anges som ett ställningstagande i ÖP2045 att denna översiktliga radonriskkarta ska användas samt att planbestämmelse om radonsäker byggnation ska tillämpas.

Sammantaget bedöms översiktsplanen hantera frågan om förorenad mark på ett tillfredsställande sätt, vilket ger låg risk för negativa konsekvenser och ger möjlighet till positiva konsekvenser.

8.3.3 Buller

De nya verksamhetsområden och industriområden som föreslås i ÖP kan komma att påverka bullersituationen negativt i omgivningen genom exempelvis ökade trafikmängder eller andra former av buller från lastning eller produktion. De nya verksamhetsområdena är dock placerade på ett betryggande avstånd från bostäder och annan känslig bebyggelse. Det är dock inte känt vilka verksamheter som kan komma att etableras inom dessa nya verksamhetsområden, varför det

är svårt att göra en bedömning av den framtida bullersituationen. För att minska risken för bullerstörningar finns i ÖP2045 angivet att det är viktigt att tillräcklig mark planläggs för möjlighet till bullerskydd där risk för störning kan uppstå. I tillägg anges det även som ett ställningstagande att nya ljudstörande verksamheter ska hänvisas till områden som redan är bullerpåverkade.

Risk för bullerproblematik behöver beaktas vid byggnation längs vägar såsom E22, där Guavlöv och Bromöllas nya utvecklingsområden kan påverkas. Det anges som ett ställningstagande i ÖP2045 att vid behov ska bullersänkande åtgärder vidtas på vissa sträckor mot bostäder där tunga transporter går. Detta blir extra viktigt med anledning av det ökade antalet tunga transporter som kommer att tillåtas inne i Bromölla centralort i och med kommunfullmäktigebeslutet att tillåta fordonståg upp till 34,5 meter in till verksamheterna vid lföverket. Transporterna riskerar att öka bullerproblematiken inne i centralorten, främst utmed Storgatan. Att bullersänkande åtgärder ska vidtas vid behov på vissa sträckor mot bostäder där tunga transporter går, kan möjligen minska risken för negativa konsekvenser något.

Det anges i ÖP2045 att omlastningspunkter för godstrafik ska finnas för centralorten Bromölla samt för Näsrum och Nymölla. Det är oklart var dessa omlastningspunkter ska förläggas.

Det anges som ett ställningstagande i ÖP2045 att lokaliseringen av skolor och förskolor alltid ska utgå från närhet till bostäder, kollektivtrafik och grönområden samt att lokaliseringen inte ska ske direkt intill en trafikerad väg, järnväg eller annan bullerkälla.

Det finns inga utvecklingsområden för bostäder intill skjutbanan, däremot finns ett utvecklingsområde för industri utpekad i närheten av skjutbanan, vilket bör hanteras i senare detaljplaneprocess så att det inte sker konflikter mellan intressena.

Sammantaget bedöms översiktsplanen i viss mån hantera risk för bullerproblematik på ett tillfredsställande sätt i och med att nya verksamhetsområden är placerade på ett rimligt avstånd från befintlig bebyggelse samt från föreslagna tillkommande bebyggelse. Nya utvecklingsområden för bostäder ligger huvudsakligen tillräckligt långt ifrån de större trafikerade vägarna. Risken med pågående och kommande tung trafik genom Bromölla centralort behöver hanteras för att minska riskerna för negativa konsekvenser. Att fyra nya verksamhetsområden pekas ut skulle kunna innebära ytterligare ökad tung trafik.

8.3.4 Luftkvalitet och luktproblematik

Det finns utpekade utvecklingsområden i närheten av pappersbruket i Nymölla. Detta kan innebära att fler bostäder än idag påverkas av lukten.

Det finns några nya utvecklingsområden för bostäder som kommer att ligga i närheten av betesmarker. Det finns inga kommunala riktlinjer för avstånd till djurhållning vid exploatering. Det finns ställningstagande om att tillkommande av hästgårdar kan ske där det bedöms som lämpligt och möjligt. Inga utvecklingsområden pekas ut specifikt för hästgårdar.

Inga utvecklingsområden är utpekade nära avfallsanläggningar eller avloppsreningsverk, som kan orsaka luktproblematik för de boende.

Gällande luftkvalitet finns ett ställningstagande som anger att kommunen ska verka för att försöka minska trafikens utsläpp till luft genom regional samverkan och förebyggande åtgärder lokalt.

ÖP2045 bedöms ge en viss risk för försämrad luftkvalitet i anslutning till utpekade utvecklingsområden för verksamheter, som dock bedöms som försumbar. Vad gäller luktproblematik från djurhållning bedöms kommunens angreppssätt i ÖP2045 där hästgårdar kan ske där det bedöms lämpligt och möjligt inte innebära några större risker.

8.3.5 Transporter med farligt gods

Utveckling av befintliga verksamheter eller etablering av nya verksamheter som kräver transporter med farligt gods kan innebära att andelen transporter ökar i kommunen. Detta kan i sin tur innebära ökad risk för olyckor. Det ökade antalet tunga transporter som kommer att ske till lföverket i centrala Bromölla innebär en ökad risk som kommer att behöva hanteras.

Det anges i ÖP2045 att en särskild utredning ska göras vid planering av bebyggelse närmare än 150 meter från transportled för farligt gods samt att nya verksamhetsområden för farligt gods ska ha en god koppling till transportleder för farligt gods. Dessutom anges att kommunen ska arbeta främjande för att gods i första hand ska transporteras på järnväg, för hållbara transporter. Risker kopplat till farligt gods bedöms vara hanterade i översiktsplanen.

8.3.6 Samlad bedömning

Sammantaget bedöms konsekvenserna för rekreation och friluftsliv som neutrala. Det finns en risk för negativa påverkan i och med att värdefulla rekreativa områden tas i anspråk samt att inga platser pekas ut för utveckling av friluftsliv och besöksnäring. Dock är det bra att inga nya barriärer skapas och jordbruksmarken som pekas ut har inga höga friluftsvärden.

För markföroreningar bedöms goda förutsättningar finnas för obetydliga eller möjlighet till positiva konsekvenser i och med de ställningstaganden som anges i planförslaget. ÖP2045 bedöms ge risk för försämrad luftkvalitet i anslutning till de fyra utpekade utvecklingsområdena för verksamheter, dock i en försumbar utsträckning och inte så att en miljökvalitetsnorm bedöms riskera att överskridas.

Vad gäller buller bedöms konsekvenserna som neutrala men det finns risk för negativa konsekvenser i och med att mer tung trafik kommer genereras till nya verksamhetsområden. Dock ligger dessa verksamhetsområden på betryggande avstånd från befintlig och planerad bostadsbebyggelse och skola/förskola. Risker för farligt gods bedöms som acceptabla, därmed neutrala i denna skala.

Bedömning av konsekvens	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Rekreation och friluftsliv			x		
Förorenad mark och radon			x		
Buller			x		
Luftkvalitet			x		
Farligt gods			x		

8.4 Konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet pekas fyra områden ut för utveckling av friluftsliv och besöksnäring (så kallade Fb-områden) i anslutning till kommunens vandrings-, cykel- och båtleder, i första hand på landsbygden. (Klackabacken, Sibbarpsdalen, Åsen samt Grundsjön och Ryssberget). Detta bedöms ge mer positiva konsekvenser för rekreation och friluftslivet än i planförslaget.

Vad gäller luftkvalitet och förorenad mark bedöms liknande konsekvenser uppstå som i planförslaget. Det är ungefär samma nya verksamhetsområden som föreslås i de båda planerna samt liknande ställningstaganden.

Det finns liknande ställningstaganden för transporter med farligt gods i nollalternativet som i planförslaget.

8.5 Förslag till förbättringar

Det finns flera vandringsleder som skulle kunna tillgängliggöras mer. Exempelvis skulle spänger kunna anläggas på vissa platser, samt skyltar som visar var lederna går. Sträckan som löper från Nymölla till Tosteberga skulle kunna tillgängliggöras mer.

Några av de ställningstaganden som anges för rekreation och friluftsliv skulle kunna konkretiseras. Exempel på detta är ställningstagandena att "bibehålla attraktiva motionsspår, vandrings- och cykelleder så att så många som möjligt har tillgång till dem" och att "arbeta för att kusten fortsatt är attraktiv och tillgänglig för friluftsliv". Det senare ställningstagandet är extra viktigt att tillgodose i och med det föreslagna utvecklingsområdet för mångfunktionell bebyggelse norr om Bromölla tätort, som ligger utmed Ivösjön samt inom riksintresse för friluftsliv. Förslagsvis kan skyddszoner inrättas mot stranden vid föreslagen bebyggelse i Ivetofta, för att främja friluftsliv samt ekologiska värden.

Inne i centralorten Bromölla utgör Storgatan en barriär som separerar rekreativområdena vid Ivetofta från övriga samhället. Det är därför viktigt att skapa säkra och trygga övergångar över vägen, inte minst eftersom det finns flera rekreativa målpunkter för barn- och ungdomar vid Ivösjön.

9 Landskapsbild och kulturmiljövärden

9.1 Relevanta mål och delmål

9.1.1 Hållbara städer och samhällen (mål 11)

Målbekrivning: Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Relevans för detta avsnitt: Kulturmiljövärden, landskapsbild.

Relevant delmål:

11.4 Skydda världens natur- och kulturarv.

9.2 Bakgrund och förutsättningar

Bromölla kommun har en historia som sträcker sig tillbaka till en kust- och jordbruksbygd med gårdar och byar. Det finns inga större städer inom kommunen; istället var närliggande orter som Sölvesborg, Åhus och Kristianstad handelsplatser under olika tider.

Geografiskt sett ligger Skräbeån vid gränsen mellan två olika jordtyper: morän i öster och sandjord i väster. Det västra området har stora fält och har drabbats av sandflykt, vilket har hanterats genom att plantera tallar för att stabilisera sanden. I östra delen av Skräbeån kan man se mer sten i landskapet på grund av moränen, och stengårdsgårdar omger odlings- och betesmark.

Tätorterna i kommunen har olika historiska bakgrunder. Näsrum och Gualöv har rötter från medeltiden, medan Valje utvecklades tack vare järnvägen. Bromölla och Nymölla är kända som bruksorter från tidigt 1900-tal respektive 1960-talet.

Det finns flera kyrkor i kommunen som är viktiga kulturminnen, som Gualövs, Ivetofta och Näsums kyrkor. Landskapet är varierat och har många kulturhistoriskt intressanta platser. För att skydda dessa platser finns det särskilda regler för vad som får göras i områden med landskapsbildsskydd, vilket syftar till att bevara den visuella upplevelsen av landskapet. Till exempel får uppförande av ny byggnad eller avsevärd ändring av byggnad, upplag av något slag, schaktning, fyllning eller tipping med mera, inte utföras utan tillstånd från Länsstyrelsen i Skåne län.

Kusten i Bromölla omfattas av landskapsbildsskydd och det krävs tillstånd från Länsstyrelsen för att genomföra vissa byggprojekt eller markarbeten.

Det finns riksintressen för kulturmiljövärden som beskrivs mer under kapitel 9.

Det finns många fornlämningar som är skyddade runt om i hela kommunen.

Det finns ett kulturpolitiskt program 2021–2024 som bland annat anger att Bromölla kommun ska utveckla arbetet med att göra det lokala kulturarvet synligt och tillgängligt så att det blir angeläget för fler. Med kulturarv avser kommunen alla materiella och immateriella uttryck (spår, lämningar, föremål, konstruktioner, miljöer, system, strukturer, verksamheter, traditioner, namnskick, kunskaper m.m.) för mänsklig påverkan. Det ska bland annat tillgängliggöras genom digitalisering, nya arbetssätt och samverkan med samhällsbyggnad.

I Skånes kulturmiljöprogram redovisar Länsstyrelsen särskilt värdefulla kulturmiljöer. Det är miljöer med kulturhistoriska värden vilka bör bevaras, vårdas och utvecklas. Tolv miljöer i kommunen lyfts fram som Särskilt värdefulla kulturmiljöer, samt en miljö som ingår i ett Kulturmiljöstråk.

Edenryd är ett exempel på ett område med fina strandängar och välbevarade stengårdsgårdar, och här finns också ett beteslandskap som omfattas av Länsstyrelsens utpekade särskilt värdefulla kulturmiljöer.

Skånelinjen, som byggdes under andra världskriget, är en viktig del av kommunens historia. Den skulle fungera som en försvarslinje längs kusten för att förhindra att fienden kunde landstiga. Skånelinjen byggdes i flera etapper mellan 1939 och 1940 och består av olika typer av försvarsanläggningar.

9.3 Konsekvenser av planförslaget

Många av de utpekade utvecklingsområdena i ÖP2045 kommer innebära att landskapsbilden förändras, vilket kan innebära negativa konsekvenser för kulturmiljö och landskapsbild. Denna risk är särskilt stor vid de utvecklingsområden för sammanhängande bostadsbebyggelse som ligger inom särskilt värdefulla kulturmiljöer som är utpekade av Länsstyrelsen. Det gäller för de båda utvecklingsområdena i Edenryd/Valje, utvecklingsområdet för sammanhängande bebyggelse norr om Bromölla vid Levräsjön samt i en del av utvecklingsområdet i Nymölla.

Det historiska småskaliga odlingslandskapet kring exempelvis Edenryd bjuder på vackra naturupplevelser och goda rekreationsmöjligheter samt upplevelsevärden, som riskerar att påverkas negativt vid exploatering. Utvecklingsområdena i Edenryd gränsar även till landskapsbildsskydd som finns längs kusten. Här finns dock ett ställningstagande i ÖP2045 som anger att kommunen ska verka för att planläggning, byggande eller andra exploateringsföretag i och i närheten av landskapsbildsskyddet ska anpassas så att hänsyn tas till landskapsbilden.

Inget nytt utvecklingsområde eller befintligt bebyggelseområde ligger dock inom riksintresse för kulturmiljövården. Utanför utvecklingsområdena i Edenryd finns Skånelinjen, en typ av försvarslinje längs kusten.

Det finns fornlämningar som riskerar att påverkas vid utvecklingsområdena, framför allt i det östra området i Edenryd. Dessutom gränsar fornlämningar till de flesta andra utvecklingsområden.

Det som talar för att påverkan på kulturmiljö och landskapsbild kan mildras, är att de utpekade utvecklingsområdena är belägna intill befintlig bebyggelse, vilket bedöms minska effekten av förändringen i viss mån. Dessutom finns ställningstaganden kring att en bedömning ska göras för att kulturmiljön ska skyddas och utvecklas, i samband med lovgivning och planläggning av det kulturhistoriska arvet i kommunen samt att ny bebyggelse på landsbygden så långt möjligt bör beakta traditionell lokalisering, skala och utformning. Det anges

också som ställningstagande att tidigt samråd ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet inför planläggning, exploatering och byggnation.

Ställningstagandet om att förtätning i första hand ska ske genom att bygga på höjden, vilket innebär att nya landmärken kommer att skapas, innebär en risk för negativ påverkan. I känsliga miljöer skulle en möjlig konflikt med landskapsbildsskyddet och särskilt värdefulla kulturmiljöer kunna uppstå.

Sammantaget bedöms konsekvenserna för kulturmiljövärden och landskapsbilden riskera att bli negativa på grund av utpekade utvecklingsområden inom områden med fornlämningar samt inom särskilt värdefulla kulturmiljöer.

	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
Bedömning av konsekvens	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Kulturmiljövärden och landskapsbild		X			

9.4 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet innebär liknande påverkan som planförslaget, ingen nybyggnation föreslås dock i ÖP2014 i Edenryd, men det finns risk för negativ påverkan vid andra utvecklingsområden som är belägna inom särskilt känsliga kulturmiljöer runt om Bromölla tätort.

Nollalternativet innebär som planförslaget risk för negativa konsekvenser om än i mindre omfattning.

9.5 Förslag till förbättringar

Det skulle förslagsvis kunna läggas till någon riktlinje om att vid de särskilt värdefulla kulturmiljöerna vid exempelvis vid Edenryd och norr om Bromölla ska hänsyn och anpassning till de särskilt värdefulla kulturmiljöerna samt landskapsbildsskydd prioriteras framför exempelvis att bygga på höjden.

10 Hållbar resurshantering, energitillgång och en cirkulär ekonomi

10.1 Relevanta mål och delmål

10.1.1 Ingen hunger (mål 2)

Målbekrivning: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Relevans för detta avsnitt: Bevarande av jordbruksmark och livsmedelsförsörjning för framtida generationer.

Relevanta delmål:

2.1 Tillgång till säker och näringsrik mat för alla

2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder

10.1.2 Hållbar konsumtion och produktion (mål 12)

Målbekrivning: Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Relevans för detta avsnitt: Ansvarsfull planering av hushållning med naturresurser, inklusive avfallshantering och masshantering.

Relevanta delmål:

12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser

12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall

12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar

10.1.3 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8)

Målbeskrivning: Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Relevans för detta avsnitt: Målet kopplar till hur en cirkulär ekonomi kan uppnås och vara ekonomiskt hållbar, genom kommunens hantering och planering för hushållning med naturresurser.

Relevanta delmål:

- 8.1 Hållbar ekonomisk tillväxt
- 8.4 Förbättra resurseffektiviteten i konsumtion och produktion

10.1.4 Hållbar energi för alla (mål 7)

Målbeskrivning: Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Relevans för detta avsnitt: Säkerställa tillgång till hållbar energi inom kommunen.

Relevanta delmål:

- 7.1 Tillgång till modern energi för alla
- 7.2 Öka andelen förnybar energi i världen
- 7.3 Fördubbla ökningen av energieffektivitet

10.2 Bakgrund och förutsättningar

10.2.1 Jordbruk och skogsbruk

I Bromölla kommun finns cirka 90 jordbruksföretag som tillsammans omsätter omkring 270 miljoner kronor. Det finns totalt cirka 3 800 hektar jordbruksmark i kommunen (åkermark + betesmark) (Jordbruksverket, 2024), (Jordbruksverket, 2024) vilket innebär att cirka en fjärdedel av kommunens yta utgörs av jordbruksmark. Ungefär 60 procent av kommunens yta består av skog.

Skogsbruk återfinns i huvudsak på Ryssberget och Västanåberget. Det moderna skogsbruket har lett till att äldre blandskogar och tallskogar har ersatts av grankulturer, samtidigt som lövskogarna blivit tätare och mer ensartade. Skogar med gamla grova träd, död ved och luckighet är viktiga livsmiljöer för många

hotade arter. Sådana skogsmiljöer finns nu bara kvar i små och isolerade områden.

Användningen av bekämpningsmedel, konstgödsel samt utsläpp av föroreningar påverkar den biologiska mångfalden negativt, både var för sig och i kombination.

Inom kommunens kustområde bedrivs ett kustnära yrkesfiske av fiskare bosatta utanför kommunen. Hemmahamn för fiskebåtarna är i huvudsak Sölvesborg, Nogersund och Åhus. Hanöbuktens vattenområde har en rik flora av fiskarter, inklusive lax och havsöring. I kommunens sjöar och vattendrag bedrivs endast fritidsfiske, men Skräbeån är viktigt för kustfisket då det genom att vattendraget nedströms Ivösjön utgör ett viktigt reproduktionsområde för fler fiskarter.

10.2.2 Masshantering, avfallshantering och cirkulär ekonomi

Inom kommunen finns en bergtäkt och en grustäkt med miljötillstånd.

Bromölla har ett strategiskt läge längs viktiga transportstråk, såsom E22:an och Blekingebanan, vilket ger möjligheter för attraktiva logistiklösningar. Industrispåret mellan Bromölla och pappersbruket i Nymölla är upprivet. Att återta det i bruk har stora potential för godstransporter på Blekingebanan som kan ansluta till transportnätet i resten av Skåne och Blekinge och så småningom till Sydostlänken när den väl byggs. Företag i Bromölla kommun använder hamnen i Sölvesborg för gods.

Kommunen har även utvecklat en näringslivsstrategi för 2024 med fokus på viktiga utvecklingsområden, som besöksnäringens roll och grundläggande insatser för näringslivets framgång.

För Bromölla finns en avfallsplan som styr det långsiktiga arbetet med avfallshanteringen i kommunen. Avfallshantering för villor och fritidshus i Bromölla sköts genom ett fyrfackssystem för hushållens avfall, där matavfallet omvandlas till biogas. Från flerfamiljsbostäder sker insamlingen med standardkärl. Åsens avfallsanläggning är kommunens enda och omfattar olika funktioner, inklusive en återvinningscentral. Från 2027 kommer återvinningsstationerna att ersättas av lättillgängliga samlingsplatser för hushållens skrymmande förpackningar (Bromölla kommun, 2017).

Bromölla har ingen masshanteringsplan. Sveriges geologiska undersökning, SGU, har i januari 2021 tagit fram en rapport som beskriver förutsättningar för och behov av ballastförsörjning för betongändamål i ett regionalt perspektiv för Skåne som Bromölla kommun skulle kunna använda för framtida planering (SGU, 2021). Där anges bland annat var i kommunen som det finns berggrund som är användbar för betongändamål. SGU anger i rapporten att kommunerna i Skåne län i sina översiktsplaner bör behandla ballastförsörjning som ett mellankommunalt intresse och att det också innebär att redovisa konsekvenserna för behovet av ballast i de planer som tas fram.

Det finns 12 nedlagda deponier runt om i Bromölla, varav flertalet saknar riskklassningar (Bromölla kommun, 2017).

10.2.3 Hållbar energi samt beredskap elförsörjning och bredband

Vindförutsättningarna i Bromölla kommun är bitvis mycket goda på grund av det geografiska läget vid kusten. Bäst vindförhållanden finns i de kustnära områdena men även uppe på de skogsklädda höjderna.

I dagsläget har inga vindkraftverk uppförts i kommunen. I underlag Vindbruk 2012 klargörs vilka förutsättningar som finns för etablering av vindkraft i Bromölla kommun. Enligt underlaget är större delen av kommunens yta olämplig för

utbyggnad av vindkraft. Det finns några områden utpekade i södra delen av kommunen som kan vara lämpliga för vindkraft. Bromölla kommun omfattas bland annat av ett antal restriktioner och skydd gällande natur, kultur och friluftsliv. Stora områden omfattas av riksintresse för friluftsliv, naturvården och några mindre områden även av riksintresse för kulturmiljövården (Tyréns, 2012). Vid sidan om kommunens bedömning finns även militära intressen som ännu inte redovisats öppet och som kan komma att begränsa möjligheterna för en vindkraftsutbyggnad ytterligare.

Kommunen har nyligen tagit fram en detaljplan som möjliggör för byggandet av en solcellsanläggning intill ställverket vid väg 116. I området finns planer på en anläggning med 15 300 kvadratmeter solpaneler (som därmed skulle bli Sveriges största anläggning). En anläggning i den storleken producerar så mycket energi att det skulle täcka upp för vad 322 villor förbrukar i hushållsel per år.

Det finns laddstationer på några olika ställen i Bromölla centralort.

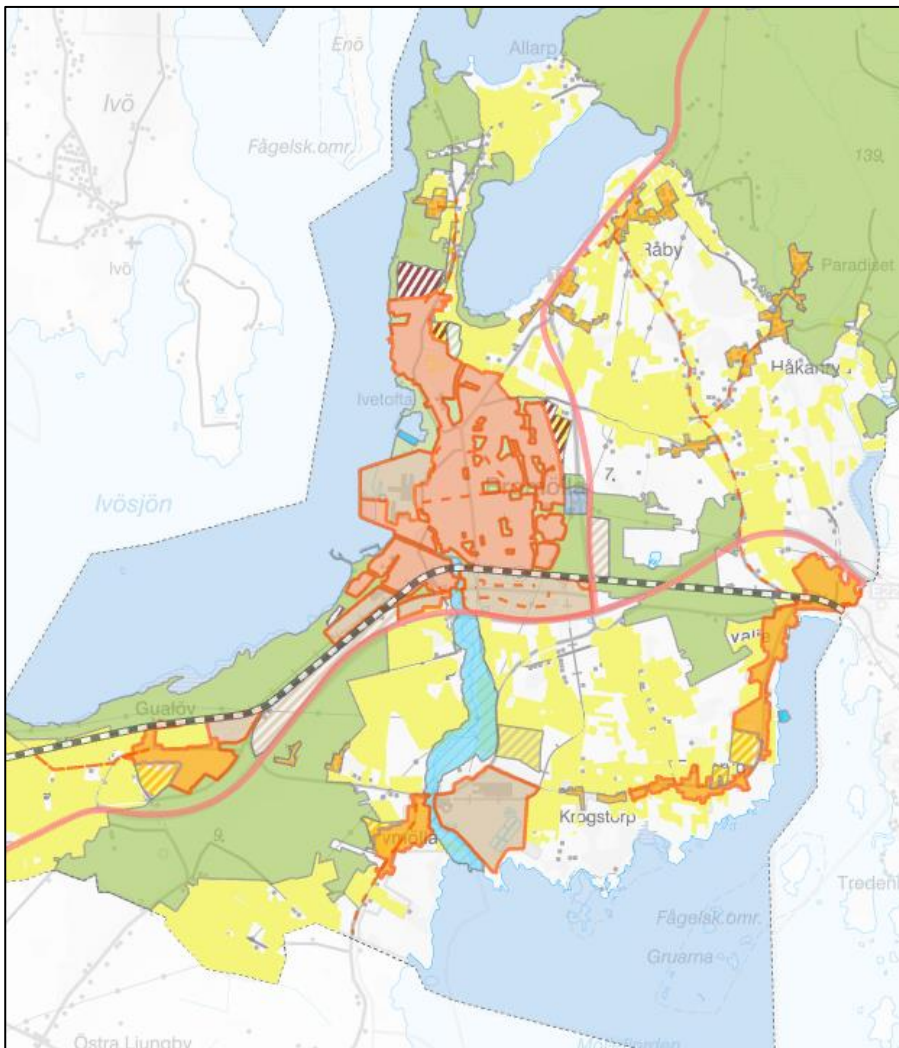
Bromölla arbetar aktivt för att utöka bredbandsutbudet i hela kommunen.

10.3 Konsekvenser av planförslaget

10.3.1 Jordbruksmark och skogsbruk

ÖP2045 föreslår utvecklingsområden på både jordbruksmark och skogsmark. Flertalet av de utvecklingsområden som pekas ut befinner sig på jordbruksmark, vilket innebär att planförslaget medför en minskning av andelen mark som finns tillgänglig för livsmedelsförsörjning inför framtiden. Det blir en negativ ekonomisk och social konsekvens, för de jordbruksföretag som finns samt för människor i framtiden som kan komma att tvingas importera mer mat. Dock är den negativa konsekvensen av utpekade utvecklingsområden på jordbruksmark relativt marginell i jämförelse med hur stor andel jordbruksmark Bromölla som totalt sett finns i kommunen. Utvecklingsområdena på jordbruksmark står för knappt 2–3 % av Bromöllas totala andel jordbruksmark.

Utöver de utvecklingsområden som pekas ut på jordbruksmark, öppnar ÖP2045 även upp möjligheten att exploatera på all jordbruksmark i kommunen även utanför utpekade utvecklingsområden, med ställningstagandet att *planläggning och nybyggnation av bostäder som riskerar att hindra ett rationellt jordbruk ska undvikas*. Att kommunen öppnar upp för exploatering på jordbruksmark på detta sätt innebär en risk för negativa konsekvenser för den framtida livsmedelsförsörjningen. Det finns ett ställningstagande att jordbruksmark i första hand ska reserveras för dagens och morgondagens matproduktion, vilket är positivt, men det bedöms ändå finnas en tydlig risk för stora negativa konsekvenser gällande förlust av framtida möjlig livsmedelsproduktion vid ett genomförande av planförslaget. Även ställningstagandet att förtätning ska ske i första hand på redan hårdgjorda ytor är bra.

Figur 10 Kartan visar att flera utpekade utvecklingsområden (sneda ränder) i ÖP2045 är lokaliserade inom områden för areella näringar (gula områden) (Bromölla kommun, 2024).

Det är positivt att ÖP2045 anger att kommunen ska verka för att jordbruk och skogsbruk inom kommunens yta inte ska öka belastningen på miljön utan aktivt arbeta för att utjämna flöden och minska läckage av näringsämnen och föroreningar till yt- och grundvatten.

Det är positivt för hushållning med vatten i jordbruket att det finns riktlinje kring att kommunen ska arbeta för att dagvatten, istället för dricksvatten, i så stor utsträckning som möjligt används vid jordbrukets bevattning. Mer kring utmaningar kring detta under kapitel Klimatanpassning 7.3.2 ovan.

Den ekonomiska tillväxten kopplat till skogsbruk bedöms skyddas genom ställningstaganden.

10.3.2 Masshantering, avfallshantering och cirkulär ekonomi

Det är positivt att kommunen avser att bevara naturgrusavlagringar som grundvattenmagasin och för deras natur- och kulturlandskapsvärden.

ÖP2045 nämner att bergskross ska vara förstahandsvalet som ballastmaterial men det bör utredas mer kring hur masshantering går till inom kommunen eller bör gå till för att hantera avfall på ett så cirkulärt sätt som möjligt samt för att minska transporter och återanvända exempelvis bergskross på plats där det går. ÖP2045 bör därmed kompletteras med behov av ballastförsörjning och möjlig samverkan kring masshantering, och kan utgå från rapporten från SGU som beskriver förutsättningar för och behov av ballastförsörjning för betongändamål i ett regionalt perspektiv i Skåne (SGU, 2021).

Det är positivt med ställningstagande om att kommunen ska verka för att minimera uppkomsten av avfall samt öka andelen avfall som kan återanvändas och återvinnas, bland annat genom möjligheter till källsortering i offentliga miljöer och mötesplatser. Det anges även att platser för insamling, omhändertagande och försäljning ska skapas föra att återbruk ska kunna utvecklas.

10.3.3 Hållbar energi

Att ÖP2045 inte pekar ut mark för vare sig vind- eller solkraftsutveckling kan få negativa konsekvenser både för den miljömässiga och den ekonomiska dimensionen av hållbar energianvändning. Dock har ÖP2045 riktlinjer som ändå uppmuntrar till fossilfri energiproduktion. Ett ställningstagande anger att kommunen ska verka för en ökning av fossilfria energikällor och energilagring samt att lämpliga områden ska användas till fossilfri energiproduktion och energilagring, exempelvis etableringsytor med få målkonflikter som kontaminerad mark. Det anges dock att kommunen är restriktiv mot vindkraft.

Det finns dessutom en pågående detaljplan för solparksanläggning i kommunen. Den nationella strategin för vindkraftsutveckling anger att Skåne bör producera 2,5 TWh och ca 119 nya verk från 2021 (Energimyndigheten, 2021) och eftersom det inte pekas ut någon vindkraft alls i Bromölla, vore det fördelaktigt att åtminstone peka ut områden för solkraft, både för att uppnå målet om mer hållbar energiförsörjning men också för att få ner energikostnader i Bromölla och för att få till en mer cirkulär ekonomi kopplat till energiförsörjning och den aspekten av hushållning med naturresurser. Lokalt producerad el kan också skapa intäkter för kommun eller invånare genom att sälja denna till näringslivet.

10.3.4 Beredskap elförsörjning och bredband

Det blir också en beredskapsfråga kopplat till elförsörjning, hur eventuella risker och sårbarheter i elförsörjningen kommer hanteras. Kommunen skriver i ÖP2045 att för att nå ett robust samhälle ska energin produceras lokalt, vilket gör kommunen mindre sårbar i tider av kris och krig, både vad gäller uppvärmning, elektricitet i allmänhet samt för transport- och trafiksektorn. Det saknas dock ställningstaganden och utpekade områden för att underlätta för denna lokala energiförsörjning.

Med tanke på hur Bromölla kommun ser ut geografiskt och demografiskt är det mycket viktigt att säkerställa att även landsbygden får tillgång till bredband. Lantbruken har ett ständigt ökat behov av bredband och fritidshusen har en tendens att omvandlas till permanentbostäder. Bredband på landsbygden är viktigt för företagens fortlevnad och utveckling, inflyttning, kvarboendemöjligheter samt för att kostnadseffektivt kunna tillhandahålla olika former av samhällsservice. Det är betydelsefullt för en positiv ekonomisk samhälls-

utveckling även på landsbygden att ÖP2045 adresserar behovet och att kommunen verkar för en utveckling.

10.3.5 Samlad bedömning

Sammantaget bedöms ÖP2045 innebära en förlust av jordbruksmark, vilket medför förväntade negativa konsekvenser för hushållning med jordbruksmark och livsmedelsförsörjning. Det handlar dock om en relativt liten förlust i förhållande till den totala ytan jordbruksmark i kommunen. Ställningstagandet om att jordbruksmark i första hand ska reserveras för dagens och morgondagens matproduktion är positivt men det är motsägelsefullt att kommunen samtidigt pekar ut flera utvecklingsområden på jordbruksmark. Påverkan på skogsbruket bedöms bli försumbar.

ÖP2045 visar på ambitioner kring en ansvarsfull avfallshantering inom kommunen vilket är positivt, men det saknas information kring masshantering och tydliga ställningstaganden för en cirkulär ekonomi.

ÖP2045 pekar inte ut mark för vare sig vind- eller solkraftsutveckling vilket kan få negativa konsekvenser både för den miljömässiga och den ekonomiska dimensionen av hållbar energianvändning eftersom elbehovet kommer öka i framtiden. Dock finns tydliga ställningstagande om att kommunen ska verka för en ökning av fossilfria energikällor och energilagring samt att lämpliga ytor ska användas för dessa ändamål, vilket ändå öppnar upp för exempelvis framtida solkraftsetableringar. Bedömningen blir därmed att det finns möjlighet till positiva konsekvenser jämfört med nuläget.

För lokal beredskap bedöms konsekvenserna riskera att bli negativa på grund av till viss bristande hantering i ÖP2045 kopplat till lokal energiförsörjning, dock finns det också potential kopplat till att kommunen verkar för en utveckling av bredband.

Bedömning av konsekvens	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Hushållning med jordbruksmark	x				
Masshantering, avfallshantering och cirkulär ekonomi			x		
Hållbar energi				x	
Beredskap elförsörjning och bredband		x			

10.4 Konsekvenser av nollalternativet

Utbyggnadsområdena i nollalternativet tar odlingsbar åkermark eller annan jordbruksmark i anspråk i Bromölla, Näsrum och Nymölla samt i viss mån på landsbygden. Det står i ÖP2014 som ett övergripande ställningstagande att kommunen har som övergripande mål att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk för allmänna intressen som inte kan tillgodoses på ett rimligt sätt på annan plats. Det är också viktigt att undvika planläggning och nybyggnation av bostäder som riskerar att hindra ett rationellt jordbruk.

Planförslaget adresserar frågorna att ändrad energiproduktion och ändrade energikonsumtion kräver nytt tänk inom energisektorn, mer än nollalternativet. Ingen vind- eller solkraft pekas ut.

Nollalternativet bedöms dock innebära liknande konsekvenser som för planförslaget för de olika aspekterna inom hushållning med naturresurser.

10.5 Förslag till förbättringar

Det skulle förslagsvis kunna beskrivas hur prioritering sker mellan exploatering på skogsmark med låga värden versus jordbruksmark vid förtätning eller nya områden. Därmed bör det tydliggöras med riktlinje kring exempelvis att jordbruksmark endast får exploateras om det är i nära anslutning till tågstationer eller liknande och behövs för att uppfylla väsentliga samhällsintressen.

ÖP2045 skulle också kunna ange att en utredning av högvärdig jordbruksmark ska tas fram för att underlätta prioriteringar.

Det skulle förslagsvis också kunna införas riktlinje kring att göra naturvärdesinventeringar på skogsmark och välja att bygga på de minst värdefulla skogsområdena istället för att bygga på jordbruksmark där så är möjligt.

Solar Region Skåne har tillsammans med Länsstyrelsen Skåne drivit projektet Solmarken som söker alternativa etableringsytor med färre målkonflikter, bland annat kontaminerad mark som inte kan användas för bebyggelse eller odling. Exempelvis är Gullbernadeponin i Karlskrona kommun en av Sveriges mest förorenade platser, och har nu täckts med en solcellspark (Solenergi nyheter, 2024). Länsstyrelsen Skåne förespråkar i första hand så kallade sluttäckta deponier för etablering av solcellsparker. En deponi kan påverka sin omgivning under mycket lång tid efter att avfall inte längre deponeras och för att minimera påverkan på omgivningen måste den sluttäckas när den inte längre används (Länsstyrelsen Skåne, 2022). Dock är det såklart av stor vikt att det fortsatt sker noggranna kontroller och skötsel enligt kontrollprogram för deponin så att den inte ska påverka människors hälsa eller miljön genom exempelvis läckage av förorenande ämnen.

Övriga förbättringar som skulle kunna göras i ÖP2045 är att peka ut platser för nya återbrukstationer i kartan samt att tydliggöra vad kommunen har för plan för masshantering.

11 Bostadsförsörjning och lika rätt till grundläggande tjänster

11.1 Relevanta mål och delmål

11.1.1 Hållbara städer och samhällen (mål 11)

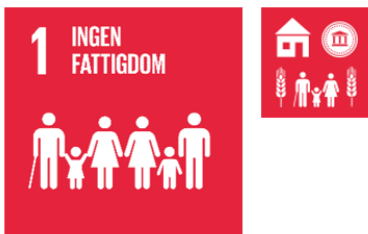
Målbekrivning: Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Relevans för detta avsnitt: Bostadsförsörjning samt tillgång till grundläggande tjänster. En inkluderande och hållbar samhällsutveckling i stort. De flesta delmålen diskuteras under andra avsnitt.

Relevant delmål:

11.1 Säkra bostäder till överkomlig kostnad

11.1.2 Ingen fattigdom (mål 1)

Målbekrivning: Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt. Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Relevans för detta avsnitt: Lika rätt till och tillgång till ekonomiska resurser och grundläggande tjänster inom samhället.

Relevant delmål:

1.4 Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser

11.1.3 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Målbeskrivning: Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Relevans för detta avsnitt: Främja företagande, arbetstillfällena och innovation.

Relevant delmål:

8.3 Främja politik för nya arbetstillfällena och ökad företagsamhet

11.2 Bakgrund och förutsättningar

Bromölla kommun hade en befolkning på 12 498 invånare den 31 december 2023. Idag bor över 60 % av kommunens befolkning i Bromölla tätort. Omkring 17 % av befolkningen bor på landsbygden och övriga 23 % i någon av kommunens fyra tätorter: Gualöv, Nymölla, Näsrum och Valje. Under år 2023 var det 649 inflyttningar och 735 utflyttningar, det vill säga ett netto på minus 86 personer.

Tätorterna hade följande befolkningsmängd den 31 december 2023. 2022 års siffra finns inom parentes.

- Bromölla - 7879 invånare (7996)
- Gualöv - 519 invånare (501)
- Nymölla - 241 invånare (250)
- Näsrum - 1038 invånare (1041)
- Valje - 670 invånare (682)
- Övriga områden - 2123 invånare (2143)
- Restförda - 28 (20)

Många flyttar till eller från en annan kommun i länet men något fler flyttar till eller från övriga delar av landet eller utomlands. Bromölla har en åldrande befolkning. På lång sikt måste detta mötas med ökad inflyttning (eller ökat barnafödande) om inte befolkningen ska minska.

Demografiskt har Bromölla kommun en stor utmaning i en åldrande befolkning och unga som flyttar ut. Historiskt har en befolkningsökning inte varit självklar. Utifrån statistiken saknas framför allt kvinnor och män i åldern 25-50 år. Bromölla anger i översiktsplanen att kommunen måste jobba för att vara attraktiv för denna målgrupp och totalt öka sin befolkning för högre skattekraft. Inom gruppen finns såväl barnfamiljer som ensamhushåll, vilket gör en variation inom kommunens boende, upplevelser och aktiviteter viktiga. En god service och tillgänglig infrastruktur är områden som gör vardagen smidig.

Under de senaste åren har efterfrågan på nya bostäder i kommunen trots allt ökat. Det finns dessutom en efterfrågan på mark för andra typer av verksamheter.

Den mesta marken inom kommunen ägs av en privat markägare. Den mark som kommunen äger består huvudsakligen av naturmark och allmän platsmark som är svår att bebygga.

I Bromölla kommun består bostadsbebyggelsen i huvudsak av småhusbebyggelse, detta gäller både för Bromölla tätort och övriga orter i kommunen. Bromöllas kommuns näringslivsstrategi beskriver att det ska finnas varierande boendemöjligheter inom kommunen.

11.3 Konsekvenser av planförslaget

11.3.1 Hållbar samhällsplanering med god tillgång till grundläggande tjänster

I ÖP2045 anges som ett kommunövergripande ställningstagande att förtätning av tätorterna främst ska ske i centrumnära lägen, stationsnära lägen och kollektivtrafikstråk, med god tillgång till service, infrastruktur och kollektivtrafik. Det kan stärka underlaget för service och kollektivtrafik, samtidigt som det skapar attraktiva lägen för de boende. Detta är positivt och går i riktning mot en hållbar samhällsutveckling, med tillgång till grundläggande tjänster. Bostäder i anslutning till olika servicefunktioner bidrar till ett mer jämställt och jämlikt samhälle där invånarna ges lika möjlighet att nå och ta del av servicefunktionerna i sitt närområde.

Det anges i planförslaget att ny bebyggelse i första hand ska ske genom förtätning av kommunens tätorter, utifrån deras unika förutsättningar och med hänsyn till grönområden. I andra hand kan ny bebyggelse tillkomma som nya utvecklingsområden i anslutning till befintliga tätorter. Detta förhållningssätt innebär en hållbar samhällsutveckling genom att ny bebyggelse på så sätt sker stationsnära och i kollektivtrafikstråk samt i närhet till service. Samtidigt anges i översiktsplanen att enstaka ny bostadsbebyggelse även kan byggas där det är lämpligt och möjligt, i andra attraktiva lägen, nära till natur, rekreationsmöjligheter, havet, eller i närhet av kommunens sjöar för att skapa ett varierat utbud av bostäder och en levande landsbygd. Detta kan vara viktigt för att locka fler människor till att bosätta sig inom kommunen, då boende i dessa lägen kan vara attraktivt.

Om kommunen vill få till en förtätning, vilket är fördelaktigt vad gäller en hållbar samhällsplanering, vore det en god idé att peka ut vissa områden inne i orterna där det kan vara extra fördelaktigt och lämpligt att förtäta, framför allt i centralorten.

Bromölla anger i översiktsplanen att kommunen särskilt måste jobba för att vara attraktiv för målgruppen inom åldersspannet 25–50 år, inte minst i syfte att öka befolkningen för högre skattekraft. Inom gruppen finns såväl barnfamiljer som ensamhushåll, vilket gör att det är viktigt att skapa en variation inom kommunens boende, upplevelser och aktiviteter.

Att det dessutom finns god service och tillgänglig infrastruktur är avgörande för att locka nya invånare till kommunen. Det är också viktigt att genom gestaltning och planering skapa goda livsmiljöer som främjar folkhälsan och motverkar segregation. Estetiskt tilltalande bebyggelse och nära tillgång till service, grönområden och gång- och cykelstråk bidrar till välbefinnande, hälsosam rörelse, avkoppling och kontakt med andra människor.

Det är viktigt med blandade bostadsområden, både med avseende på boendeform, storlek på boende, gestaltning och vilka verksamheter och vilken service som tillåts. I ÖP2045 pekas flera utvecklingsområden ut för

mångfunktionell bebyggelse, vilket är positivt i detta hänseende. Det saknas dock en beskrivning av vad begreppet mångfunktionalitet ska innebära. Det vore värdefullt om det tydligare anges vilken typ av verksamheter och vilken typ av bebyggelse och boendeform som planeras.

Respektive utvecklingsområde skulle kunna beskrivas mer gällande vad kommunen tänker sig för typ av bebyggelse och servicefunktioner med mera.

Hur bebyggelse planeras och utformas är viktigt eftersom det skapar ett beteende hos de som bor och rör sig där. Om bebyggelse planeras nära kollektivtrafik och med goda gång- och cykelvägar ökar möjligheten att invånarna minskar sitt bilberoende och väljer andra färdsätt. Med anledning av detta bör kommunen se över möjligheten att planera för att möjliggöra ny bebyggelse ännu närmare de tänkta nya stationslägena i Gualöv och Valje. I ÖP2045 har utvecklingsområden för bostäder pekats ut en bit bort från stationslägena. Det samma gäller i Bromölla, kan man planera in bostäder intill järnvägsstationen i centralorten Bromölla?

Vid medborgardialogerna (Bromölla kommun, 2024) som genomfördes under våren 2024 fick deltagarna diskutera hur centrum i centralorten Bromölla upplevdes. Det framkom att två områden konkurrerade om att vara upplevd som centrum av flest personer. Det var dels området kring Ifötorget och aktivitetscentrum med idrottsplatsen och dels området kring och mellan järnvägsstationen och Industrigatan. Det är viktigt att satsa på dessa områden för att öka attraktiviteten i Bromölla. Det handlar enligt deltagarna på medborgardialogen om att skapa möjligheter att bygga centralt, göra torget mer levande, främja caféverksamhet och restauranger, möjliggöra för fler butiker, ordna tryggare miljö under kvällstid med mera.

11.3.2 Tillgång till bostäder för alla

Enligt ÖP2045 planerar kommunen för att säkerställa att det finns beredskap för att kunna möta kommande behov av mark för bostäder och verksamheter. Planberedskapen för bostäder var sommaren 2024 ungefär 140 lägenheter, 70 villor/enbostadshus och 25 radhus. Som ställningstaganden anges att befintliga detaljplaner ska exploateras i första hand, om detta är lämpligt, innan nya utvecklingsområden tas i anspråk samt att kommunen ska skaffa åtkomst till den aktuella marken, i de fall privata ägare inte vill exploatera.

När en kommun äger mark har kommunen möjlighet att bestämma vilken typ av bostäder som byggs på den aktuella marken och vad de har för upplåtelseform. Vidare har kommunen möjlighet att ta ansvar för och påverka kvaliteten på det som byggs, både bostäderna och miljön runtomkring. Det är därför en utmaning att den största andelen mark ägs av en privat markägare i Bromölla.

Det saknas ett ställningstagande om att komplettera bostadsutbudet i tätorterna avseende ägandeform, hustyper och bostadsstorlekar. Det skulle förbättra möjligheten för människor att bosätta sig i, samt bo kvar i, kommunen när förutsättningarna i livet förändras.

Det kan finnas risker med att planen pekar ut så pass många nya utvecklingsområden och i tillägg öppnar för förtätning inom orterna och tillkommande bebyggelse på landsbygden, samtidigt som det finns demografiska utmaningar med en sjunkande befolkningskurva. En prioriteringsordning gällande vilka utvecklingsområden som bör byggas ut i första hand skulle vara fördelaktigt, inte minst ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Med tanke på utmaningarna med demografin för Bromölla är det viktigt att skapa flyttkedjor och inte bara fokusera på att bygga nya bostäder. Det anges i ÖP2045 att kommunens ska verka för en bostadsutveckling som motsvarar behov och efterfrågan i kommunens olika delar för att förbättra möjligheten för människor att bosätta sig i, samt bo kvar i, kommunen när förutsättningarna i livet förändras. Det anges även att kommunen ska verka för att positiva flyttkedjor skapas utifrån ett tillväxtperspektiv, vilket är positivt och främjar målet om en hållbar bostadsförsörjning för alla.

Det anges vidare i ÖP2045 att kommunen i sin lokalplanering ska ha ett långsiktigt och övergripande perspektiv för samutnyttjande av lokaler mellan olika typer av verksamheter, vilket är positivt och går i riktning mot en hållbar bostadsförsörjning.

11.3.3 Arbetstillfällena och ökad företagsamhet

I Bromölla kommun är andelen utpendlare större än antalet inpendlare. Det gör att kommunen till stor del är beroende av arbetstillfällena i andra kommuner, framför allt Kristianstad och Sölvesborg. Genom att möjliggöra bostäder i relativt stationsnära lägen gör översiktsplanen det möjligt för fler att bo kvar i kommunen men arbeta på andra orter. Ett mer attraktivt företagsklimat med fler nyetableringar skulle skapa fler arbetstillfällena och därmed större möjlighet att finna arbete inom kommungränsen.

ÖP2045 ger även positiva konsekvenser för möjligheten att skapa arbetstillfällena i hela Bromölla kommun genom utpekade mångfunktionella områden, områden för verksamheter och industri samt genom vissa ställningstaganden. Det kan bidra till möjligheten för fler att både bo och arbeta i kommunen. Fler arbetstillfällena kan också bidra till en ökad inflyttning till kommunen och bidra till en stabilisering av och eventuellt en positiv befolkningsutveckling.

Det anges som ett ställningstagande i ÖP2045 att handel och liknande service med fördel ska koncentreras till Bromöllas och Näsums centrum, för att skapa närhet och tillgänglighet. Detta ställningstagande är viktigt om centralorten Bromölla ska kunna fortsätta att ha ett levande centrum. Det finns samtidigt ställningstaganden kring att Gualöv ska ges möjlighet att bli serviceort med viss handel av dagligvaror.

Det är positivt att mångfunktionell bebyggelse planeras i Bromölla centralort, men det är viktigt att tydliggöra i ÖP2045 vad begreppet mångfunktionalitet ska innebära.

11.3.4 Samlad bedömning

Sammanfattningsvis medför ÖP2045 goda möjligheter till en hållbar samhällsplanering med god tillgång till grundläggande tjänster, främst genom ställningstaganden kring förtätning, kollektivtrafik samt utbyggnad genom utpekade utvecklingsområden i centrum- och kollektivtrafikhäna lägen. Vad gäller bostadsförsörjning ger ÖP2045 goda möjligheter till positiva konsekvenser. I och med planberedskapen gällande både små och stora företag/verksamheter, så bedöms det finnas möjlighet till positiva konsekvenser vad gäller arbetstillfällena och ökad företagsamhet.

	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
Bedömning av konsekvens	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Hållbar samhällsplanering med god tillgång till grundläggande tjänster				x	
Tillgång till bostäder för alla				x	
Arbetsstillfällen och ökad företagsamhet				x	

11.4 Konsekvenser av nollalternativet

Även nollalternativet ger möjlighet till positiva konsekvenser med avseende på både bostadsförsörjning, god tillgång till grundläggande tjänster samt ökad företagsamhet/arbetsstillfällen. I nollalternativet tillåts förtätning i befintlig bebyggelse, liksom i planförslaget. Färre utvecklingsområden pekas ut för bostäder än i planförslaget, exempelvis pekas inga utvecklingsområden ut i Edenryd, Gualöv och Nymölla. Planförslaget pekar även ut fler mångfunktionella utvecklingsområden i Bromölla centralort. Sammantaget bedöms nollalternativet i viss mån ge mindre möjlighet till positiva konsekvenser för bostadsförsörjning och ökad företagsamhet än planförslaget.

11.5 Förslag till förbättringar

Det är viktigt att tydligare ange vilken typ av verksamheter och service samt vilken typ av bebyggelse och boendeform som planeras/tillåts inom de utvecklingsområden som är utpekade som mångfunktionella. Vad innebär begreppet mångfunktionalitet i markanvändningskartan? En tydlig definition vore önskvärt.

Respektive utvecklingsområde skulle med fördel kunna beskrivas något mer ingående gällande vad kommunen tänker sig för typ av bebyggelse och servicefunktioner med mera.

Med tanke på att det är relativt många utvecklingsområden som pekas ut inom kommunen vore det värdefullt, inte minst ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, med en prioriteringsordning i ÖP2045 gällande vilka utvecklingsområden som bör byggas ut i första hand. Vissa utvecklingsområden är mindre lämpliga än andra att bygga ut, på grund av att de krockar med olika värden såsom vattenskydd, riksintresse för naturmiljö, eller friluftsliv. Dessa områden bör strykas alternativt komma långt ner i den ovan nämnda prioriteringslistan. De områden som berörs av detta sammanfattas i kap 14.

Lägg till ett ställningstagande om att komplettera bostadsutbudet i tätorterna avseende ägandeform, hustyper och bostadsstorlekar. Det skulle förbättra möjligheten för människor att bosätta sig i samt bo kvar i kommunen när förutsättningarna i livet förändras.

Om kommunen vill få till en förtätning, vilket är fördelaktigt vad gäller en hållbar samhällsplanering, vore det en god idé att peka ut förtättningsområden i de orterna och på de platser där det kan vara extra fördelaktigt och lämpligt att förtäta.

12 Hållbart transportsystem och en hållbar verksamhetsetablering

12.1 Relevanta mål och delmål

12.1.1 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (mål 9)

Målbekrivning: Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Relevans för detta avsnitt: Bygga ut och rusta upp infrastrukturen så den blir hållbar och säker, gäller både väg, järnväg, gång- och cykel. (IT-infrastruktur hanteras i avsnitt 10) Främja en hållbar verksamhetsetablering inom kommunen.

Relevanta delmål:

Delmål 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer

Delmål 9.2 Främja inkluderande och hållbar industrialisering

Delmål 9.4 Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet

12.1.2 Hållbara städer och samhällen (mål 11)

Målbekrivning: Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Relevans för detta avsnitt: Hållbara transportsystem för alla, hållbar mobilitet.

Relevant delmål:

Delmål 11.2 Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla

12.1.3 Hälsa och välbefinnande (mål 3)

Målbeskrivning: Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Relevans för detta avsnitt: I detta avsnitt hanteras trafiksäkerhet. (Risker kopplat till farligt gods hanteras under avsnitt 8 – Hälsa och välbefinnande)

Relevant delmål:

Delmål 3.6 Minska antalet dödsfall och skador i trafiken

12.1.4 God utbildning för alla (mål 4)

Målbeskrivning: Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Relevans för detta avsnitt: Målet är relevant vad gäller säkra och trygga skolvägar samt gång- och cykelvägar till lekplatser, rekreationsområden m.m. (Hälsosamma utemiljöer vid skola och förskola hanteras i avsnitt 8 – Hälsa och välbefinnande)

Relevanta delmål:

Delmål 4.1 Avgiftsfri- och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet

Delmål 4.2 Lika tillgång till förskola av god kvalitet

12.1.5 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8)

Målbeskrivning: Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Relevans för detta avsnitt: Transportsystem för ökad turism.

Relevant delmål:

Delmål 8.9 Främja gynnsam och hållbar turism

12.2 Bakgrund och förutsättningar

Kollektivtrafiken i Skåne samordnas av Region Skåne och Skånetrafiken, där kommunen aktivt deltar i planeringen för att bevaka sin och regionens intressen. I Regionplan för Skåne (Region Skåne, 2022) identifieras centralorten Bromölla som en strategisk nod för service, kollektivtrafik samt vandring och cykling. Näsum lyfts också fram också som en viktig nod för service och framtida kollektivtrafik.

Bromölla kommun ligger längs Blekingebanan och E22:an, som båda är viktiga transportinfrastrukturer enligt regionplanen. Dessutom planeras en potentiell supercykelväg mellan Bromölla och Kristianstad vilken finns med i regionplan för Skåne (Region Skåne, 2022) med en tidshorisont fram till 2040. Supercykelvägen kommer att utvecklas i samarbete mellan Region Skåne, kommuner och väghållare för att skapa ett enhetligt transportsystem, vilket även bekräftas i ÖP2045.

Det är viktigt för Bromölla kommun att det finns goda förbindelser med andra städer och tätorter i regionen, främst Kristianstad och Hässleholm. Utbyten med Sölvesborg, Karlshamn och Olofström i Blekinge är också betydelsefulla, särskilt eftersom många pendlar dit för arbete och studier.

Inom Bromölla kommun har Näsum, Gualöv och Valje relativt goda bussförbindelser med Bromölla tätort. I kontrast har Edenryd och Nymölla begränsad busskommunikation, med endast ett par turer på morgonen och eftermiddagen. Även om kollektivtrafiken är god med tåg och bussar, finns det potential för ytterligare utveckling av busslinjer.

Öresundstågen och Pågatågen utgör kärnan i Bromöllas kollektivtrafik. Österut når man Sölvesborg, Karlshamn och Ronneby, västerut går resor till Kristianstad och Hässleholm, och vidare till Malmö/Köpenhamn samt till Helsingborg. Bromölla station har även anslutning till det gamla industrispåret mot pappersbruket i Nymölla, vilket öppnar möjligheter för framtida godstrafik.

Den regionala busstrafiken kopplar samman Bromölla med Olofström, Sölvesborg och Kristianstad, med tidtabeller som är anpassade till tågens avgångar och ankomster. Blekinge kustbana, som sträcker sig från Kristianstad österut, kopplar samman Bromölla med Blekinge och erbjuder en viktig länk för godstransporter.

Bromölla är en liten kommun där många platser ligger inom gång- och cykelavstånd. Cykelvägnätet mellan Bromölla och närliggande tätorter, såsom Näsum, Gualöv och Nymölla, är utbyggt och det finns goda förutsättningar att förflytta sig med cykel idag. Kommunen har dock uppmärksammat att det finns brister i cykelvägnätet i Bromölla tätort som behöver åtgärdas för att uppmuntra fler att cykla.

Samarbete sker regionalt, exempelvis genom Humleslingan, Sydostgruppen och Turism i Skåne. Sydostleden, som är en viktig cykelturismsatsning i Sverige, erbjuder en sammanhängande cykelväg mellan Växjö och Simrishamn, där Bromölla ingår i sträckningen.

Inom Bromölla centralort finns två handelscentrum: ett vid Storgatan och ett vid järnvägsstationen. Den kommersiella handeln är begränsad och omfattar främst

restauranger, frisörer, optiker och en biograf, med merparten av servicen samlad kring Storgatan och Ifötorget. Skåneportens handelsområde, beläget vid järnvägsstationen, erbjuder ett bredare utbud av detaljhandel med fokus på sällanköpsvaror. I övriga orter inom kommunen är den kommersiella servicen mer begränsad, där Näsrum har det största utbudet med mataffärer, restauranger och bank.

I kommunen finns flera industriområden som är lokaliserade centrumnära och i närheten av bostäder. I september 2024 fattade kommunfullmäktige i Bromölla kommun ett beslut att tillåta ett ökat antal tunga transporter på Storgatan för verksamheterna vid Ifötorget. Beroende på vad myndighetsnämnden beslutar i frågan, kan 13 stycken fler transporter per dag tillåtas på Storgatan genom Bromölla centrum.

Tillgängliga planerade verksamhetsområden finns i dag i södra delen av Bromölla tätort, framför allt i ett område mellan Kristianstadsvägen och E22. Marken är planlagd för handel och mindre störande verksamheter.

12.3 Konsekvenser av planförslaget

12.3.1 Hållbara transportsystem och hållbar mobilitet

I ÖP2045 anges som ett kommunövergripande ställningstagande att förtätning av tätorterna främst ska ske i centrumnära lägen, stationsnära lägen och längs kollektivtrafikstråk, med god tillgång till service, infrastruktur och kollektivtrafik. Det kan stärka underlaget för service och kollektivtrafik, samtidigt som det skapar attraktiva lägen för framtida bostäder. Det är positivt och går i riktning mot en hållbar samhällsutveckling.

Det finns många bra ställningstaganden i ÖP2045 kopplat till en hållbar infrastruktur och mobilitet, exempelvis att en fungerande och effektiv trafikinfrastruktur och kommunikationer ska finnas såväl mellan kommunens kransorter, som till angränsande kommuner samt att det ska finnas förbindelse för cykeltrafik och busstrafik för alla kransorter. Det anges också att cykelinfrastrukturen ska utvecklas gent med säkra trafiklösningar så att cykel och elcykel blir ett attraktivt alternativ för fler Bromöllabor. Det finns även i översiktsplanen ställningstaganden kring att Bromölla kommun ska stärkas som cykelkommun, att kommunen ska bli en plats där cykeln är det enkla valet för korta och lite längre resor, att viktiga målpunkter inne i tätorterna knyts samman med trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar samt ett extra fokus på säkra skolvägar. Det saknas dock ställningstagande om att satsa på fler cykelparkeringar vid kollektivtrafikpunkter även om det anges att kommunen ska verka för att underlätta för byte mellan trafikslag för att få fler att åka kollektivt.

ÖP2045 pekar ut några få nya cykelbanor, i centralorten Bromölla samt ute på landsbygden exempelvis mellan Råby och Valje. Det är positivt med konkreta utpekanden för att främja en hållbar mobilitet samt för att minska klimatpåverkan, förbättra trafiksäkerheten och främja folkhälsan.

Ett ställningstagande i ÖP2045 anger att kommunen ska fortsätta att utveckla gång- och cykelvägar som ofta används av skolornas elever, så att skolvägen är trygg och trafiksäker. Det är viktigt i syfte att elever ska kunna känna sig trygga att ta cykel till skolan. Det anges även att kommunen ska verka för att barn och ungdomar har säkra, trygga gång- och cykelvägar med bra belysning till viktiga målpunkter såsom idrottsplatser, rekreationsområden, lekplatser med mera, vilket är mycket positivt. Det framkom vid hållbarhetsworkshopen som hölls i september 2024 (se avsnitt 2.1) att det behöver satsas på att anordna nya och

rusta upp befintliga gång- och cykelvägar exempelvis till och från idrottsplatsen söder om lföverken.

Det anges i ÖP2045 att dialog ska ske med berörda parter för att skapa en tågstation i Gualöv och en trafiksäker, planskild passage som korsar järnvägen. För Valje anges att dialog ska ske med berörda parter för att skapa en tågstation samt en busshållplats för regionbussen. Det är positivt att kommunen på det här sättet markerar en tydlig viljeriktning kring dessa frågor, även om kommunen inte ensam kan realisera det. För att ytterligare tydliggöra kommunens intention kring tågstopp i Gualöv och Valje, skulle dessa kunna markeras ut på mark- och vattenanvändningskartan så att mark reserveras för ändamålet. Även att markera mark för mångfunktionell bebyggelse nära de tänkta stationslägena vore värdefullt för att ytterligare säkra en hållbar samhällsplanering med bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen.

Det finns några större barriärer i Bromölla kommun, i form av järnvägen, E22:an och några andra vägar. Kommunen bör planera för att skapa trygga övergångar vid strategiskt viktiga lokaliseringar, där folk rör sig. Inne i centralorten Bromölla utgör Storgatan en barriär som separerar rekreativområdet vid Ivetofta från övriga samhället. Storgatan används även för tunga transporter till och från lföverken och det finns planer och beslut om att dessa transporter ska tillåtas att utökas. Det finns ett ställningstagande i ÖP2045 som anger att kommunen ska verka för att skapa trygga passager över barriärer där folk rör sig. Det är en positiv ansats även om det är lite diffust uttryckt, dels på vilket sätt kommunen ska verka för det samt dels vad som anses utgöra en barriär. Det vore fördelaktigt om det tydliggörs vilka barriärer som avses och vilka som bör prioriteras.

Vissa ställningstaganden i ÖP2045, som anger att dialog ska ske med Skånetrafiken eller andra berörda parter, gällande exempelvis att järnvägen genom Bromölla kommun ska bli dubbelspårig med ökad trafiksäkerhet eller att turer med kollektivtrafiken ska spridas över dygnet är positiva även om kommunen inte har ensam rådighet över frågan. Det framkom vid medborgardialoger som genomfördes i april 2024 (Bromölla kommun, 2024) att kommunen behöver förbättra kollektivtrafiken både inom Bromölla centralort och mellan orterna och övriga landsbygden.

Att utveckla för en hållbar turism är en balansgång mellan att värna områden med höga upplevelsevärden och samtidigt tillgängliggöra och underlätta för invånare och besökare att uppleva dessa platser. Ställningstagandet om att bibehålla attraktiva motionsspår, vandrings- och cykelleder i kommunen så att så många som möjligt har tillgång till dem är viktigt, men för att gynna en hållbar turism och öka den ekonomiska tillväxten på ett hållbart sätt bör kommunen även utveckla nya leder och spår samt se till att dessa är tillgängliga för alla. Lokal turism handlar också om att värna landsbygden och stötta de privata initiativ som tas, exempelvis gårdsbutiker, försäljning av andrahandsvaror (loppis), bo på lantgård. För att det ska bli en hållbar besöksnäring på landsbygden behövs gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik, exempelvis hållplatser nära besöksmål

För att tydligt främja folkhälsan samt en gynnsam och hållbar turism är det även viktigt att se till att alla målgrupper har tillgänglighet till platser för friluftsliv och naturupplevelser genom att goda gång- och cykelvägar och kollektivtrafikförbindelser finns till dessa platser.

12.3.2 Hållbar verksamhetsetablering

ÖP2045 anger att verksamhetsområden ska vara lättillgängliga för kollektivtrafik för att förenkla för kundtillgänglighet och arbetspendling. Vidare anges att verksamheter som är beroende av bra skyltlägen och transportintensiva företag

med fördel ska placeras vid E22:an, eller väg 116. Dessa ställningstaganden främjar en hållbar verksamhetsetablering inom kommunen.

Det är positivt att ÖP2045 pekar ut verksamhetsområden (fyra stycken) som lämpliga för verksamheter och industri på ett betryggande avstånd från känslig bebyggelse som bostäder och förskolor. Samtliga av dessa områden är även lokaliserade intill större transportleder som E22 eller väg 116, vilka även är transportleder för farligt gods. Det anges i ÖP2045 att i första hand ska planlagd och exploaterad verksamhetsmark utvecklas och förtätas. I andra hand kan nya områden exploateras.

Ett verksamhetsområde i Nymölla är lokaliserat precis norr om det befintliga verksamhetsområdet där pappersbruket idag finns. Det anges som ett ställningstagande att kommunen ska verka för att industrispåret till och från Nymölla pappersbruk ska tas i bruk.

Det verksamhetsområde som är lokaliserat öster om järnvägsstationen i Bromölla centralort är bra placerat vad gäller närhet till kollektivtrafik. Att placera mångfunktionell bebyggelse i ett sådant läge nära järnvägen skulle dock än mer främja en hållbar verksamhetsetablering. Det finns många typer av verksamheter som kan samlokaliseras med bostäder. De verksamheter som inte är lämpliga att samlokalisera med bostäder kan med fördel placeras längre bort från järnvägsstationen. I just detta läge är det dessutom vattenskyddsområde samt höga naturvärden och omgivet av ett naturområde, vilket innebär att miljöfarlig verksamhet inte är lämplig där.

12.3.3 Samlad bedömning

Planförslaget bedöms ge möjlighet till positiva konsekvenser gällande både hållbara transportsystem, hållbar mobilitet och hållbar verksamhetsetablering. ÖP2045 pekar ut nya cykelvägar samt har ställningstaganden om ökad kollektivtrafik samt nya tågstopp. De verksamhetsområden som är utpekade är placerade utmed större transportleder samt på betryggande avstånd från känslig bebyggelse.

Bedömning av konsekvens	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Hållbara transportsystem och hållbar mobilitet				x	
Hållbar verksamhetsetablering				x	

12.4 Konsekvenser av nollalternativet

Även i nollalternativet planeras för utbyggnad av gång- och cykelvägar inom kommunen. Det föreslås i ÖP2014 kompletteringar och utbyggnader i det befintliga gång- och cykelvägnätet för att binda samman målpunkter och ansluta nya områden. Dock pekas färre cykelvägar ut på landsbygden än i planförslaget.

Även i ÖP2014 beskriver kommunen att man har som mål att verka för att godstrafik i större utsträckning går på järnväg. Samma verksamhetsområden pekas ut som i planförslaget, med undantag för ett nytt område direkt öster om Bromölla järnvägsstation, som inte finns i nollalternativet.

Sammanfattningsvis bedöms nollalternativet ge något mindre positiva konsekvenser för ett hållbart transportsystem än planförslaget. Det som gör att planförslaget bedöms ge mer positiva konsekvenser än nollalternativet är den uttryckta viljeriktningen kring tågstationer i Valje och Gualöv. Även att några fler cykelbanor pekas ut på landsbygden gör att planförslaget bedöms vara mer positivt än nollalternativet.

12.5 Förslag till förbättringar

Det vore fördelaktigt att peka ut platser i markanvändningskartan för omlastningspunkter för godstrafik vid in- och utfarter till Bromölla, Nåsrum och Nymölla.

Ställningstagandet om att bibehålla attraktiva motionsspår, vandrings- och cykelleder i kommunen så att så många som möjligt har tillgång till dem, bör kompletteras med att kommunen även bör utveckla nya leder och spår samt se till att dessa är tillgängliga för alla.

Vid hållbarhetsworkshopen som genomfördes inom kommunen i september 2024, lyftes att det vore värdefullt att få till en dialog med Skånetrafiken för att utöka bussförbindelserna till centrum samt i samråd med järnvägsoperatörerna Blekingetåg och Skånetåg säkerställa att tågtiderna passar bussavgångarna är väldigt viktigt för dem som arbets- och skolpendlar.

Det framkom vid workshopen att det behöver satsas på att ordna och rusta upp gång- och cykelvägar exempelvis till och från idrottsplatsen söder om Iföverken.

Det saknas ställningstagande om att satsa på fler cykelparkeringar vid kollektivtrafikpunkter, vilket med fördel kan införas i ÖP2045.

Överväg att ändra inriktning på det verksamhetsområde som är utpekad i Bromölla centralort, öster om järnvägsstationen. Området är känsligt lokaliserat både ur naturmiljö- och vattenskyddssynpunkt. Det vore bättre markanvändning att placera ett utvecklingsområde för mångfunktionell bebyggelse i ett läge så pass nära järnvägsstationen. Det skulle dessutom knyta bättre an till omgivande natur- och friluftsområde.

13 Inkludering och delaktighet

13.1 Relevanta mål och delmål

13.1.1 Fredliga och inkluderande samhällen (mål 16)

Målbeskrivning: Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Relevans för detta avsnitt: Skapa trygga och säkra miljöer i samhället, för alla och särskilt för barn. Inkludering i samhällsplaneringen genom dialog, samråd m.m.

Relevanta delmål:

16.1 Minska våldet i världen

16.2 Skydda barn mot övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld

16.7 Säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande

13.1.2 Jämställdhet (mål 5)

Målbeskrivning: Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Relevans för detta avsnitt: Skapa trygga och säkra och icke-diskriminerande offentliga miljöer oavsett könsidentifikation och sexuell läggning. Säkerställ ett fullt deltagande i samhällsplaneringen.

Relevanta delmål:

5.1 Utrota diskriminering av kvinnor och flickor

5.2 Utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor

5.5 Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande

13.1.3 Minskad ojämlikhet (mål 10)

Målbeskrivning: Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Relevans för detta avsnitt: Fokus på att alla människor blir inkluderade i samhället och har lika rättigheter.

Relevanta delmål:

10.2 Främja social, ekonomisk och politisk inkludering

10.3 Säkerställa lika rättigheter för alla och utrota diskriminering genom att minska förekomsten av ojämlika utfall.

13.1.4 Genomförande och globalt partnerskap (mål 17)

Målbeskrivning: Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Relevans för detta avsnitt: Delaktighet bland tjänstepersoner och politisk förankring och samstämmighet vid framtagandet av ÖP.

Relevant delmål:

17.14 Stärk politisk samstämmighet för hållbar utveckling

13.2 Bakgrund och förutsättningar

Ett socialt hållbart samhälle är ett demokratiskt samhälle där alla tillåts göra sin röst hörd, där de grundläggande behoven tillgodoses, de mänskliga rättigheterna säkerställs och där alla människor är inkluderade. Samhället ska vara till för alla oavsett bakgrund, samhällsklass, kultur, könstillhörighet, ålder, eller funktionsvariation. Inflytande och delaktighet i samhällsplaneringen är en viktig fråga gällande social hållbarhet.

Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av exempelvis kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Jämlikhet minskar risken för konflikter och främjar alla människors möjlighet att delta i och påverka samhällsutvecklingen.

Social hållbarhet är i stor utsträckning en fråga om folkhälsa, både att befolkningen i stort mår bra och att hälsan är jämnt fördelad mellan olika samhällsgrupper. Vissa aspekter av folkhälsa påverkas av samhällsplaneringen. Förutsättningarna för en god hälsa påverkas av hur livsvillkoren ser ut för

individ, exempelvis sysselsättning, utbildning och tillgång till hälso- och sjukvård. Även vår livsmiljö påverkar vår hälsa, både den fysiska och psykosociala, där vi bor, arbetar eller rör oss. Flera aspekter av folkhälsa beskrivs under avsnitt 8 – Hälsa och välbefinnande, såsom buller, luftkvalitet och rekreation.

Demografiskt har Bromölla kommun en stor utmaning i en åldrande befolkning och unga som flyttar ut. Historiskt har en befolkningsökning inte varit självklar. Utifrån statistiken saknas framför allt kvinnor och män i åldern 25-50 år. Barnafödandet i Bromölla har minskat på senare år av den här anledningen. Under avsnitt 12 – Hållbar samhällsutveckling och lika rätt till grundläggande tjänster diskuteras den demografiska utmaningen kopplat till bostadsförsörjning och grundläggande tjänster.

För både jämställdhet och jämlikhet är den upplevda och verkliga tryggheten viktig, vid vistelser utomhus när det är mörkt eller folktomt. Det kan handla om att planera för att gång- och cykelvägar, parker, parkerings- och busshållplatser har tillräckligt god belysning, att det inte finns några buskage i närheten som skapar dolda ytor eller att platser inte upplevs som ödsliga. Det är även viktigt att samhällsplaneringen gynnar integrationen i en kommun. Det kan handla om att skapa mötesplatser där människor med både lika och olika erfarenheter kan mötas. Integration i samhällsplanering kan även handla om att bostadsområden möjliggör för att personer från livets olika faser och med olika erfarenheter kan bo i samma område eller att olika bostadsområden länkas samman genom gång- och cykelvägar så att det är lätt att ta sig mellan områdena. Mötesplatser (såsom hundrastgårdar, lekplatser och service) kan med fördel läggas i randzonerna mellan två bostadsområden, så att platserna används av boende från både områdena. Det ökar möjligheten för människor att mötas i vardagen.

Barnrättsperspektivet är viktigt inom ramen för social hållbarhet. Barnens fysiska närmiljö spelar en betydande roll för deras liv och utveckling, och det är avgörande att barn enkelt kan orientera sig och identifiera sig med sin hemmiljö. Målsättningen är att forma ett samhälle där barns rätt till inflytande, lek, utbildning och skydd prioriteras. Det är viktigt att barnens röster blir hörda och att deras behov tillgodoses.

Fritidsgården Tunnan spelar idag en viktig roll som mötesplats för ungdomar mellan 9 och 20 år, särskilt för dem som inte är engagerade i föreningslivet. Gården erbjuder social interaktion och möjligheter att prova nya aktiviteter under skollåret, och är populär bland ungdomarna.

Kommunen erbjuder en liten gymnasieskola genom sitt individuella program, medan övrig gymnasieutbildning sker i samverkan med Skåne Nordost. Vuxenutbildningar, inklusive grundskole- och gymnasiebehörighet via Komvux, samt högskolestudier på distans genom Lärcentrum, finns också tillgängliga. Flera högskoleorter ligger inom bekvämt pendlingsavstånd, vilket ger ytterligare utbildningsmöjligheter för invånarna.

13.3 Konsekvenser av planförslaget

13.3.1 Jämlikhet och jämställdhet i den fysiska miljön

Mötesplatser i samhället utgör en viktig grund för den sociala hållbarheten. Det är därmed positivt att översiktsplanen anger att kommunen ska verka för att utveckla utbudet av mötesplatser och goda offentliga miljöer för alla åldrar med särskilt fokus på barn, unga och äldre. Genom satsningar på aspekter som dessa skapas goda möjligheter och förutsättningar för en social hållbarhet.

I de medborgardialoger som genomfördes våren 2024 (Bromölla kommun, 2024) fick deltagarna peka ut önskemål kring behov av nya utomhusmötesplatser. Önskemål om nya mötesplatser pekades ut i västra delen av centralorten Bromölla, nära vattnet och lföverken. Dessutom pekades områden ut i respektive tätort. Mötesplatser som föreslogs var exempelvis grillplats, utegym, hundrastgård, utsiktstorn, restaurang, gångled, informationstavla, lekpark, strandpromenad.

Attraktiva bostäder med en blandning av boendestorlekar och ägandeformer samt närhet till rekreation och service skapar en god förutsättning för livskvalitet och hälsa. Flera av dessa aspekter hanteras i andra avsnitt, såsom rekreation (avsnitt 8 – Hälsa och välbefinnande) samt bostadsförsörjning och närhet till service (avsnitt 11 – Hållbar samhällsutveckling och lika rätt till grundläggande tjänster)

Bättre förutsättningar för gång- och cykel genom en satsning på nya gång- och cykelbanor i ÖP2045, medför förbättrade möjligheter till kollektivtransporter, eftersom de allra flesta som åker kollektivt går eller cyklar till hållplatsen eller stationen. Bra kollektivtrafik samt goda möjligheter att gå eller cykla, skapar goda förutsättningar för jämlikhet och jämställdhet, eftersom dessa transportmedel generellt används av kvinnor, barn och socioekonomiskt svagare grupper. Enligt ställningstagande i ÖP2045 ska kommunen verka för att GC-vägar, parker, parkerings- och busshållplatser har tillräcklig belysning för att skapa trygghet.

ÖP2045 lyfter att kommunen ska verka för att funktionsnedsattas framkomlighet i det offentliga rummet ska underlättas. Det är positivt, men genomförandet skulle säkerställas om kommunen angav tydligare när och hur det ska ske.

Det anges i ÖP2045 att kommunen långsiktigt ska planera för att tillgodose behovet av olika typer av boenden och boendemiljöer för stöd och omsorg. Det anges även att kommunen ska erbjuda boende för olika målgrupper inom stöd och omsorg, där utgångspunkten är att dessa bostäder ska ligga i närheten av service, kollektivtrafik, grönområden och skugga. Det finns flera ställningstaganden i ÖP2045 som är positiva ur ett socialt hållbarhetsperspektiv, som att förtätning av socialt utsatta bostadsområden ska göras genom att blanda boendeformerna för att motverka segregation samt att planeringen och byggandet ska skapa en miljö som kan bidra till trygga och goda uppväxtmöjligheter för barn och ungdomar.

Det anges vidare i planen att bostadsutbudet för personer med funktionsnedsättning ska vara jämställt med varierade och flexibla boendeformer. Kommunen behöver snabbt kunna ställa om vid förändrade behov och efterfrågan. Det är positivt, men det saknas ett bredare jämlikhetsperspektiv i formuleringen.

Flera ställningstaganden i ÖP2045 adresserar barn och ungas boendemiljö och närrekreation, som exempelvis att avståndet inte ska vara längre än 300 meter mellan grönområden och bostäder, skolor och förskolor. Särskilt barn och äldre har behov av att grönytorna ligger nära. Det anges även att det ska finnas närlekplatser inom 300 meter från bostaden, och på säkert gångavstånd. På strategiska platser, i orter med fler än 1000 invånare, ska större områdeslekplatser anläggas med fler lekfunktioner även för äldre barn. Lekplatserna ska ha höga lekvärden och ligga i naturlika områden eller grönstråk. Det ska enligt ÖP2045 vara säkert och tillgängligt för barn att ta sig till lekplatserna på egen hand och delar av lekplatsen ska vara tillgänglighetsanpassad för barn med funktionsnedsättningar.

13.3.2 Brett internt deltagande inom kommunen

I arbetet med att ta fram en ny översiktsplan behöver hela kommunens organisation involveras, för att i ett tidigt skede påverka översiktsplanens innehåll. En översiktsplaneprocess som innebär ett brett deltagande kan leda till en större insikt om planen och dess intentioner och bättre intern efterlevnad inom den kommunala organisationen. Vid den workshop som hölls i september 2024 gällande översiktsplanens hållbarhet deltog representanter från i princip hela kommunens organisation och deltagarna fick möjlighet att ge synpunkter på planens ställningstaganden. Ytterligare tillfällen där kommunens organisation har fått möjlighet att bidra i arbetet beskrivs i avsnitt 4.4, där kommunen beskriver processen med att peka ut utvecklingsområden samt minska antalet i bred samverkan med både tjänstepersoner och politiker. För att säkerställa en resurseffektiv och ekonomisk hållbar ÖP-process är det viktigt att översiktsplanen har ett brett politiskt stöd och stämmer överens med den regionala utvecklingsplanens mål och visioner, inklusive bostadsmål. Bromölla kommun bedöms ha ett brett politiskt stöd på grund av inkluderande process i framtagandet, se beskrivningen under avsnitt 4.4. Medborgarnas delaktighet i samhällsplaneringen

Processen att ta fram Bromölla kommuns nya översiktsplan har även omfattat sex medborgardialoger som genomfördes våren 2024 på olika platser i kommunen för att samla in åsikter från allmänheten (Bromölla kommun, 2024). Då deltog tjänstepersoner som jobbar med översiktsplaneringen och politiker från den tillfälliga beredningen som kommunfullmäktige tillsatt. Vid medborgardialogerna gavs möjlighet till information och workshoparbete i frågor som rör kommunens fysiska samhällsutveckling. I olika grupparbeten processades frågor kring markanvändning, bebyggelse, grönområden, transport och kommunikationer och andra viktiga aspekter. För att nå ut bredare genomfördes under samma period även en digital webbenkät och även feriejobbade ungdomar bidrog med sina perspektiv på kommunens framtid. Två målgruppsanpassade dialoger har dessutom genomförts under våren; en för personer med funktionsvariationer och en för barn inom förskolan.

Allt detta är mycket positivt och bidrar till en god och jämlik inkludering i samhällsplaneringsprocessen. Kommunen avser även att särskilt rikta sig till barn och unga under dialogträffar kopplade till samrådet för ÖP2045, vilket bedöms innebära att Barnkonventionens krav om barns och ungas medverkan i beslutsprocesser tillvaratas.

Planförslaget anger i ett ställningstagande att det är viktigt att involvera barn, unga och funktionsnedsatta i samhällsplanering som berör dem så att de har möjlighet att få sin röst hörd och påverka sin omgivning för sitt bästa. Att detta ställningstagande lyfts i ÖP:n är positivt och det skulle vara fördelaktigt att precisera hur och när det ska ske i detaljplaneprocessen.

13.3.3 Samlad bedömning

ÖP2045 bedöms ge förväntade positiva konsekvenser vad gäller delaktighet i planprocessen, både internt inom kommunens organisation och vad gäller medborgardialoger och planerna på att inrikta sig till barn och unga i den fortsatta processen. Det finns även goda möjlighet till positiva konsekvenser vad gäller jämlikhet och jämställdhet i den fysiska miljön med anledning av ställningstaganden i planen.

Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045					
Bedömning av konsekvens	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Jämlikhet och jämställdhet i den fysiska miljön				x	
Delaktighet i planprocessen					x

13.4 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms ge liknande konsekvenser för jämlikhet och jämställdhet i den fysiska miljön som planförslaget. Planförslaget fokuserar mer på barn och ungas plats i samhället och har fler ställningstaganden kopplat till det. Å andra sidan finns det flera angivna strategier i ÖP2045 som främjar exempelvis barn och ungas tillgänglighet till lek, friluftsliv och rekreation samt främjar säkra skolvägar. Vad gäller delaktighet i planprocessen är det svårt att jämföra de båda alternativen eftersom de beskriver en framtidssituation. Om inte en ny ÖP tas fram bedöms inte medborgarna få möjlighet att delta och påverka kommunens utveckling i samma utsträckning.

13.5 Förslag till förbättringar

Samtliga förslag till förbättringar som har framförts under arbetet med HKB:n har införlivats i ÖP2045 och lagts till i form av ställningstaganden.

14 Samlad bedömning

I detta avsnitt ges inledningsvis en samlad bedömning av samtliga hållbarhetsaspekter i relation till de globala hållbarhetsmålen. Resultatet redovisas i Swecos Hållbarhetssol™ och diskuteras under avsnitt 14.1 nedan.

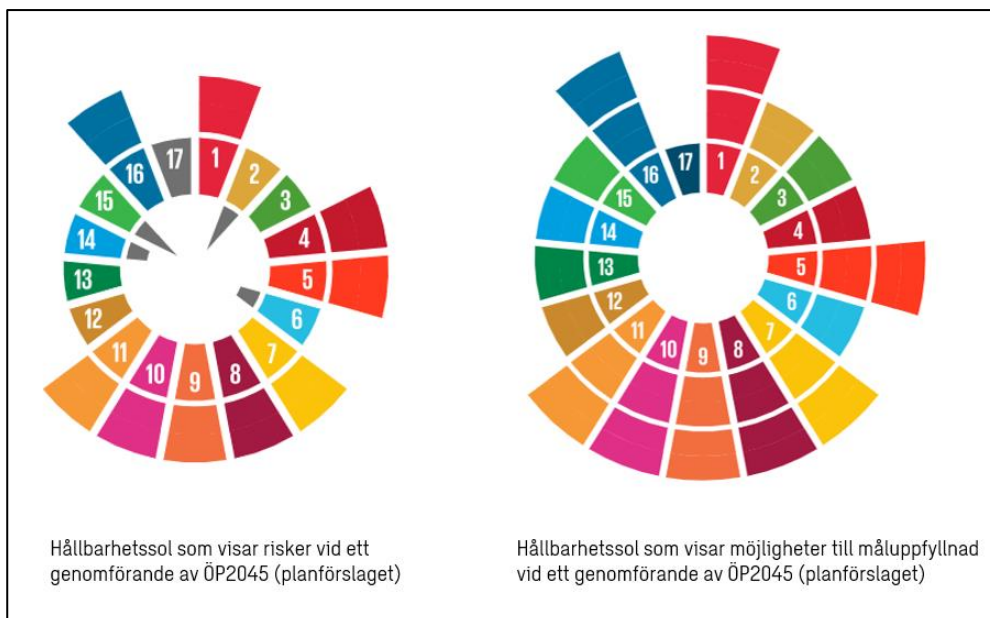
I avsnitt 14.2 ges en samlad bedömning av konsekvenserna på miljö och hälsa, som omfattas av lagkraven i 6 kap Miljöbalken och MKB-förordningen. I det avsnittet identifieras de aspekter som bedöms ge risk för betydande miljöpåverkan.

Slutligen beskrivs kumulativa effekter och påverkan på de nationella miljökvalitetsmålen i avsnitt 14.3 och 14.4.

14.1 Övergripande hållbarhetsbedömning

För varje hållbarhetsmål enligt Agenda 2030 har en sammanvägd bedömning gjorts mot bakgrund av de konsekvensbedömningar som har presenterats i avsnitt 5 – 13 i denna rapport. Det är delmålen som presenteras i Tabell 1 i avsnitt 3.4 som har utgjort grund för bedömningarna.

I figur 11, nedan presenteras den samlade hållbarhetsbedömningen för den nya översiktsplanen (ÖP2045) för Bromölla kommun. I den vänstra hållbarhetssolen visas risker vid ett genomförande av planförslaget, det vill säga ett sämsta utfall av planens markanspråk och ställningstaganden. I den högra hållbarhetssolen visas potential till ökad måluppfyllnad, vilken beror dels på hur redan angivna ställningstaganden i ÖP2045 kommer att hanteras i kommande planskeden och dels på huruvida de åtgärdsförslag som presenteras under respektive avsnitt 5 - 13 i rapporten kommer att införas i planen.

Figur 11 De två hållbarhetssolorna ovan visar på risker och möjligheter kopplat till måluppfyllnad, vid ett genomförande av ÖP2045.

Det är dock viktigt att påpeka att vissa risker för negativa konsekvenser som går i motsatt riktning från målet, och som illustreras med grå inåtvända pilar i den vänstra solen nedan, kommer att kvarstå även om det samtidigt har bedömts finnas god potential för måluppfyllelse inom samma mål. Ett exempel på detta är mål 6 – Rent vatten och sanitet för alla, där en utbyggnad enligt planförslaget där vissa utvecklingsområden befinner sig inom vattenskyddsområde, oundvikligen kommer att innebära en risk för negativa konsekvenser, även om det samtidigt finns möjlighet till måluppfyllelse om exempelvis dagvattenhanteringen förbättras i befintliga områden. För att illustrera detta har de båda solarna lagts ihop i Figur 12.

Figur 12 Denna hållbarhetsradarsol visar både risker för negativa konsekvenser och potential för måluppfyllnad. Den starkare färgen visar på den huvudsakliga bedömningen av risker och negativa konsekvenser för respektive mål, medan den svagare färgen längst ut i strålarna på solen visar på den potential till måluppfyllnad som bedöms finnas.

För mål 2 och mål 15 har bedömningen gjorts att negativa konsekvenser kan förväntas med anledning av att flera av utvecklingsområdena tar värdefulla naturmiljöer och brukningsbar jordbruksmark i anspråk, vilket har illustrerats genom inåtvända grå pilar i Figur 12. För ytterligare några mål har det identifierats risker för negativa konsekvenser kopplat till de miljöaspekter som ingår i målen (något kortare grå inåtvända strålar i hållbarhetsradarsolen). Det gäller de mål som hanterar frågorna vattenkvalitet, vattenmiljö och vattenförsörjning (mål 6 och mål 14). Förväntade negativa konsekvenser och risker för negativa konsekvenser diskuteras mer under avsnitt 14.2. Där har även de utvecklingsområden preciserats som anses vara olämpliga att peka ut i ÖP2045, i syfte att undvika betydande miljöpåverkan.

Ställningstagandet att kommunen i sin fysiska planering ska beakta och arbeta mot det nationella klimatmålet om att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, är en mycket positiv markering och möjliggör att klimatarbetet får en ökad tyngd i den fortsatta planeringsprocessen. För mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna har potential till måluppfyllelse

bedömts finnas. Här ingår även klimatanpassning, vilket det finns många konkreta ställningstaganden kring i ÖP2045.

ÖP2045 har även bedömts ge potential för måluppfyllelse kopplat till följande mål inom social hållbarhet: mål 5 – Jämställdhet, mål 10 – Minskad ojämlikhet samt mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen. Det finns flera ställningstaganden i planen som ger god möjlighet till måluppfyllelse inom dessa områden samt det har även bedömts finnas potential till än mer måluppfyllnad för dessa mål om vissa ställningstaganden förtydligas och kompletteras. Även mål 4 – God utbildning för alla bedöms ha god möjlighet till måluppfyllnad i och med flera ställningstaganden kopplat till barn och unga. Vad gäller god samhällsplanering med tillgång till grundläggande tjänster, bostadsförsörjning, hållbara transportsystem och hållbar verksamhetsetablering med mera finns också god möjlighet till måluppfyllnad, vilket omfattar mål 1, mål 8, mål 9 samt mål 11. För samtliga av de målen har det samtidigt bedömts finnas potential till än mer måluppfyllnad.

Vad gäller mål 3 – Hälsa och välbefinnande så innehåller det målet en mängd miljöaspekter (buller, luftkvalitet, förorenad mark, friluftsliv och folkhälsa). Den sammantagna bedömningen för målet är att det bedöms krävas vissa förtydliganden och kompletteringar för att måluppfyllelse ska kunna nås. Det har dock inte identifierats så tydliga risker för negativa konsekvenser att ÖP2045 kan sägas motverka målet.

Ett övergripande problem som har identifierats vid arbetet med denna HKB är att det finns ett antal ställningstaganden som är oprecisa. ÖP2045 skulle ge bättre möjlighet till måluppfyllnad och en minskad risk för negativa konsekvenser om vissa ställningstaganden konkretiseras. I vissa fall kan kompletteringar vara önskvärda vilket har beskrivits under rubriken Förslag till förbättringar, i avsnitt 5 – 13.

Denna HKB har genomförts på ett utkast till ÖP-dokument som i ett senare skede kommer att läggas in i den digitala plattformen Storymap. Sannolikt kommer läsbarheten och förståelsen öka då. Det är viktigt att alla ställningstaganden länkar till de olika klickbara markanspråken och värdena i Storymap, så att de inte missas.

14.2 Samlad bedömning av betydande miljöpåverkan

ÖP2045 bedöms ge risk för betydande miljöpåverkan, genom förväntade negativa konsekvenser för miljöaspekterna naturmiljövärden och biologisk mångfald samt hushållning med jordbruksmark. Det finns utpekade utvecklingsområden i och i anslutning till höga naturmiljövärden som bedöms påverkas negativt när området exploateras. Det är viktigt att säkerställa i detaljplane- och bygglovsskede att tillräcklig hänsyn tas till de höga naturvärdena för att minimera negativ påverkan.

Vad gäller hushållning med jordbruksmark så föreslås i ÖP2045 flera utvecklingsområden på jordbruksmark, vilket förväntas ge negativa konsekvenser. Utvecklingsområdena på jordbruksmark står för knappt 2-3 % av Bromöllas totala areal jordbruksmark, men det handlar ändå om en förlust av brukningsbar mark, vilket är negativt ur ett resurshushållningsperspektiv.

Risk för negativa konsekvenser har även identifierats för flera andra miljöaspekter. Dessa är vattenkvalitet, vattenförsörjning samt kulturmiljövärden och landskapsbild. För dessa aspekter finns det möjlighet att minska risken för negativa konsekvenser genom de åtgärdsförslag som återfinns i respektive avsnitt. Vad gäller vattenkvalitet, så är det ett problem att ÖP2045 inte pekar ut vattenskyddsområden med tydliga riktlinjer kopplat till dessa. Det bedöms därmed finnas en risk att tillräcklig hänsyn inte tas till dessa vid en eventuell utbyggnad.

Tabell 2 nedan illustrerar att de flesta aspekter, utöver den huvudsakliga bedömningen, även kan ge möjlighet till minskad negativ påverkan eller till och med möjlighet till positiva konsekvenser. Denna flexibilitet i bedömningen speglar den osäkerhet som följer av att en ÖP är ett vägledande strategiskt dokument och att det är hur frågorna hanteras i den efterföljande planprocessen (detaljplan och bygglov) som avgör vilka konsekvenser som uppstår och hur omfattande de blir. Ett exempel på detta är att samtidigt som en föreslagen utbyggnad med både bostäder och verksamheter inom kommunen bedöms ge risk för negativa konsekvenser med avseende på klimatpåverkan, så finns det möjligheter till positiva konsekvenser genom att kommunen ska verka för att kommunen visar en tydlig viljeriktning kring att skapa tågstationer i Gualöv och Valje samt genom att fler cykelvägar föreslås på landsbygden med mera.

De utvecklingsområden som bedöms riskera att innebära störst negativ påverkan på olika värden och därmed störst risk för betydande miljöpåverkan, är de båda som är lokaliserade vid Edenryd och Valje samt det område som är utpekade direkt norr om Bromölla centralort mellan Ivösjön och Levräsjön. Dessa områden har under processens gång visserligen minskat i utbredning, men bedömningen är ändå att en exploatering i dessa områden kommer att medföra negativa konsekvenser för främst naturmiljö och ianspråktagande av jordbruksmark, men även risk för negativa konsekvenser för friluftsliv och kulturmiljö. Det kommer att krävas stor hänsyn till de värden som finns i dessa områden, som särskilt värdefulla kulturmiljöer, riksintresse för naturvård och friluftsliv, närhet till Natura 2000-områden enligt art- och habitatdirektivet och inom Länsstyrelsens utpekade åkermark. Vid Edenryd gränsar utvecklingsområdena också till landskapsbildskydd längs kusten. Även det utpekade utvecklingsområdet för mångfunktionell bebyggelse i Gualövs strandskog bedöms innebära en stor risk för negativa konsekvenser.

Det finns även ett utvecklingsområde för verksamheter inom kommunen som kan förväntas innebära negativa konsekvenser för både naturmiljö och vattenkvalitet. Området är placerat i ett känsligt läge ur vattenskydd- och naturmiljösynpunkt.

Tabell 2 Samlad miljöbedömning av konsekvenser vid ett genomförande av ÖP2045 (planförslaget). I tabellen visas den huvudsakliga bedömningen vad gäller risk för miljöpåverkan med ett kryss och starkare färgmarkering. De svagare färgerna i tabellen visar på att det samtidigt bedöms finnas viss möjlighet till minskade negativa konsekvenser eller till och med möjlighet till positiva konsekvenser för många aspekter. Andra aspekter kan ge risk för negativa konsekvenser samtidigt som den huvudsakliga bedömningen är att det blir obetydliga / neutrala konsekvenser.

Miljöaspekter	Konsekvenser av planförslaget – ÖP2045				
	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga / neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Naturmiljövärden och biologisk mångfald	x				
Vattenkvalitet		x			
Vattenförsörjning		x			
Klimatpåverkan			x		
Klimatanpassning				x	
Rekreation och friluftsliv			x		
Förorenad mark och radon			x		
Buller			x		
Luftkvalitet			x		
Farligt gods			x		
Kulturmiljövärden och landskapsbild		x			
Hushållning med jordbruksmark	x				

14.3 Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när flera effekter samverkar med varandra. Till exempel kan en skyddsvärd naturmiljö påverkas både av markexploatering och utsläpp till vatten. Kumulativa effekter kan också uppstå inom en enskild aspekt från flera verksamheter.

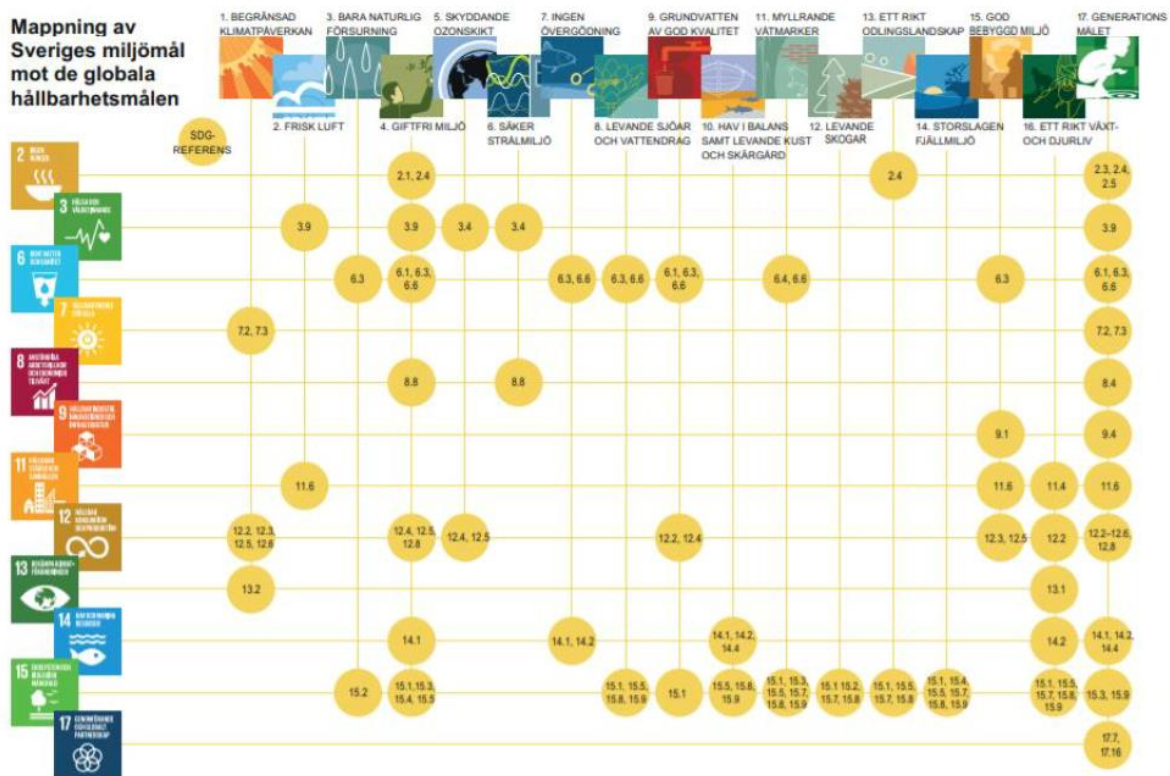
I denna HKB har kumulativa effekter berörts under flera avsnitt 5-13 eftersom olika hållbarhetsaspekter har diskuterats ur ett brett multidisciplinärt perspektiv.

Beroende på hur grön- och blåstrukturen planeras kan det ge både positiva och negativa kumulativa effekter som exempelvis på människors hälsa (välbefinnande, rekreation, bullerminskning, luftrening med mera), spridnings-samband för arter, överlevnad av rödlistade arter, rening av vatten, klimatanpassning (översvämningsytor, minskning av värmeöar med mera). Bromölla har mycket natur och mycket som ska bevaras samt mycket riktlinjer kring hänsyn, vilket innebär att det finns potential till positiva kumulativa effekter från grön- och blåplaneringen. Det finns dock förbättringsförslag under respektive avsnitt som visar hur det skulle kunna bli mer positiva konsekvenser kopplat till detta.

14.4 Påverkan på de nationella miljökvalitetsmålen

Naturvårdsverket har gjort en mappning av Sveriges miljömål mot de globala hållbarhetsmålen (Sveriges miljömål, u.d.), se Figur 13 nedan.

Figur 13 Mappning av Sveriges miljömål mot de globala hållbarhetsmålen

15 Uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan

För att styra utvecklingen mot de övergripande målen i översiktsplanen föreslås att en genomförandeplan tas fram. Denna plan kan med fördel inkludera åtgärder från hållbarhetskonskvensbedömningen samt tydligt beskriva ansvarsfördelningen. Detta är viktigt för att kommunen ska kunna följa upp åtgärder och prioriteringar, samt säkerställa att gemensamma insatser genomförs i rätt tid och omfattning. På så sätt kan kommunen utvecklas i den takt och riktning som översiktsplanen föreslår. Genomförandet har en stark koppling till kommunens övergripande budgetplanering och ekonomiska hållbarhet.

I många frågor, såsom utvecklingen av grönstrukturen eller genomförandet av återställande åtgärder, är samverkan med markägare och boende på landsbygden en förutsättning. Om samverkan också kopplas till resurser kan en god grund för en utveckling av grönstrukturen skapas. På samma sätt är det viktigt med samverkan över kommungränserna. Bromölla kommun har kopplingar till Blekinge, Kronoberg och resten av Skåne. Kommunen ingår även i en geografiskt naturlig region med västra Blekinge. Här finns kommuner av samma karaktär och storlek, vilket gör ett nära samarbete både naturligt och fördelaktigt.

16 Referenser

- Arkitekten. (2024). *Naturbaserade lekplatser är bäst*. Hämtat från <https://arkitekten.se/debatt/naturbaserade-lekplatser-ar-bast/>
- Boverket. (2023). *Kan man bygga nära häststallet?* Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/djurhallning/>
- Boverket. (2023). *Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll vid strategisk miljöbedömning av detaljplaner*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/miljobedomningar/miljokonsekvensbeskrivning/>
- Bromölla kommun. (2015). *DAGVATTENSTRATEGI FÖR BROMÖLLA KOMMUN*. Hämtat från <https://www.bromolla.se/globalassets/kommun-och-politik/regler-och-styrande-dokument/bestammelser-externa/dagvattenstrategi.pdf>
- Bromölla kommun. (2017). *AVFALLSPLAN FÖR BROMÖLLA KOMMUN*. Hämtat från <https://www.bromolla.se/globalassets/kommun-och-politik/regler-och-styrande-dokument/lokala-foreskrifter/avfallsplan.pdf>
- Bromölla kommun. (2021). *Fritidsstrategi 2021 - 2025 - I Bromölla ska alla ha rätt till en rik och meningsfull fritid*.
- Bromölla kommun. (2023). *DAGVATTENPLAN FÖR BROMÖLLA KOMMUN*. Hämtat från <https://www.bromolla.se/globalassets/kommun-och-politik/regler-och-styrande-dokument/bestammelser-externa/dagvattenplan-for-bromolla-kommun.pdf>
- Bromölla kommun. (2023). *Planeringsstrategi Bromölla kommun*.
- Bromölla kommun. (2024). *Tidig medborgardialog, inför arbetet med översiktsplan 2050*.
- Bromölla kommun. (2014). *Översiktsplan 2014 - med sikte på 2030*.
- Energimyndigheten. (2021). *Nationell strategi för en hållbar vindkraft*. Hämtat från https://www.energimyndigheten.se/globalassets/fornybart/strategi-for-hallbar-vindkraftsutbyggnad/er-2021_02.pdf
- Folkhälsomyndigheten. (u.d.). *www.folkhalsomyndigheten.se*. Hämtat från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar-folkhalsa/om-folkhalsa/#:~:text=och%20hela%20befolkningen,-Folkh%C3%A4lsa%20%C3%A4r%20ett%20samlingsbegrepp%20f%C3%B6r%20hela%20befolkningens%20h%C3%A4lsotillst%C3>
- Globala målen*. (u.d.). Hämtat från <https://www.globalamalen.se/>.
- Jordbruksverket. (2024). *Betesmarkens användning efter Kommun, Gröda och År*. Hämtat från https://statistik.sjv.se/PXWeb/pxweb/sv/Jordbruksverkets%20statistikdatabas/Jordbruksverkets%20statistikdatabas__Arealer__1%20Riket%201%20kommun/JO0104B7.px/table/tableViewLayout1/
- Jordbruksverket. (2024). *Åkermarkens användning efter Kommun, Gröda och År*. Hämtat från https://statistik.sjv.se/PXWeb/pxweb/sv/Jordbruksverkets%20statistikdatabas/Jordbruksverkets%20statistikdatabas__Arealer__1%20Riket%201%20kommun/JO0104B2.px/table/tableViewLayout1/
- Klimatsamverkan Skåne. (2018). *Ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne*. Hämtat från https://catalog.lansstyrelsen.se/store/18/resource/DM_2018__18

- Länsstyrelsen i Skåne Län. (2021). *Tillsammans för ett hållbart Skåne - Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022-2025*. Hämtat från <https://catalog.lansstyrelsen.se/store/18/resource/392>
- Länsstyrelsen Skåne. (2022). *Solmarken - Länsstyrelsen Skåne och Solar Region Skåne undersöker platser för morgondagens solcellsanläggningar*. Hämtat från <https://catalog.lansstyrelsen.se/store/18/resource/1462>
- Länsstyrelsen Skåne. (u.d.). *Bevattningsdammar*. Hämtat från <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.7010bd218bcc2eb9d3d09/1716990438641/Bevattningsdammar.pdf>
- Naturvårdsverket. (2024). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Region Skåne. (2022). *Regionplan för Skåne 2022 - 2040*.
- SGU. (2021). *Förutsättningar för hållbar ballastförsörjning i Skåne län*. Hämtat från <https://resource.sgu.se/dokument/publikation/sgurapport/sgurapport202101rapport/s2101-rapport.pdf>
- Solenergi nyheter. (2024). *Solel på bördig och obrukbar mark*. Hämtat från <https://www.solenerginyheter.se/20240227/3521/solel-pa-bordig-och-obrukbar-mark>
- Sveriges vattenmiljö. (2020). *Hanöbukten visar på behovet av ekosystembaserad förvaltning*. Hämtat från <https://www.sverigesvattenmiljo.se/content/hanobukten-visar-pa-behovet-av-ekosystembaserad-forvaltning>
- Tyréns. (2012). *Underlag Vindbruk ÖP 2014 Bromölla kommun*. Hämtat från <https://www.bromolla.se/globalassets/bo-bygga-miljo/planer/vindkraft-bromolla-slutrapport-140917-webb.pdf>

Together with our clients and the collective knowledge of our 18,500 architects, engineers and other specialists, we co-create solutions that address urbanisation, capture the power of digitalisation, and make our societies more sustainable.

Sweco – Transforming society together